

การศึกษารูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา
ภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับชาวญี่ปุ่น

โดย

นางสาวจันทร์เพ็ญ ศักดิ์ชัยเจริญกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

A Comparative Study on the Patterns and Factors of Politeness in
Japanese Conversations between Thais Skilled and
Japanese Native Speakers in Speaking Japanese.

By

Chanphen Sakchaicharoenkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Japanese studies Program, Department of Japanese
Faculty of Liberal Arts
Thammasat University

2010

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวจันทร์เพ็ญ ศักดิ์ชัยเจริญกุล

เรื่อง

การศึกษารูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทย
ผู้ภาษาญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับชาวญี่ปุ่น

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พิจิตร วัฒนคุณาธร
(อาจารย์ ดร. พิชราพร แก้วกฤษฐานค์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ปัทมา ศักดิ์ชัย
(รองศาสตราจารย์ ผกาทิพย์ สกุลคุ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อสิมุตตวงค์
(อาจารย์ ดร.วรลักษณ์ แคล้วปลอดทุกข์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ชัชวาลย์ ค
(อาจารย์ ดร.ขวัญจิรา เสนา)

คณบดี

ไพฑูริย์ อาม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัชวดี ศรีลัมพ์)

บทคัดย่อ

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการสนทนา การเลือกใช้ระดับความสุภาพขณะสนทนาที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อสภาพจิตใจของคู่สนทนาและเนื้อหาในการสนทนา ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การเลือกใช้และการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาอย่างเหมาะสม จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น จากความสำคัญของการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาจึงทำให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยผู้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นกับชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง

ในการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลมีความหลากหลาย (遠藤, 1999; Usami, 2004) อันจะส่งผลต่อความแม่นยำในการวิเคราะห์การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา จึงได้กำหนดให้ผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นเพศหญิง ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงและแบบสอบถาม การถอดเทปทำด้วยหลักการถอดอักษร (Basic Transcription System for Japanese: BTSJ) พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้เข้าร่วม ความเสมือนจริงของการสนทนา ความสัมพันธ์ของข้อมูลในระดับคำ รูปท่ายประโยค และการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนากับปัจจัยทางด้านสังคม ระยะห่างระหว่างจิตใจ และเนื้อหาในการสนทนา

ผลจากการวิจัยพบว่า การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาเป็นอย่างมาก ส่วนความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคม อยู่ในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีต่ออายุของผู้พูด และในกรณีของชาวไทย การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจมากที่สุด แต่ไม่สัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคมหรืออายุของคู่สนทนาและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา นอกจากนี้ยังพบว่ามุมมองต่อลักษณะของเนื้อหาในการสนทนาของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะมุมมองเรื่องความเป็นส่วนตัวของเนื้อหา

Abstract

The speech level shift of the politeness is the phenomenal that occurs during the conversation. The difference of selected politeness levels may have the influence on interlocutor's mind and detail of conversation. In order to improve interpersonal relationship and effective of communication, the politeness level should be properly selected and shifted. According to the important of the speech level shift, the aim of this research is to compare the patterns and the factors of politeness of Japanese conversation between Japanese skilled Thai people and Japanese native speakers in the real situation.

The accuracy of the analysis of the speech level shift of the politeness may be affected by variation and distribution of the data (遠藤, 1999; Usami, 2004). In this study, the female participations were selected. The data set in this research are collected by voice recording and questionnaire. The transcription is processed by Basic Transcription System for Japanese (BTSJ). The general detail of participation, the reality of conversation, the relation between data in utterance, sentence-final speech forms, speech level shift of the politeness and social condition, attitudinal condition and cohesional condition are then analyzed.

The experimental results show that the speech level shift of politeness of Japanese has correlation with attitudinal condition and cohesional condition. The social condition has more influence on the younger speakers rather than elder speakers. Whereas, in the case of Thai people, the speech level shift of politeness strongly relates to attitudinal condition. In the other hand, it does not relate to social condition, speaker's age and cohesional condition. In additional, Japanese and Thai people have some contradictions in the details of the conversation, especially, how they keep their own privacy in the conversation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รศ.ผกาทิพย์ สกุลครุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ขวัญจิรา เสนา ดร.พัชรพร แก้วกฤษฎา และดร.วรลักษณ์ แคล้วปลอดทุกข์ ซึ่งได้อุทิศเวลาในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหา ตลอดจนให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ สำหรับทุนอุดหนุนการเดินทางไปเก็บข้อมูลยังประเทศญี่ปุ่น ขอขอบพระคุณมูลนิธิโรตารี สำหรับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ซึ่งส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.มะยุมิ อุซุมิ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยโตเกียวศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies) สำหรับความกรุณาในการส่งเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยมายังประเทศไทย

ผู้วิจัยขอขอบคุณชาวไทยและชาวญี่ปุ่นทั้ง 6 ท่าน ที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลเสียงบทสนทนา และชาวญี่ปุ่นอีก 1 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการถอดอักษร งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้เลยหากปราศจากความกรุณาจากทุกท่าน

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนชาวจีนและเพื่อนชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งคอยติดต่อเป็นธุระจัดหาเอกสารอ้างอิงต่างๆ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมกิจกรรมชุมนุมครั้งศึกษาปริญญาตรี รวมไปถึงเพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโท สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษาทุกๆ ท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจให้กันและกันตลอดมา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา รวมทั้งพี่ชายทั้งสองของผู้วิจัย ที่คอยให้กำลังใจและให้คำปรึกษาด้วยดีเสมอมา

นางสาวจันทร์เพ็ญ ศักดิ์ชัยเจริญกุล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญแผนภาพและกราฟ.....	(8)
 บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 สมมุติฐานการวิจัย.....	6
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น.....	8
2.2 การจำแนกประเภทภาษาสุภาพแบบ 5 ประเภท ที่มีผลต่อการพิจารณา ระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น.....	13
2.3 การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น	15
2.4 รูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น ของชาวญี่ปุ่น	16

2.5	รูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น ของชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น.....	20
2.5.1	กรณีศึกษาชาวเกาหลี	20
2.5.2	กรณีศึกษาชาวจีนและชาวไต้หวัน	21
2.5.3	กรณีศึกษาชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่.....	21
2.5.4	กรณีศึกษาชาวไทย	22
3.	วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.1	กลุ่มตัวอย่าง	25
3.2	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
3.3	การวิเคราะห์ข้อมูล	28
3.3.1	การถอดเทปด้วยหลักการถอดอักษร.....	28
3.3.2	การเข้ารหัสข้อมูล	31
3.3.3	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4.1	ลักษณะทั่วไปของผู้เข้าร่วมบันทึกเทปสนทนา	36
4.2	ความเหมือนจริงของการสนทนา	37
4.3	ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพ ขณะสนทนา.....	42
4.3.1	ปัจจัยทางด้านสังคม	42
4.3.2	ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา	44
4.3.3	การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนากับการนำเสนอข้อมูล	61
5.	สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	74
5.1	สรุปผลการวิจัย	74

5.1.1 รูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะ สนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่น.....	74
5.1.2 รูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะ สนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทย.....	75
5.1.3 สรุปเกี่ยวกับสมมุติฐาน.....	75
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	76
รายการอ้างอิง	78
ภาคผนวก	
ก. ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	81
ข. ตัวอย่างบทสนทนากรณีชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น.....	84
ค. ตัวอย่างบทสนทนากรณีชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่น.....	95
ประวัติการศึกษา	107

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สรุปวิธีการแบ่งข้อมูลในระดับคำและรูปท้ายประโยคของนักวิจัย Ikuta และ Ide, Mimaki และ Usami	13
2. สรุปเกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น ชาวต่างชาติ	23
3. การจับคู่บันทึกเสียงกรณีชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น	26
4. การจับคู่บันทึกเสียงกรณีชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่น.....	27
5. ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลจากการถอดเทปด้วยหลักการถอดอักษร.....	30
6. อายุและประสบการณ์ในการทำงานของผู้เข้าร่วมชาวญี่ปุ่น	36
7. อายุ ประวัติการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เข้าร่วม ชาวไทย.....	37
8. ระดับความผ่อนคลายในขณะสนทนาของผู้พูดชาวญี่ปุ่น.....	38
9. ระดับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้พูดชาวญี่ปุ่น.....	39
10. ระดับความผ่อนคลายในขณะสนทนาของผู้พูดชาวไทย	40
11. ระดับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้พูดชาวไทย.....	41
12. ร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีระดับความสุภาพแบบต่างๆ ซึ่งได้จากการ วิเคราะห์ข้อมูลในระดับคำ	43
13. เหตุผลในการเลือกใช้ภาษาสุภาพและรูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาของ ชาวญี่ปุ่น.....	60
14. เหตุผลในการเลือกใช้ภาษาสุภาพและรูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาของ ชาวไทย.....	60

สารบัญแผนภาพและกราฟ

แผนภาพที่	หน้า
1. ขั้นตอนในการดำเนินการเก็บข้อมูล	28
กราฟที่	
1. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ	45
2. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ2 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ	46
3. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2	47
4. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ2 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1	48
5. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ	49
6. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ	50
7. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ	51
8. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ	52
9. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1	53
10. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1	54
11. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2	55
12. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2 เมื่อสนทนากับ คู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2	56

กราฟที่

13. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1 เมื่อสนทนากับ
คู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ..... 57
14. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2 เมื่อสนทนากับ
คู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ..... 58

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้คนมีการติดต่อสื่อสารแบบข้ามภาษาและวัฒนธรรมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารที่กระทำด้วยภาษาที่สองที่แพร่หลายดังเช่นที่ชาวไทยติดต่อกับชาวต่างชาติโดยการใช้ภาษาอังกฤษ หรือการติดต่อผ่านภาษาที่สามที่ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการสื่อสารกับเจ้าของภาษาโดยตรง ดังเช่น การศึกษาภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น โดยในบางครั้งที่เราพบว่า ความพยายามจะใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ไม่สามารถใช้ถ่ายทอดสารหรือเจตนารมณ์ทั้งหมดได้ จนทำให้การสื่อสารเกิดความผิดพลาด และอาจกลายเป็นความกระทบกระทั่งกันระหว่างบุคคลในที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ภาษามีใช่เพียงการเลือกใช้หัวข้อไวยากรณ์แบบระคน แต่ยังประกอบไปด้วยหลักการใช้ภาษาซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละสังคม ที่มีวัฒนธรรม แนวคิด และค่านิยมแตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาภาษาต่างประเทศในปัจจุบันที่มีได้ครอบคลุมเนื้อหาส่วนอื่นๆ ที่นอกเหนือจากไวยากรณ์ อาจทำให้การสื่อสารขาดประสิทธิภาพได้

ในการสนทนาภาษาญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากผู้เรียนภาษาชาวต่างชาติจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อไวยากรณ์เป็นอย่างดีแล้ว ยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของการสนทนาด้วย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากบทสนทนาในชีวิตจริงของชาวญี่ปุ่น พบรูปแบบของการเลือกใช้คำกริยาและรูปท่ายประโยคต่างๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ (1) ซึ่งเป็นการสนทนาระหว่างชาวญี่ปุ่น A อายุ 45 ปี และชาวญี่ปุ่น B อายุ 32 ปี ในสถานการณ์ที่มีการพบกันเป็นครั้งแรก

(1)	1	A	はじめまして。
	2	B	はじめまして。
	3	A	あの、科学科の A と申します、えー。
	4	B	あつ、あの、わたくし、B りかと申します。
	5	A	あー、なんか今日はもう睡眠不足でダメなんです。
	6	B	あー。
	7	A	昨日、3時まで、なんか起きてたもんですから、
ちよつとなんか頭が全然働いてないというか・・・。
	8	B	あー、実はわたしも、3時半ぐらいまで起きて、

- あのテレビ映画を見てたんです。
- 9 A あっ、じゃあ、おんなじのを見てたかもしれない。
- 10 B あっ、あっ、そうですか。
- 11 A 何見ていらっしやいました？
- 12 B わたしはですね、一応、えっ—っと、あの—、
映画の題名は忘れたんですけど、えーと、
アメリカの、あっ、アメリカだと思うんですが、
あの・・・。
- 13 A 医学生の？
- 14 B 医学生の。
- 15 A あっ、あれはすごくおもしろい。
- 16 B おもしろいですね。

(ดัดแปลงจาก Usami, 2004, pp. 130-132)

จากตัวอย่างที่ (1) เมื่อพิจารณาบทสนทนาในส่วนที่เป็นคำกริยาพบว่า มีทั้งการเลือกใช้คำกริยาธรรมดา อย่างเช่น 「起きる」「働く」「見る」 และการใช้คำกริยาที่เป็นภาษาสุภาพ อย่าง 「申す」「いらっしやる」 และเมื่อพิจารณาส่วนที่เป็นรูปท้ายประโยค พบว่ามีการใช้รูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดา เช่น 「見てたかもしれない」 และรูปท้ายประโยคที่เป็นรูปสุภาพ เช่น 「申します」「ダメなんです」 จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้คำกริยาและรูปท้ายประโยคดังกล่าว สามารถแบ่งได้โดยเกณฑ์ที่ว่ามีการใช้ภาษาสุภาพหรือไม่ โดยการเลือกใช้รูปท้ายประโยคดังกล่าว จะก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาขึ้นรูปแบบหนึ่ง ดังเช่นในตัวอย่างที่ (1) บริเวณประโยคที่ 5, 7 และ 9 ซึ่งเป็นคำพูดของ A พบว่าเกิดการปรับใช้รูปท้ายประโยคจากรูปสุภาพ 「～です」 ไปเป็นรูป 「といつか・・・。」 และปรับไปเป็นรูปธรรมดา 「～見てたかもしれない。」 ซึ่งการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ ก็คือรูปแบบของการสนทนา นั่นเอง

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา (Speech Level Shift) เป็นปรากฏการณ์ชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในขณะสนทนาซึ่งมีความสำคัญยิ่ง เพราะการเลือกใช้ระดับความสุภาพที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อสภาพจิตใจของคู่สนทนาและบรรยากาศในการสนทนา ดังเช่นที่ปรากฏในตัวอย่างที่ (2) ซึ่งเป็นบทสนทนาจากรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ ระหว่างพิธีกร K วัย 50 ปี และแขกรับเชิญ M วัย 30 ปี ซึ่งรู้จักกันมาก่อนแต่ไม่มีความสนิทสนมกัน

- (2)
1	K	あ、そうなんですか。
2	M	そして、一でも二でもおなじなんです。
3	K	(笑) そりゃ四十越してもおなじね。(笑)
4	M	だからね、じゃあもういいやって、もう。
5	K	でも、そういう時はあれなんですって？
6	M	とてもあなたには、あの、ご主人様におなりに
なる谷さんのそういったことに全部従う方なんで。
- (生田・井出, 1983, p. 82)

จากบทสนทนาข้างต้นในบรรทัดที่ 3 พบว่า พิธีกร K ใช้คำว่า 「おなじね」 แทนการใช้คำว่า 「おなじですね」 ในสถานการณ์ที่ค่อนข้างจะเป็นทางการ กล่าวคือเป็นการสนทนาภายในรายการโทรทัศน์ที่มีการออกอากาศ และเมื่อเปรียบเทียบกับบทสนทนาในบรรทัดที่ 3 กับบรรทัดที่ 1 พบว่า พิธีกรสนทนาด้วยถ้อยความที่มีระดับความสุภาพลดน้อยลง การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นว่า พิธีกรพยายามที่จะสร้างความสนิทสนมกับแขกรับเชิญ ซึ่งถือเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของการสัมภาษณ์ ที่พิธีกรจะต้องสร้างความสนิทสนม เพื่อให้แขกรับเชิญรู้สึกสนิทใจและต้องการให้ข้อมูล ผลจากการปรับระดับความสุภาพของพิธีกร ทำให้แขกรับเชิญก็ปรับมาใช้ถ้อยความที่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น (生田・井出, 1983, p. 82) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความสุภาพของบทสนทนาในบรรทัดที่ 4 ที่แขกรับเชิญ M กล่าวว่า 「だからね、じゃあもういいやって、もう。」 ที่เป็นถ้อยความที่ปราศจากการใช้รูปสุภาพ จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาอย่างเหมาะสม จะส่งผลดีแก่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทำให้การสนทนาดำเนินไปอย่างราบรื่น

แม้ว่าการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการสนทนาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนภาษาควรเรียนรู้ก็ตาม แต่การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาเป็นเนื้อหาที่ทำความเข้าใจได้ยาก ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติจำนวนมากจึงไม่สามารถเลือกใช้ระดับความสุภาพขณะสนทนาได้อย่างเหมาะสม (生田・井出, 1983, p. 79) ผลจากวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นแต่ไวยากรณ์ โดยมีได้สอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม แนวคิด และค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษา และลักษณะของการสอนแบบแยกตามหัวข้อไวยากรณ์นั้น ส่งผลให้ผู้เรียนมิได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาอย่างเหมาะสม ทำให้การสนทนาในบางครั้งไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ในกรณีของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย ยกตัวอย่างแนวคิดที่ไม่มีในสังคมไทยแต่มีในสังคมญี่ปุ่น และมีอิทธิพลต่อการ

ใช้ภาษาสุภาพที่มีผลต่อการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา เช่นแนวคิดเรื่อง “คนใน/คนนอก” หรือ 「ウチ・ソト」 (山口, 2002, p. 83) ซึ่งมีผลต่อการเลือกใช้หรือไม่ใช้รูปสุภาพในการสนทนาของชาวญี่ปุ่น กล่าวคือ ในบางครั้งเมื่อชาวญี่ปุ่นต้องการลดระยะห่างระหว่างจิตใจของตนเองและคู่สนทนา ชาวญี่ปุ่นจะเลือกใช้รูปธรรมดาในการสนทนา แม้ว่าคู่สนทนาจะมีสถานภาพหรือมีอายุที่ต่างกันก็ตาม โดยถือว่าคู่สนทนาอยู่ในสถานะคนใน หรือในเรื่อง “ความเป็นทางการ/ความเป็นส่วนตัว” (岡本, 1997 อ้างถึงใน 石崎, 2002, p. 145) โดยชาวญี่ปุ่นจะพูดด้วยถ้อยความที่สุภาพมากขึ้น เมื่อพูดในสถานการณ์ที่เป็นทางการหรือเมื่อพูดกับคนจำนวนมากในที่สาธารณะ และจะใช้รูปธรรมดาเมื่อพูดกับรายบุคคล ดังเช่นตัวอย่างที่ (3) ที่เป็นการพูดของครูกับนักเรียนในห้อง

(3) みなさん、座ってください。チエちゃん、座って。

(石崎, 2002, p. 146)

นอกจากนี้ความแตกต่างในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทย ที่แตกต่างจากเจ้าของภาษาอาจเกิดจากตัวอย่างที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่มักจะระบุสถานภาพของคู่สนทนาอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการสอนแยกตามหัวข้อไวยากรณ์ต่างๆ เช่น รูปประโยค หรือภาษาสุภาพ ซึ่งทำให้ตัวอย่างบทสนทนาที่ได้เป็นสถานการณ์ที่ไม่เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาเท่าที่ควร ทำให้ผู้เรียนภาษาชาวไทยไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาอย่างเหมาะสม

แม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย ซึ่งได้แก่ งานของ Inomata (猪俣, 2001) ที่ศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยที่ไปศึกษาต่างประเทศญี่ปุ่น แต่เนื่องจากเป็น การศึกษาพัฒนาการในการใช้ภาษา จึงทำการศึกษาเฉพาะในสถานการณ์ที่คู่สนทนามีอายุเท่ากัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นคู่สนทนาที่มีสถานะเท่ากันเท่านั้น แต่สถานภาพหรือปัจจัยทางด้านสังคมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา หรือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้หรือไม่ใช้ภาษาสุภาพของผู้พูด (生田・井出, 1983; 三牧, 1989; 足立, 1995; 宇佐美, 2001; Usami, 2004) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้เพื่อที่จะได้ศึกษาเกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยโดยภาพรวม ผู้วิจัยจึงจะดำเนินการวิจัยโดยศึกษาถึงรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพโดยภาพรวม เพื่อสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้อธิบายเกี่ยวกับการสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง
2. เพื่อศึกษารูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยในสถานการณ์จริง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง
2. ทำให้ทราบรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยในสถานการณ์จริง
3. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยและชาวญี่ปุ่น

1.4 ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาระดับความสุภาพและการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของผู้พูดชาวญี่ปุ่นและผู้พูดชาวไทย จากบทสนทนาระหว่างชาวญี่ปุ่นกับชาวญี่ปุ่น และจากบทสนทนาระหว่างชาวไทยกับชาวญี่ปุ่น โดยพิจารณาระดับความสุภาพจากการเลือกใช้ภาษาสุภาพและคำช่วยท้ายประโยคที่มีผลต่อระดับความสุภาพเท่านั้น ดังนั้นจึงมิได้ครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงความสุภาพอันเกิดจากทำนองเสียง

บทสนทนาที่ใช้ในการศึกษา เป็นบทสนทนาที่ได้จากการสนทนาของผู้พูดซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชนหญิงชาวญี่ปุ่น ที่มีอายุอยู่ในวัย 30 ปี กับคู่สนทนาชาวญี่ปุ่นเพศหญิงที่มีอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 20, 30 และ 40 ปี และบทสนทนาระหว่างผู้พูดซึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชนหญิงชาวไทย ที่มีอายุอยู่ในวัย 30 ปี กับคู่สนทนาชาวญี่ปุ่นเพศหญิงที่มีอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 20, 30 และ 40 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างชาวไทย เป็นบุคคลผู้สามารถใช้

ภาษาญี่ปุ่นในการสนทนาขณะทำงาน มีประวัติการทำงานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีความรู้ สอบผ่านการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับ 2

1.5 สมมุติฐานของการวิจัย

1. ระดับความสุภาพโดยรวมของบทสนทนาทั้งในกรณีที่ชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น และกรณีที่ชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่นอยู่ในระดับสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับระดับความสุภาพที่ควรปรากฏในสถานการณ์ที่ได้มีการกำหนดไว้ กล่าวคือเป็นสถานการณ์ที่บุคคลทั้งสองพบกันเป็นครั้งแรก
2. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา
3. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา
4. ลักษณะของเนื้อหาในการสนทนา ตามมุมมองของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความแตกต่างกัน
5. รูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความแตกต่างกัน

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ถ้อยความ ในที่นี้หมายถึง บทสนทนาจำนวน 1 บทพูด ซึ่งได้จากการจัดแบ่งโดยการพิจารณาจากเนื้อหาหรือผลัดการพูดของผู้พูด โดยในการพิจารณาแบ่งถ้อยความจะให้ความสำคัญกับเนื้อหาเป็นหลัก
2. ระดับความสุภาพขณะสนทนา (Speech Level) ในที่นี้หมายถึง ระดับความสุภาพที่ได้จากการพิจารณาลักษณะการใช้ภาษาสุภาพ หรือรูปท่ายประโยคกับคำช่วยท้ายประโยคในแต่ละถ้อยความ
3. ภาษาสุภาพ (Honorific Expressions) ในที่นี้หมายถึง รูปแบบหรือสำนวนที่ใช้แสดงความเคารพหรือความสุภาพ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามบุคคลหรือสิ่งของที่พูดถึง (菊池, 1999, p. 3) โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ยึดหลักการจำแนกประเภทภาษาสุภาพตามการจำแนกแบบ 5 ประเภท

4. รูปท้ายประโยค (Sentence-Final Speech forms) ในที่นี้หมายถึง ประเภทของ รูปท้ายประโยคที่อยู่ในส่วนท้ายที่สุดของถ้อยความ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ ดังต่อไปนี้

4.1 รูปสุภาพ (Polite forms) ในที่นี้หมายถึง ข้อความแบบหนึ่งที่ใช้คำสุภาพใน ส่วนท้ายของประโยค เช่น 「です」「ます」 เป็นต้น (大辞林, 2006) และรวมถึงรูปท้ายประโยคแบบ อื่นๆ ที่มีพื้นฐานมาจากรูปสุภาพ (Usami, 2004, p. 139) เช่น 「でございます」 เป็นต้น

4.2 รูปที่ไม่ใช้รูปสุภาพ (Non-polite forms) ในที่นี้หมายถึง ข้อความที่อยู่ใน รูปธรรมดา (Plain forms) (Usami, 2004, p. 139) เช่น 「だ」「である」 และ 「書く」 เป็นต้น และ รวมถึงรูปท้ายประโยคแบบอื่นๆ ที่มีพื้นฐานมาจากรูปธรรมดา เช่น 「じゃない」 เป็นต้น

5. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา (Speech Level Shift) ในที่นี้หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงของระดับความสุภาพอันเนื่องมาจากการเลือกใช้รูปท้ายประโยค โดยเป็นความ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับถ้อยความที่พูดออกมาก่อนหน้านั้น (Usami, 2004, pp. 185-186)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น

ระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น สามารถพิจารณาได้จากเกณฑ์การใช้ภาษาสุภาพในถ้อยความ ดังมีงานวิจัยที่มักถูกอ้างถึงเสมอ ได้แก่ งานวิจัยของ Ikuta และ Ide (生田・井出, 1983) งานวิจัยของ Mimaki (三牧, 1989, 2001) และงานวิจัยของ Usami (宇佐美, 2001; Usami, 2004) ซึ่งสามารถเห็นวิวัฒนาการของการพิจารณาระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นได้จากงานวิจัยเหล่านี้ โดยมีภาพรวมดังต่อไปนี้

นักวิจัยกลุ่มแรกที่กล่าวถึงการแบ่งระดับความสุภาพของถ้อยความ คือ Ikuta และ Ide (生田・井出, 1983, pp. 79-84) โดย Ikuta และ Ide ได้ทำการศึกษาและแบ่งถ้อยความออกเป็น 2 ระดับ ตามเงื่อนไขของการใช้ภาษาสุภาพที่ปรากฏในถ้อยความ โดย Ikuta และ Ide ได้แบ่งถ้อยความออกเป็นระดับที่มีการใช้ภาษาสุภาพ (ระดับ+) และระดับที่ไม่มีการใช้ภาษาสุภาพ (ระดับ0) ดังเช่นตัวอย่างที่ (4)

(4)	1	K	あ、そうなんですか。	(+)
	2	M	そして、一でも二でもおなじなんです。	(+)
	3	K	(笑) そりゃ四十越してもおなじね。(笑)	(0)
	4	M	だからね、じゃあもういいやって、もう。	(0)
	5	K	でも、そういう時はあれなんですって？	(+)
	6	M	とてもあなたには、あの、ご主人様におなりに なる谷さんのそういったことに全部従う方なんです。	(0)

(生田少子・井出祥子, 1983, p. 82)

จากตัวอย่างที่ (4) ที่มีการตีความว่า 「あ、そうなんですか」 เป็นถ้อยความที่มีความสุภาพระดับ (+) และ 「だからね、じゃあもういいやって、もう。」 เป็นถ้อยความที่มีความสุภาพระดับ (0) นั้น แสดงให้เห็นว่า Ikuta และ Ide พิจารณาระดับความสุภาพของถ้อยความจากส่วนที่เป็นรูปท่ายประโยคเท่านั้น แม้ว่าจะได้มีการนำเสนอว่าเป็นการพิจารณาจากเงื่อนไขที่ว่ามีการใช้

ภาษาสุภาพในถ้อยความหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นในงานวิจัยของ Ikuta และ Ide จึงมีข้อมูลบางส่วนที่ไม่ถูกนำเข้ามาพิจารณาระดับความสุภาพร่วมด้วย เช่นคำว่า 「ご主人様」 ที่ปรากฏในบรรทัดที่ 6 ซึ่งถือว่าเป็นคำสุภาพเชิงยกย่อง โดยส่งผลให้การวิเคราะห์ระดับความสุภาพโดยรวมของถ้อยความเกิดความคลาดเคลื่อน (Mimaki, 1989, p.38)

ดังนั้น Mimaki (1989) จึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาถ้อยความ โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลที่เป็นภาษาสุภาพที่มีลักษณะเป็นคำ แต่ไม่ใช่คำกริยาหรือรูปท่ายประโยคมากขึ้น และได้แยกพิจารณาข้อมูลในส่วนที่เป็นรูปท่ายประโยคออกมาต่างหาก เพื่อใช้พิจารณารูปแบบในการปรับระดับความสุภาพของการสนทนา และ Mimaki (2001) ได้มีการปรับปรุงหลักในการพิจารณาถ้อยความเป็นดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาในระดับคำ

1.1 ถ้อยความระดับสุภาพ (++) คือ ถ้อยความที่ปรากฏคำแสดงความสุภาพตามหลักภาษาสุภาพ ได้แก่ คำสุภาพเชิงยกย่อง คำสุภาพเชิงถ่อมตัว และคำสุภาพ¹ ดังเช่นตัวอย่างที่ (5) ถึงตัวอย่างที่ (7)

(5) 京都にいらっしゃいました、昨日。

(6) 京都に参りました、昨日。

(7) 京都に行きました、昨日。

1.2 ถ้อยความระดับธรรมดา (+) คือ ถ้อยความที่ไม่ปรากฏคำแสดงความสุภาพตามหลักภาษาสุภาพ ดังเช่นตัวอย่างที่ (8)

(8) 京都に行く、明日。

1.3 ถ้อยความระดับใกล้ชิด (0) คือ ถ้อยความที่มีคำแสดงความใกล้ชิด เช่น ภาษาถิ่น ภาษาปาก ดังเช่นตัวอย่างที่ (9)

(9) 京都に行ったもん。

¹ เนื่องจากงานวิจัยของ Mimaki เป็นงานวิจัยที่ทำขึ้นในปี ค.ศ.2001 ดังนั้นการจำแนกประเภทภาษาสุภาพจึงยังเป็นการจำแนกแบบ 3 ประเภท

1.4 ถ้อยความระดับหยาบ (-) คือ ถ้อยความที่มีคำแสดงความดูถูกเหยียดหยาม คำหยาบคาย ดังเช่นตัวอย่างที่ (10)

(10) 勝手にしやがれ。

2. การพิจารณารูปท้ายประโยค

2.1 ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคแสดงระยะห่าง (+) คือ ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคอยู่ในรูปสุภาพ 「です・ます」 ดังเช่นตัวอย่างที่ (11)

(11) 京都に行きましたか。

2.2 ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคแสดงระยะห่างและใช้ร่วมกับ 「よ」「ね」 หรือ 「けど」 (+') คือ ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคอยู่ในรูปสุภาพ 「です・ます」 และใช้ร่วมกับ 「よ」「ね」 หรือ 「けど」 ที่ช่วยทำให้ระยะห่างมีระดับน้อยลง ดังเช่นตัวอย่างที่ (12) และ (13)

(12) 京都に行きましたよね。

(13) 京都に行きましたけど。

2.3 ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคแสดงความใกล้ชิด (0) คือ ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคอยู่ในรูปธรรมดา ดังเช่นตัวอย่างที่ (14)

(14) 京都に行った？

แต่เห็นได้ว่าหลักในการพิจารณาถ้อยความตามแบบ Mimaki นั้น นอกจากจะพิจารณาจากการใช้ภาษาสุภาพแล้ว ยังมีการพิจารณาความสุภาพจากลักษณะของภาษาที่เลือกใช้ เช่น การใช้ภาษาถิ่น การใช้ภาษาปาก และไม่ได้มีการจัดประเภทให้แก่ถ้อยความที่ไม่สามารถพิจารณาระดับความสุภาพได้จากเกณฑ์การใช้ภาษาสุภาพ เช่น ถ้อยความที่เป็นคำตอบรับ 「はい」「いいえ」 หรือถ้อยความที่มีการละคำกริยาหลังคำช่วย ดังเช่นตัวอย่างที่ (15)

(15) や、ごっ、やだからー。

(三牧, 2002, p. 65)

ดังนั้นเพื่อให้หลักในการพิจารณาถ้อยความมีความเป็นมาตรฐาน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเลือกใช้ภาษาสุภาพ ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนส่วนหลักที่ใช้สะท้อนถึงระดับความสุภาพในภาษาญี่ปุ่น Usami (宇佐美, 2001; Usami, 2004) จึงได้เสนอหลักการพิจารณาถ้อยความ โดยพิจารณาแต่องค์ประกอบที่มีพื้นฐานมาจากภาษาสุภาพ และเพิ่มการพิจารณาแบ่งแยกถ้อยความในส่วนที่ไม่ปรากฏสัญลักษณ์แสดงความสุภาพหรือภาษาสุภาพ เพื่อให้เกิดการแบ่งแยกข้อมูลออกเป็นกลุ่มอย่างชัดเจน และเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเลือกใช้ข้อมูลให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ซึ่งหลักการพิจารณาถ้อยความของ Usami มีดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาในระดับคำ

1.1 ถ้อยความที่มีคำสุภาพเชิงยกย่องหรือคำสุภาพเชิงถ่อมตัวอยู่ในถ้อยความ (Super polite; S) ดังเช่นตัวอย่างที่ (16) และ (17)

(16) ご存じですか。

(17) お会いしたことないです。

1.2 ถ้อยความที่มีรูปสุภาพอยู่ในถ้อยความ (Polite; P) ซึ่งรวมถึงรูปท้ายประโยคอื่นที่มีพื้นฐานมาจากรูปสุภาพ ดังเช่นตัวอย่างที่ (18) และ (19)

(18) 行ったことあります、京都は、2, 3回ぐらい。

(19) 行ったことないですか、そっか、そっか。

1.3 ถ้อยความที่มีรูปธรรมดาอยู่ในถ้อยความ (Non-polite; N) ซึ่งรวมถึงรูปท้ายประโยคอื่นที่มีพื้นฐานมาจากรูปธรรมดา ดังเช่นตัวอย่างที่ (20) และ (21)

(20) そうだ。

(21) 食べたくない。

1.4 ถ้อยความที่ไม่ปรากฏสัญลักษณ์บ่งบอกความสุภาพ (No-marked; NM)

กล่าวคือ ถ้อยความที่ไม่มีภาษาสุภาพอยู่ในถ้อยความ ดังเช่นตัวอย่างที่ (22) ถึงตัวอย่างที่ (24)

- (22) やだよ。
- (23) いいえ。
- (24) 通勤はバスで。

2. การพิจารณารูปท้ายประโยค

2.1 ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปสุภาพ (Polite; P) ซึ่งรวมถึงรูปท้าย

ประโยคอื่นที่มีพื้นฐานมาจากรูปสุภาพ ดังเช่นตัวอย่างที่ (25) และ (26)

- (25) タイ料理はいかがですか。
- (26) よろしくお願いします。

2.2 ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปธรรมดา (Non-polite; N) ซึ่งรวมถึงรูป

ท้ายประโยคอื่นที่มีพื้นฐานมาจากรูปธรรมดา ดังตัวอย่างที่ (27) และ (28)

- (27) 池袋の近くに、新宿という。
- (28) あのごろは大変だった。

2.3 ถ้อยความที่ไม่ปรากฏรูปท้ายประโยค (NM) ดังเช่นตัวอย่างที่ (29) และ (30)

- (29) あ、なるほど。
- (30) 料理はちょっと濃い味で。

จากงานวิจัยของนักวิจัยข้างต้น สามารถสรุปเกี่ยวกับการแบ่งข้อมูลในระดับคำ และรูปท้ายประโยค ได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1

สรุปวิธีการแบ่งข้อมูลในระดับคำ และรูปท้ายประโยค
ของนักวิจัย Ikuta และ Ide, Mimaki และ Usami

นักวิจัย	ระดับคำ	รูปท้ายประโยค
Ikuta และ Ide (ค.ศ.1983)	(+) , (0)	
Mimaki (ค.ศ.2001)	(++) , (+) , (0) , (-)	(+) , (+') , (0)
Usami (ค.ศ.2004)	S, P, N, NM	P, N, NM

แม้ว่าหลักการพิจารณาความสุภาพจากงานวิจัยแต่ละงานจะมีความแตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกันก็คือ ผู้วิจัยทุกท่านพยายามที่จะวิเคราะห์ข้อมูลบนพื้นฐานของการเลือกใช้ภาษาสุภาพ ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้ภาษาสุภาพเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความสุภาพของถ้อยความ อันนี้เกี่ยวกับถ้อยความที่มีการใช้ร่วมกับคำช่วยท้ายประโยคเช่น 「よ」「ね」หรือ「けど」 นั้น ดังที่ได้มีการเปิดประเด็นเอาไว้ในงานวิจัยของ Mimaki (三牧, 1989, pp.41-42) พบว่า ถ้อยความดังกล่าวมีระดับความสุภาพต่ำกว่าถ้อยความที่ใช้รูปท้ายประโยคแบบเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการดัดแปลงหลักการพิจารณาระดับความสุภาพของถ้อยความ โดยยึดตามหลักการของ Mimaki และ Usami

2.2 การจำแนกประเภทภาษาสุภาพแบบ 5 ประเภท ที่มีผลต่อการพิจารณาระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น

ดังที่ได้กล่าวเอาไว้ในหัวข้อก่อนหน้านี้ว่า ระดับของความสุภาพขณะสนทนานั้นขึ้นอยู่กับเกณฑ์การใช้ภาษาสุภาพในถ้อยความ ดังนั้นเมื่อการจำแนกประเภทภาษาสุภาพมีการเปลี่ยนแปลง ก็ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการจัดระดับความสุภาพขณะสนทนาด้วย โดยในปี ค.ศ.2007 ทบวงวัฒนธรรม (Agency for Cultural Affairs) กระทรวงศึกษาธิการประเทศญี่ปุ่น (the

Ministry of Education, Culture, Sports, Science & Technology) ได้เสนอวิธีการจำแนกภาษาสุภาพแบบใหม่ โดยเปลี่ยนจากการจำแนกแบบเดิม 3 ประเภท (คำสุภาพ คำสุภาพเชิงยกย่อง และ คำสุภาพเชิงถ่อมตัว) เป็น 5 ประเภท โดยการจำแนกภาษาสุภาพแบบใหม่มีเนื้อหาโดยสรุปดังต่อไปนี้คือ

1. คำสุภาพเชิงยกย่อง (Respectful language) คือ คำที่ใช้กล่าวถึงกริยา สิ่งต่างๆ และอาการต่างๆ ของคู่สนทนาหรือบุคคลที่สาม เช่น 「先生は来週海外へいらっしゃるんですね。」 「先生のお名前」 「先生はお忙しいようです。」 เป็นต้น (文部科学省, 2007, p. 14)

2. คำสุภาพเชิงถ่อมตัวI (Humble languageI) คือ คำที่ใช้กล่าวถึงกริยา และสิ่งต่างๆ ของผู้พูดที่มีทิศทางสู่ผู้สนทนาหรือบุคคลที่สาม เพื่อเป็นการยกย่อง กล่าวคือจะต้องมีบุคคลที่ได้รับการยกย่องอย่างชัดเจน เช่น 「先生のところに伺いたんですが・・・。」 「社長にそのことを申し上げた。」 「私が皆さんをお招き申し上げます。」 เป็นต้น (文部科学省, 2007, p. 15; 菊池, 1999, p. 54)

3. คำสุภาพเชิงถ่อมตัวII (Humble languageII) คือ คำที่ใช้กล่าวถึงกริยาและสิ่งต่างๆ ของผู้พูด เพื่อให้เกิดความสุภาพ โดยเป็นการใช้ต่อคู่สนทนาหรือผู้อ่านบทความ กล่าวคือไม่มีการเจาะจงบุคคลที่ได้รับการยกย่องอย่างชัดเจน โดยอาจเป็นการกล่าวทั่วไป หรือกล่าวให้บุคคลหม่อมมากฟัง เช่น 「明日から海外へ参ります。」 「そのことなら存じております」 เป็นต้น (文部科学省, 2007, p. 18; 菊池, 1999, p. 55)

4. คำสุภาพ (Polite language) คือ คำที่ใช้เพื่อกล่าวต่อคู่สนทนาหรือผู้อ่านอย่างสุภาพ กล่าวคือประโยคที่อยู่ในรูป 「です・ます」 เช่น 「次は来月十日です。」 「6時に起きます。」 เป็นต้น (文部科学省, 2007, p. 20)

5. คำที่ทำให้สวยงาม (Word beautification) คือ คำที่เติม 「お」 หรือ 「ご」 แต่ไม่ได้เป็นการยกย่องผู้ทำกริยาหรือเจ้าของสิ่งของ เช่น 「お酒」 และ 「お料理」 ในประโยคที่ว่า 「先生、お酒を召し上がりますか。」 เป็นต้น (文部科学省, 2007, p. 21)

จากข้อมูลข้างต้น เมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างการจำแนกภาษาสุภาพแบบเก่าและแบบใหม่พบว่า การจำแนกภาษาสุภาพในส่วนของคำสุภาพเชิงยกย่องและคำสุภาพไม่เกิดความเปลี่ยนแปลง ในขณะที่คำสุภาพเชิงถ่อมตัวได้ถูกแยกย่อยออกเป็น 2 ประเภท และเกิดภาษาสุภาพชนิดใหม่ที่เรียกว่า “คำที่ทำให้สวยงาม”

ในกรณีของคำสุภาพเชิงถ่อมตัว แม้ว่าจะถูกแยกออกเป็น 2 ประเภทก็ตาม แต่หากมองจากมุมมองของความสัมพันธ์กับผู้สนทนา คำสุภาพเชิงถ่อมตัวทั้งสองประเภทก็ล้วนแต่เป็นการกล่าวถึงกริยาของผู้พูด ผลที่เกิดขึ้นจึงไม่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นทั้งคำสุภาพเชิงถ่อมตัวและคำสุภาพเชิงถ่อมตัว II จึงยังมีระดับความสุภาพเท่ากับคำสุภาพเชิงถ่อมตัวแบบเดิม ในขณะที่คำที่ทำให้สยหาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ 「お」 หรือ 「ご」 เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ 「お」 หรือ 「ご」 ในการจำแนกภาษาสุภาพแบบ 3 ประเภท ที่ควรจะอยู่ในกลุ่มคำสุภาพเชิงยกย่องหรือคำสุภาพเชิงถ่อมตัว กลับพบความแตกต่างเป็นอย่างมาก เพราะการใช้คำที่ทำให้สยหายไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับกริยาหรือสิ่งของของผู้สนทนาเลย แต่เป็นการใช้เพื่อให้ภาพพจน์ของผู้พูดดูดีขึ้นเท่านั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าระดับความสุภาพของคำที่ทำให้สยหาย ไม่เทียบเท่ากับระดับความสุภาพของคำสุภาพเชิงยกย่องหรือคำสุภาพเชิงถ่อมตัว

ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ระดับความสุภาพของข้อมูลในส่วนที่เป็นคำที่ทำให้สยหาย จึงเทียบเท่ากับข้อมูลในส่วนที่มีการใช้คำสุภาพหรือรูปสุภาพเท่านั้น

2.3 การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น

ในการศึกษารูปแบบในการสนทนา นอกจากการวิเคราะห์จำนวนคำหรือรูปท้ายประโยคซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสุภาพแล้ว เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการเลือกใช้คำหรือรูปท้ายประโยคอย่างเด่นชัด เราจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาด้วย เนื่องจากการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผู้พูดได้พิจารณาถึงปัจจัยทางด้านสังคม สถานการณ์ในขณะที่สนทนาและตัวแปรอื่นๆ ดังนั้นการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ทำให้เกิดการปรับระดับความสุภาพกับหน้าที่ของคำหรือรูปท้ายประโยคที่บ่งบอกถึงความสุภาพ

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา (Speech Level Shift) สามารถพิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท้ายประโยคที่อยู่ในส่วนท้ายสุดของถ้อยความ โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับรูปท้ายประโยคที่อยู่ในส่วนท้ายสุดของถ้อยความที่ปรากฏขึ้นก่อนหน้า ดังที่ได้กล่าวเอาไว้ในหัวข้อที่ 2.1 เรื่องระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่น ในส่วนที่เกี่ยวกับการจำแนกรูปท้ายประโยคในงานของ Usami พบว่า หากพิจารณาแบ่งแยกรูปท้ายประโยคจากเกณฑ์การใช้ภาษาสุภาพ จะสามารถจำแนกถ้อยความได้เป็น 3 ประเภท คือ ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปสุภาพ (Polite; P) ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปธรรมดา (Non-polite; N)

และถ้อยความที่ไม่ปรากฏรูปท้ายประโยค (NM) โดยการปรับใช้รูปท้ายประโยคจากรูปสุภาพ (P) ไปเป็นรูปธรรมดา (N) เรียกว่า “การปรับระดับความสุภาพลดลง” (Downshifts) การปรับใช้รูปท้ายประโยคจากรูปธรรมดา (N) ไปเป็นรูปสุภาพ (P) เรียกว่า “การปรับระดับความสุภาพเพิ่มขึ้น” (Upshifts) และในกรณีที่ไม่เกิดการปรับระดับความสุภาพเรียกว่า “ไม่เกิดการปรับระดับความสุภาพ” (No-shift) (Usami, 2004, pp. 185-186)

หนึ่งเนื่องจากการวิเคราะห์รูปท้ายประโยคในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ที่ได้จากการประยุกต์งานวิจัยของ Mimaki และ Usami ดังนั้นการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงมีความแตกต่างจากงานวิจัยในอดีตเล็กน้อย ดังจะมีการอธิบายในหัวข้อที่ 3.1.1 เรื่องการเข้ารหัสข้อมูลต่อไป

2.4 รูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่น

ในปี ค.ศ.1983 Ikuta และ Ide (生田・井出, 1983, pp. 79-84) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่น โดยผลจากการศึกษาพบว่า ผู้พูดจะเลือกใช้ถ้อยความที่สุภาพน้อยลง เมื่อต้องการลดช่องว่างระหว่างจิตใจกับคู่สนทนา กล่าวคือเป็นการแสดงความสนิทสนม และจะเลือกใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อแสดงความเป็นทางการของเนื้อหา หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการลุกล้าขอบเขตทางด้านจิตใจของคู่สนทนา Ikuta และ Ide กล่าวว่า รูปแบบของการปรับระดับความสุภาพดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา โดยได้ยกตัวอย่างเพื่อใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา เอาไว้ในตัวอย่างที่ (31)

(31)	1	K	あ、そうなんですか。	(+)
	2	M	そして、一でも二でもおなじなんです。	(+)
	3	K	(笑) そりゃ四十越してもおなじね。(笑)	(0)
	4	M	だからね、じゃあもういいやって、もう。	(0)
	5	K	でも、そういう時はあれなんですって？	(+)
	6	M	とてもあなたには、あの、ご主人様におなりになる谷さんのそういったことに全部従う方なんです。	(0)

(生田少子・井出祥子, 1983, p. 82)

ตัวอย่างที่ (31) เป็นส่วนหนึ่งของบทสนทนาจากรายการ 『徹子の部屋』 สถานีโทรทัศน์Terebi Asahi ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แขกรับเชิญวัย 30 ปี (M) โดยพิธีกรวัย 50 ปี (K) ที่รู้จักกันอยู่แล้วแต่ไม่ใช่เพื่อนสนิท สัมภาษณ์เกี่ยวกับการแต่งงานของแขกรับเชิญ รายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคมเหล่านี้ เป็นตัวกำหนดให้ระดับความสุภาพขณะสนทนาในช่วงแรกอยู่ในระดับที่มีความสุภาพ จากตัวอย่างที่ (31) หลังจากที่คนทั้งสองได้ทักทายกันแล้ว ในบรรทัดที่ 3 พิธีกร K กล่าวว่า 「そりや四十越してもおなじね。」 เป็นการสนทนาโดยลดระดับความสุภาพลง เพื่อแสดงความเห็นด้วยกับความคิดของแขกรับเชิญ M ทำให้แขกรับเชิญเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และหันมาใช้ระดับความสุภาพที่มีความสุภาพน้อยลง เป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้พูดทั้งสองหรือ อาจกล่าวได้ว่าการปรับระดับความสุภาพดังกล่าวเป็นผลมาจากปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และ เกิดการปรับระดับความสุภาพตามปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาในการพูดบรรทัดที่ 5 ที่ปรับระดับความสุภาพจากน้อยไปเป็นระดับที่มีความสุภาพมากขึ้น ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เห็นว่าประเด็นที่เกี่ยวกับอายุที่ได้มีการกล่าวถึงก่อนหน้านี้ไม่ได้มีความแตกต่างกับประเด็นนิสัยของบุคคล ดังนั้น การปรับระดับความสุภาพในช่วงบรรทัดที่ 5 จึงเป็นการปรับที่เกิดจากการเปลี่ยนเนื้อเรื่อง หรือ ปัจจัยเนื้อหาในการสนทนานั่นเอง

ต่อมาในปี ค.ศ.1989 Mimaki (三牧, 1989, pp. 39-49) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาและพบว่า ผู้พูดจะสนทนาด้วยถ้อยความที่มีความสุภาพน้อยลงเนื่องจากต้องการสร้างความสนิทสนม หรือเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในหัวเรื่องเดิม และผู้พูดจะสนทนาด้วยถ้อยความที่มีความสุภาพเพิ่มขึ้น เมื่อต้องการสร้างความห่างเหินหรือเปลี่ยนเนื้อหาในการสนทนา ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งการเริ่มหัวเรื่องใหม่ การพูดเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมในหัวเรื่องเดิม การจบหัวเรื่องที่กำลังพูดอยู่ในปัจจุบัน การเน้นย้ำเรื่องสำคัญหรือการกล่าวถึงข้อสรุป และในปี ค.ศ.2001 Mimaki (三牧, 2002, p. 71) ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติม โดยพิจารณาข้อมูลจากบทสนทนาจริงที่มีความยาว 15 นาที ที่ได้จากการอัดเทป ด้วยการจับคู่นักศึกษาชั้นปีเดียวกันและต่างชั้นปี พบว่าการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาที่เกิดขึ้น จะแตกต่างกันไปตามสภาพจิตใจและการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาในการสนทนา โดยสามารถแยกพิจารณาได้จากสองมุมมองคือ บรรทัดฐานการใช้ส่วนมาก และกลยุทธ์ส่วนตัวของผู้พูด โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่คู่สนทนามีสถานภาพเท่ากัน

1.1 บรรทัดฐานการใช้ส่วนมาก คู่สนทนาทั้งสองพยายามที่จะใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพเท่าเทียมกัน โดยจะใช้รูปธรรมดาเมื่อต้องการแสดงความสนิทสนม และใช้รูปสุภาพ

เมื่อต้องการแสดงระยะห่างในคนที่เพิ่งรู้จักกันเป็นครั้งแรก และจะพยายามใช้คำให้มีความใกล้เคียงกัน

1.2 กลยุทธ์ส่วนตัวของผู้พูด

1.2.1 กลยุทธ์สร้างความสุภาพหรือความห่างเหิน

- ผู้พูดเลือกใช้รูปสุภาพตั้งแต่เริ่ม
- ผู้พูดเปลี่ยนมาใช้รูปสุภาพในภายหลัง

1.2.2 กลยุทธ์สร้างความสนิทสนม

- ผู้พูดเลือกใช้รูปธรรมดาเพื่อสร้างความสนิทสนม
- ผู้พูดเปลี่ยนมาใช้รูปธรรมดาในภายหลัง
- ผู้พูดสนทนาถึงหัวเรื่องใหม่ๆ ที่มีความสนุกสนาน

2. กรณีที่คู่สนทนามีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่า

2.1 บรรทัดฐานการใช้ส่วนมาก ในกรณีที่เป็นการพบกันครั้งแรกผู้พูดจะเลือกใช้รูปสุภาพ ยิ่งคนที่มีสถานภาพต่ำกว่าก็จะยิ่งใช้ถ้อยความที่มีรูปสุภาพมากกว่าคนที่มีความสูงกว่า

2.2 กลยุทธ์ส่วนตัวของผู้พูด

2.2.1 กลยุทธ์สร้างความสุภาพหรือความห่างเหิน

- ผู้พูดเลือกใช้รูปสุภาพตั้งแต่เริ่ม
- ผู้พูดเปลี่ยนมาใช้รูปสุภาพในภายหลัง

2.2.2 การกล่าวเน้นย้ำสถานภาพของผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า

- ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเลือกใช้รูปธรรมดา

2.2.3 กลยุทธ์สร้างความสนิทสนม

- ผู้พูดเลือกใช้รูปสุภาพกับคู่สนทนาที่มีสถานภาพสูงหรือต่ำกว่าโดยรูปท้ายประโยคของประโยคที่อยู่ในวลีย่อยจะอยู่ในรูปธรรมดา
- ผู้พูดเปลี่ยนจากการใช้รูปสุภาพไปเป็นรูปธรรมดา
- ผู้พูดเลือกใช้รูปธรรมดาเพื่อกล่าวกับตัวเองหรืออ้างอิงเนื้อหา
- ผู้พูดสนทนาถึงหัวเรื่องใหม่ๆ ที่มีความสนุกสนาน

นอกจากนี้ในปี ค.ศ.2001 Usami (宇佐美, 2001; Usami, 2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับความสุภาพขณะสนทนาจากการสนทนาจริงที่ได้จากการบันทึกเสียงพบว่า การใช้ภาษาสุภาพเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการใช้ภาษาของผู้พูด แต่ไม่สะท้อนให้เห็นถึงความเคารพ

ที่มีต่อคู่สนทนา ดังเช่นที่ได้กล่าวไว้ในหลักไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น และการเลือกใช้ถ้อยความแบบที่ไม่ใช้รูปสุภาพมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคมและปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ โดยผู้ที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่าจะไม่เกิดความรู้สึกต่อต้าน เมื่อต้องใช้ถ้อยความที่ไม่มีรูปสุภาพ ซึ่งก็เป็นเหตุผลให้ผู้ที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่าใช้ถ้อยความที่ไม่มีรูปสุภาพ หรือมีประโยครูปธรรมดามากกว่านั่นเอง และยังพบอีกว่าการไม่กล่าวถึงรูปท้ายประโยคอย่างชัดเจน เป็นการกระทำเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จากการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปเกี่ยวกับรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบในการสนทนาของชาวญี่ปุ่น

1. ผู้พูดที่มีสถานภาพสูงกว่าจะเลือกใช้รูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาในการสนทนาได้อย่างไม่รู้สึกต่อต้าน
2. ผู้พูดจะสนทนาด้วยถ้อยความที่มีความสุภาพมากขึ้น เมื่อต้องการสร้างความห่างเหินหรือเปลี่ยนเนื้อหาในการสนทนา ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งการเริ่มหัวเรื่องใหม่ๆ การพูดถึงหัวเรื่องเดิมแต่ให้ข้อมูลเพิ่มเติม การจบหัวเรื่องที่กำลังพูดอยู่ในปัจจุบัน การเน้นย้ำเรื่องสำคัญหรือข้อสรุป
3. ผู้พูดสนทนาด้วยถ้อยความที่มีความสุภาพน้อยลง เนื่องจากต้องการสร้างความสนิทสนมหรือเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในหัวเรื่องเดิม
4. ประโยคที่ปรากฏว่าไม่มีการใช้รูปท้ายประโยค จะถูกใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา

1. ปัจจัยทางด้านสังคม (Social Condition) เช่น สถานภาพทางสังคม อายุ เป็นต้น
2. ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ (Attitudinal Condition) ซึ่งเป็นความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อคู่สนทนา เช่น ความรู้สึกสนิทสนม เป็นต้น
3. ปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา (Cohesional Condition) โดยการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาหรือหัวเรื่องที่ใช้ในการสนทนา จะส่งผลต่อรูปแบบในการสนทนาหรือการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา เช่น การพูดทวนในสิ่งที่ได้รับฟัง การเปลี่ยนหัวเรื่อง หรือการให้ข้อมูลเพิ่มเติม เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ในการทำหน้าที่ของปัจจัยทั้งสามเอาไว้ว่า ปัจจัยทั้งสามจะเป็นตัวกำหนดระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นทั้งหมด โดยปัจจัยทางด้านสังคม จะเป็นปัจจัยแรกที่ทำหน้าที่กำหนดระดับความสุภาพที่ผู้พูดจะเลือกใช้

เป็นการกำหนดในความคิดของผู้พูดก่อนเริ่มทำการสนทนา หลังจากนั้นเมื่อได้เริ่มสนทนากันแล้ว ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา จะกลายมาเป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดระดับความสุภาพต่อไป (生田・井出, 1983; 足立, 1995; 三牧, 2002; 宇佐美, 2001; Usami, 2004)

2.5 รูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของ ชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น

การศึกษาเกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาส่วนมากมักจะเป็น การศึกษากับชาวญี่ปุ่น แต่ก็ยังมีการศึกษาทำนองนี้กับชาวต่างชาติ เช่น ชาวเกาหลี ชาวจีน ชาวไต้หวัน ชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และชาวไทย เป็นต้น

2.5.1 กรณีศึกษาชาวเกาหลี

การศึกษาการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวเกาหลีในหนึ่ง วัน โดย Ishizaki (石崎, 2002, p. 146) พบว่า แม้ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นชาวเกาหลีจะสามารถสนทนา ภาษาญี่ปุ่นได้ด้วยรูปแบบที่มีความใกล้เคียงกับชาวญี่ปุ่น แต่ก็ยังมีรูปแบบการสนทนาหรือการ ปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาแตกต่างไปจากชาวญี่ปุ่น เช่น บางครั้งผู้เข้ารับการทดลอง ชาวเกาหลีจะปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มน้ำหนักหรือความ เข้มงวดให้แก่เนื้อหาที่กำลังพูด หรือบางครั้งก็ไม่ได้ปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาไปตาม สถานการณ์ ว่าเป็นสถานการณ์ส่วนตัวหรือส่วนรวมดังเช่นชาวญี่ปุ่น (岡本, 1997 อ้างถึงใน 石崎, 2002, p. 135) กล่าวคือในการพูดกับคนจำนวนมากในที่สาธารณะ ชาวญี่ปุ่นจะปรับระดับความ สุภาพขณะสนทนาเป็นรูปธรรมดาเมื่อพูดคุยกับบุคคลเป็นการส่วนตัว และจะปรับไปใช้รูปสุภาพ เมื่อพูดคุยกับผู้ฟังโดยรวม เป็นต้น

โดยรูปแบบการสนทนาดังกล่าวของผู้เข้าร่วมการทดลองชาวเกาหลี อาจได้รับอิทธิพล มาจากภาษาแม่หรือจากประสบการณ์ที่มักจะเห็นครูผู้สอนสนทนากับเด็กโดยใช้คำสุภาพและ รูปสุภาพ

2.5.2 กรณีศึกษาชาวจีนและชาวไต้หวัน

จากการศึกษาของ Yamaguchi (山口, 2002, p. 83) พบว่า ชาวจีนและชาวไต้หวัน จะปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสานความสัมพันธ์ระหว่าง คู่สนทนาให้มีความราบรื่น โดยพิจารณาตามความสัมพันธ์ใกล้ชิดและความหนักเบาของเนื้อหา เป็นหลัก ซึ่งจะแตกต่างจากชาวญี่ปุ่นที่ยึดตามหลักคนนอกและคนในกลุ่มเป็นหลัก นอกจากนี้ถ้า หากผู้พูดชาวจีนหรือไต้หวันเห็นว่า ความไม่สมดุลงที่เกิดขึ้นในขณะที่สนทนาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องจากตนเอง ผู้พูดชาวจีนหรือไต้หวันจะปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาหรือรูปแบบในการสนทนาให้มีความสุภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะแตกต่างกับกรณีของชาวญี่ปุ่น ที่จะปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาให้มีความสุภาพน้อยลงหรือเปลี่ยนไปใช้รูปธรรมดา เพื่อรักษาสมดุลกับ คู่สนทนาโดยแสดงให้เห็นว่า คู่สนทนาเห็นว่า ผู้พูดได้จัดให้คู่สนทนาเข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกับตนเอง

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ Mori (森, 2005, p. 131) และการศึกษาของ Uenaka (上中, 2007, pp. 151-153) ที่ให้ผลการศึกษาเช่นเดียวกัน กล่าวคือผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวจีนจะใช้ ภาษาสุภาพโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ใกล้ชิด

2.5.3 กรณีศึกษาชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่

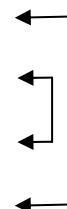
จากการศึกษาของ Uenaka (上中, 1997) พบว่าชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติที่ใช้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นโดยมีความรู้อยู่ระหว่างระดับกลางและระดับสูง มี รูปแบบของการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาที่ค่อนข้างจะเหมือนกัน เป็นการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นพอสมควรจะมีรูปแบบการสนทนาที่ใกล้เคียงกับ ชาวญี่ปุ่น โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองแบบไม่รู้ตัว แต่ก็ยังมีรูปแบบการสนทนาบางส่วนที่ แตกต่างไปจากชาวญี่ปุ่น เช่น บางครั้งผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ยังไม่ สามารถใช้ภาษาสุภาพร่วมกับรูปธรรมดา แทนการใช้รูปสุภาพได้อย่างถูกต้อง เป็นต้น ดังเช่นที่ ชาวญี่ปุ่น (JF1; Japanese Female1) ได้ใช้ในตัวอย่างที่ (32)

(32) JF1: 姫路獨協にははじめて今日いらしたの。

(上中, 1997, p. 155)

จากตัวอย่างที่ (32) จะเห็นว่าแม้ว่าผู้พูดชาวญี่ปุ่นจะใช้รูปสรรมาในการสนทนาก็ตาม แต่เมื่อใช้ภาษาสุภาพร่วมด้วยแล้วก็ทำให้ประโยคที่ใช้เกิดความสมดุลงมากยิ่งขึ้น

- (33) 1 JF3: ずっと三年間担任の先生だったんですよ
 2 FF1: あ そう
 3 FF1: 三年間？
 4 JF3: 三年間

(上中, 1997, p. 155)

นอกจากนี้ จากตัวอย่างที่ (33) จะเห็นว่า ในประโยคที่ 1 ชาวญี่ปุ่น (JF; Japanese Female) จะพูดโดยใช้รูปสุภาพ และในประโยคที่ 4 จะพูดโดยใช้รูปสรรมาในการตรวจสอบความแน่ใจอีกครั้ง ในขณะที่ชาวต่างชาติ (FF; Foreign Female) จะใช้รูปสรรมาหรือการพูดสั้นๆ เหมือนเดิมโดยไม่มีการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา ซึ่งพิจารณาได้จากประโยคที่ 2 และ 3

2.5.4 กรณีศึกษาชาวไทย

Inomata (猪俣, 2001, pp. 86-88) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่ไปศึกษาต่างประเทศญี่ปุ่น โดยเก็บข้อมูลระยะยาวกับนักเรียน 2 คน จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ช่วงหลังจากไปอยู่ญี่ปุ่น 2 เดือนแรก ช่วงครึ่งปี และช่วง 10 เดือน พบว่า ความพยายามที่จะสร้างสัมพันธภาพกับคู่สนทนาชาวญี่ปุ่น ส่งผลต่อการเลือกใช้ระดับความสุภาพขณะสนทนาของนักเรียนทั้งสองเป็นอย่างมาก ในช่วง 2 เดือนแรก นักเรียนคนหนึ่งเลือกใช้ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยค 「です・ます」 โดยมุ่งหวังให้คู่สนทนารู้สึกว่าคุณพูดสุภาพไม่เสียมารยาท ซึ่งถือว่าการเว้นช่องว่างระหว่างผู้พูดและคู่สนทนา ส่วนนักเรียนอีกคนหนึ่งเลือกใช้ถ้อยความแบบอื่นที่ไม่ใช่รูปท้ายประโยค 「です・ます」 โดยให้เหตุผลว่าเป็นการใช้ตามคู่สนทนา และต้องการแสดงความสนิทสนมกับคู่สนทนา ซึ่งถือว่าการลดช่องว่างระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ระดับความสุภาพขณะสนทนาของนักเรียนทั้งสองในช่วง 10 เดือน เกิดการเปลี่ยนแปลงสลับกันไปมาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับเจ้าของภาษา โดยผู้ทำการวิจัยให้ความเห็นว่า อัตราการใช้รูปท้ายประโยคแบบต่างๆ จะเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไปเรื่อยๆ ถือเป็นขั้นของการเกิดอันตรภาษาก่อนที่จะสามารถสนทนาได้อย่างเป็นธรรมชาติ

จากการศึกษาข้างต้นในกรณีของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติ สามารถสรุปเกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาได้ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2

สรุปเกี่ยวกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติ

ผู้เรียน	การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้เรียน
1. ชาวเกาหลี	ใช้เมื่อต้องการเพิ่มน้ำหนักหรือความเข้มงวดให้แก่เนื้อหา ซึ่งน่าจะเป็นอิทธิพลที่เกิดขึ้นจากภาษาแม่หรือเกิดจากประสบการณ์เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นที่จำกัด
2. ชาวจีนและชาวไต้หวัน	ใช้เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคู่สนทนาและความหนักเบาของเนื้อหา ซึ่งน่าจะเกิดขึ้นจากความต้องการรักษาสมดุลของบทสนทนา
3. ชาวต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่	รูปแบบของการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนามีความใกล้เคียงกับชาวญี่ปุ่น แต่ยังไม่สามารถใช้ภาษาสุภาพร่วมกับประโยคสุพรรณิภา แทนการใช้รูปสุภาพได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังไม่มีปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาให้สุภาพน้อยลง เมื่อต้องการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
4. ชาวไทย	ใช้รูปสุภาพเมื่อต้องการให้คู่สนทนารู้สึกว่าคุณสุภาพ โดยได้เลือกใช้คำพูดที่ไม่เป็นการเสียมารยาทต่อคู่สนทนา และใช้สุพรรณิภา เพื่อต้องการสร้างความสนิทสนม

เมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่นและชาวต่างชาติที่เรียนภาษาญี่ปุ่น จากข้อมูลที่ได้กล่าวเอาไว้ในหัวข้อที่ 2.4 เรื่องรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่น และ 2.5 เรื่องรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่น พบว่า รูปแบบในการสนทนาของชาวต่างชาติที่เรียนภาษาญี่ปุ่นยังมีความแตกต่างจากรูปแบบที่ชาวญี่ปุ่นใช้ในสถานการณ์จริง กล่าวคือ ชาวญี่ปุ่นจะปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาตามปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจหรือสภาพจิตใจของผู้พูด เช่น

ความรู้สึกสนทนสนม และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา เช่น การเปลี่ยนเนื้อหาในการพูด ในขณะที่ชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นจะปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาโดยขึ้นอยู่กับความเป็นทางการของเนื้อหา ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจหรือสภาพจิตใจของผู้พูด เช่น ความสนิมสนม และตามความต้องการในการแสดงความมีมารยาทของตนเอง จึงสามารถกล่าวได้ว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาแตกต่างไปจากชาวญี่ปุ่น ซึ่งส่งผลให้รูปแบบของการสนทนามีลักษณะที่แตกต่างไปจากเจ้าของภาษาด้วย

การศึกษาความแตกต่างของรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นระหว่างชาวไทยและชาวญี่ปุ่น จะช่วยให้ทราบถึงแนวทางที่จะใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาทักษะในการสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทย โดยในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา โดยจะทำการศึกษาจากข้อมูลที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นตัวแทนในการอธิบายปัจจัยแต่ละอย่าง กำหนดให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอายุของผู้สนทนาแทนปัจจัยทางด้านสังคม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาที่สนทนาแทนปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และลักษณะของเนื้อหาในการสนทนาแทนปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ พนักงานบริษัทเพศหญิงชาวญี่ปุ่นจำนวน 2 คน และพนักงานบริษัทเพศหญิงชาวไทยจำนวน 2 คน ที่มีอายุอยู่ในวัย 30 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างชาวไทยเป็นบุคคลที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสนทนาขณะทำงาน มีอายุงานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีความรู้สอผ่านการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับ 2 (Japanese Language Proficiency test Level 2)

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาหรือข้อมูลที่มีความหลากหลายในการใช้ภาษาสุภาพ (遠藤, 1999; Usami, 2004) ในงานวิจัยครั้งนี้จึงได้เลือกบุคคลเพศหญิงเป็นตัวอย่างในการศึกษา และเพื่อที่จะแน่ใจได้ว่าผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลชาวไทยมีความสามารถในการสนทนาภาษาญี่ปุ่นและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาเป็นอย่างดี จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เข้าร่วมชาวไทย กล่าวคือจะต้องเป็นบุคคลที่ทำงานหรือเคยทำงานที่ต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสนทนา โดยจะต้องมีประสบการณ์ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยถือว่าผู้ที่มีประสบการณ์ดังกล่าวเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากบริษัทว่ามีความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสนทนา และการที่ผู้เข้าร่วมต้องมีความรู้ภาษาญี่ปุ่นอยู่ในระดับ 2 ขึ้นไปนั้น เนื่องจากผู้ที่สอบผ่านการวัดความรู้ภาษาญี่ปุ่นในระดับ 2 ถือว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป ตามที่สมาคมการศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทยได้กำหนดเอาไว้

3.2 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม คือ ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง (แบบสอบถามชุด A) ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น (เก็บเพิ่มในกรณีชาวไทย) โดยใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาลักษณะทั่วไปของผู้เข้าร่วมบันทึกเทปบทสนทนา ในหัวข้อ 4.1 และข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินอายุของคู่สนทนาและสถานการณ์ในขณะที่สนทนา (ความเป็นธรรมชาติและความรู้สึกผ่อนคลายขณะทำการสนทนา) (แบบสอบถามชุด B) โดยเป็นข้อคำถามที่ดัดแปลงมา

จากงานของ Inomata (猪俣, 2001) ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินอายุของคู่สนทนา ใช้เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้าร่วมมีการรับรู้อายุของคู่สนทนาที่ถูกต้องหรือไม่ และข้อมูลที่ได้จากการประเมินสถานการณ์ ในขณะที่สนทนา ใช้เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความเหมือนจริงของการสนทนาในหัวข้อ 4.2

2. ข้อมูลที่ได้จากการอัดเทปการสนทนาจริงของผู้พูดชาวญี่ปุ่นเพศหญิง (Base Japanese; BJ) และผู้พูดชาวไทยเพศหญิง (Base Thai; BT) ซึ่งมีอายุอยู่ในวัย 30 ปี กับคู่สนทนาชาวญี่ปุ่นเพศหญิงจำนวน 4 คน ได้แก่ คู่สนทนาที่มีอายุอยู่ในวัย 20 ปี หรือคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า (Younger Japanese; YJ) คู่สนทนาที่มีอายุอยู่ในวัย 30 ปี หรือคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน (Same-age Japanese; SY) และคู่สนทนาที่มีอายุอยู่ในวัย 40 ปี หรือคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า (Older Japanese; OJ) โดยผู้พูดชาวญี่ปุ่น (BJ) และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน (SJ) ใช้บุคคลคนเดียวในการบันทึกเสียง อนึ่งการบันทึกเสียงกระทำในร้านอาหาร โดยไม่มีการกำหนดหัวเรื่องในการสนทนาล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่รู้คำศัพท์ในกรณีของชาวไทย โดยทำการบันทึกเสียง 20 นาที แต่ใช้วีดิโอแค่เพียง 15 นาทีแรกเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันอิทธิพลของการหยุดบันทึกเทปที่จะมีผลต่อการสนทนา ตารางที่ 3 และ 4 เป็นตารางแสดงการจับคู่เพื่อบันทึกเสียงในกรณีชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น และกรณีชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่น

ตารางที่ 3
การจับคู่บันทึกเสียงกรณีชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น

	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น ที่มีอายุน้อยกว่า (Younger Japanese; YJ)	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น ที่มีอายุเท่ากัน (Same-age Japanese; SJ)	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น ที่มีอายุมากกว่า (Older Japanese; OJ)
ผู้พูด ชาวญี่ปุ่นคนที่ 1 (Base Japanese; BJ1)	BJ1 กับ YJ	BJ1 (SJ1) กับ	BJ1 กับ OJ
ผู้พูด ชาวญี่ปุ่นคนที่ 2 (Base Japanese; BJ2)	BJ2 กับ YJ	SJ2 (BJ2)	BJ2 กับ OJ

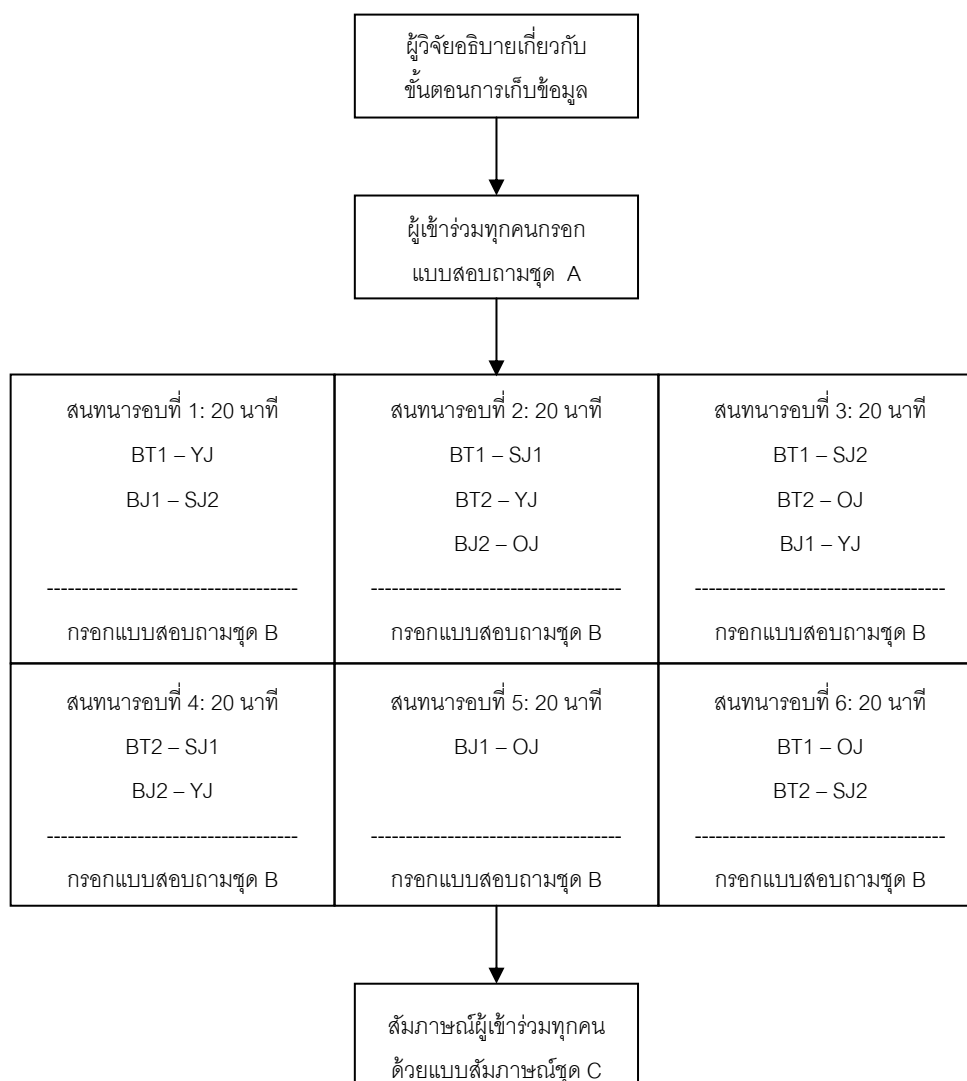
หมายเหตุ BJ1 คือบุคคลคนเดียวกับ SJ1, BJ2 คือบุคคลคนเดียวกับ SJ2

ตารางที่ 4
การจับคู่บันทึกเสียงกรณีชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่น

	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น ที่อายุน้อยกว่ามี (Younger Japanese; YJ)	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น อายุเท่ากันที่มี (Same-age Japanese; SJ)	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น ที่มีอายุมากกว่า (Older Japanese; OJ)
ผู้พูด ชาวไทยคนที่ 1 (Base Thai; BT1)	BT1 กับ YJ	BT1 กับ SJ1	BT1 กับ OJ
		BT1 กับ SJ2	
ผู้พูด ชาวไทยคนที่ 2 (Base Thai; BT2)	BT2 กับ YJ	BT2 กับ SJ1	BT2 กับ OJ
		BT2 กับ SJ2	

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามหลัง (Follow-up interview) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการเลือกใช้รูปถ่ายประโยคในการสนทนา (แบบสัมภาษณ์ชุด C) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บข้อมูลดังต่อไปนี้
- อธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนในการเก็บข้อมูลให้ผู้เข้าร่วมทั้งหมดฟัง
 - แจกแบบสอบถามชุด A ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนกรอก
 - จัดผู้เข้าร่วมออกเป็นคู่ ทำการบันทึกเทปในรอบที่ 1 จากนั้นแจกแบบสอบถามชุด B ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนกรอก
 - ทำการบันทึกเทปรอบต่อไป พร้อมแจกแบบสอบถามชุด B ให้ผู้เข้าร่วมบันทึกเทปในรอบดังกล่าวกรอกทุกครั้ง ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนครบ 6 รอบ ระหว่างรอบที่ 3 และ 4 มีการพัก 20 นาที
 - ทำการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมแต่ละคนด้วยแบบสัมภาษณ์ชุด C หลังจบการบันทึกเทป โดยสามารถแสดงขั้นตอนในการดำเนินการเก็บข้อมูลข้างต้น ด้วยแผนภาพที่ 1 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1
ขั้นตอนในการดำเนินการเก็บข้อมูล

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 การถอดเทปด้วยหลักการถอดอักษร (Basic Transcription System for Japanese: BTSJ)

เพื่อความถูกต้องของการถอดอักษรในงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดให้การถอดอักษรกระทำด้วยบุคคล 3 คน ดังต่อไปนี้ คือ ผู้วิจัย ชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่เจ้าของเสียง และชาวญี่ปุ่นหรือ

ชาวไทยที่เป็นเจ้าของเสียง โดยมีขั้นตอนคือเริ่มถอดเทปเบื้องต้นโดยผู้วิจัย และทำการตรวจความถูกต้องในขั้นแรกโดยชาวญี่ปุ่นที่ไม่ใช่เจ้าของเสียง และตรวจสอบความถูกต้องในขั้นตอนสุดท้ายโดยชาวญี่ปุ่นหรือชาวไทยที่เป็นเจ้าของเสียง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปมาบันทึกตามหลักการถอดอักษรโดยผู้วิจัยอีกครั้งหนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ยึดหลักการถอดอักษรแบบ BTSJ (宇佐美, 2007) ซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมและสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. หน่วยถ้อยความ เมื่อพิจารณาเป็นประโยค ประโยคที่พูดจบถือเป็นหนึ่งหน่วย ให้ใส่เครื่องหมาย “*” ประโยคที่มีการละหรือพูดไม่จบประโยคให้พิจารณาจากการเปลี่ยนผู้พูดหรือการเว้นช่วงในการสนทนา ให้ใส่เครื่องหมาย “/” ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบจำนวนถ้อยความในภายหลัง

2. การขึ้นบรรทัดใหม่ ให้มีการขึ้นบรรทัดใหม่เมื่อมีการเปลี่ยนผู้พูด แต่ในกรณีที่ผู้พูดพูดยาวเกินกว่าหนึ่งเนื้อหาให้ขึ้นบรรทัดใหม่ทุกครั้ง

3. การใส่เครื่องหมายท้ายหน่วยถ้อยความ ถ้อยความที่มีเนื้อหาจบสมบูรณ์จะต้องลงท้ายด้วยเครื่องหมาย “。” เมื่อเป็นถ้อยความที่มีความหมายบอกเล่า และลงท้ายด้วย “?” เมื่อเป็นประโยคคำถาม ในกรณีที่ เป็นถ้อยความที่ยังไม่จบที่ เกิดขึ้นจากการพูดแทรกของคู่สนทนาให้ใส่เครื่องหมาย “,,”

4. บรรทัดที่และลำดับถ้อยความ บรรทัดที่ คือลำดับที่ของถ้อยความแต่ละบรรทัด ลำดับถ้อยความ คือลำดับที่ใช้แสดงลำดับที่ของถ้อยความ ถ้อยความที่ยังพูดไม่จบแต่ต้องขึ้นบรรทัดใหม่ให้ใส่เลขย่อแสดงลำดับ เช่น 44-1, 44-2, 44-3 เป็นต้น

5. การบันทึกส่วนที่ออกเสียงผิดไปจากปกติและการบันทึกการออกเสียงอักษรคันจิ ให้ใส่การออกเสียงที่ถูกต้องหรือวิธีอ่านลงในเครื่องหมาย “ ” เช่น 「ども ‘どうも’」 หรือ 「両午 ‘ひのえうま’」 เป็นต้น

6. กรณีที่ภาคประธานและภาคแสดงของประโยคมีการสลับที่กันให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” โดยใส่เครื่องหมาย “。” หรือ “?” ในตอนท้ายประโยคตามประเภทของประโยค เช่น 「行きますよ、あしたは。」 「行くの?、あした。」 เป็นต้น

7. การใส่เครื่องหมายข้อมูลที่แสดงการออกเสียง

7.1 การพูดต่อกัน หมายถึง การสนทนาที่ต่อกันจนไม่มีการเว้นช่วง เมื่อผู้พูดคนแรกพูดจบผู้พูดคนถัดมาก็พูดต่อเลย ให้ใส่เครื่องหมาย “=” ที่ท้ายถ้อยความของคนแรก และที่หน้าประโยคในถ้อยความของคู่สนทนาที่อยู่ถัดมา

7.2 การซ้อนทับ หมายถึง การสนทนาในส่วนที่มีการซ้อนทับกันของถ้อยความ ให้ใส่เครื่องหมาย “<>” คร่อมถ้อยความส่วนที่มีการซ้อนทับกัน โดยถ้อยความที่ถูกซ้อนทับให้ใส่เครื่องหมาย “{<} 【 【” และถ้อยความที่เป็นฝ่ายซ้อนให้ใส่เครื่องหมาย “】 】 {>}”

7.3 บริเวณที่ไม่ชัด จนไม่สามารถถอดเทปได้ ให้ใส่เครื่องหมาย “#####”

8. การใส่เครื่องหมายแสดงข้อมูลแวดล้อมอื่นๆ

8.1 การตอบรับที่ไม่มีความหมายพิเศษ ให้ใส่เครื่องหมาย “()” คร่อม

8.2 การหัวเราะ ให้ใส่เครื่องหมาย “<>” พร้อมอธิบายเป็นภาษาญี่ปุ่น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการป้อนข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เช่น <笑い> <同時に笑い> เป็นต้น

9. การใส่เครื่องหมายเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลในกรณีถ้อยความไม่จบในบรรทัดเดียว ให้ใส่เครื่องหมาย “/”

จากหลักการข้างต้น สามารถแสดงตัวอย่างในการบันทึกข้อมูลได้ดังตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5

ตัวอย่างการบันทึกข้อมูลจากการถอดเทปด้วยหลักการถอดอักษร

บรรทัด ที่	ลำดับ ถ้อยความ	จบ ประโยค	ผู้พูด	บทสนทนา
40	40	*	YJ	】 】 <初めてですか？ > {>} 。 =
41	41-1	/	BJ1	=あのう、旅行ではね、
42	42	*	YJ	<あ、そうですか？ > {<} 【 【。
43	41-2	*	BJ1	】 】 <何回も > {>} 来ているんですけど。
44	43	*	YJ	うん。
45	44	*	BJ1	うん、でも、楽しいですよ<相手の笑い>。
46	45	*	BJ1	気候もいいし。
47	46	*	YJ	はい、そうですね（うん）。

เนื่องจากการในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาระดับความสุภาพของถ้อยความจากเกณฑ์การเลือกใช้ภาษาสุภาพ ดังนั้นจึงไม่ทำการพิจารณาข้อมูลความสุภาพที่เกิดขึ้น โดยมีผลมาจากทำนองเสียงที่แตกต่างกัน ดังนั้นหลักการถอดอักษรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้จึงไม่มีการบันทึกข้อมูลในส่วนที่เป็นทำนองเสียง

3.3.2 การเข้ารหัสข้อมูล

การแจกแจงข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ยึดหลักการจัดระดับคุณภาพของถ้อยความตามหลักของ Mimaki และ Usami กับหลักการจำแนกประเภทภาษาคุณภาพแบบใหม่ 5 ประเภท ดังที่ได้มีการกล่าวถึงเหตุผลไว้แล้วในบทที่ 2 ดังนั้นจึงสามารถสรุปเกี่ยวกับหลักการการแจกแจงข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ได้ดังต่อไปนี้ โดยจะใช้บทสนทนาระหว่างชาวญี่ปุ่น BJ1 และคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ เป็นตัวอย่างประกอบการอธิบาย

ระดับคำ

1. ถ้อยความที่มีการใช้คำสุภาพเชิงยกย่อง คำสุภาพเชิงถ่อมตัว หรือคำสุภาพเชิงถ่อมตัว II ในถ้อยความ (S) ดังเช่นตัวอย่างที่ (34) ถึงตัวอย่างที่ (36)

(34)	61	BJ1	じゃ、あの、学校関係とかの
仕事 <u>されて</u> いるんですか？。	S
(35)	155	BJ1	普段（うん）、普段、
お休みの日とか何 <u>されて</u> いるんですか？。	S
(36)	311	YJ	は、チットロム ‘場所の名前’ の
あのセントラル ‘デパート’ <u>ご存じ</u> ですか？
(うんうんうんはいはい)、の近くなんですけど。	S

2. ถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปสุภาพ หรือรูปอื่นที่มีพื้นฐานมากจากรูปสุภาพ หรือถ้อยความที่มีการใช้คำที่ทำให้สยหรืออยู่ในถ้อยความ (P) ดังเช่นตัวอย่างที่ (37) ถึงตัวอย่างที่ (39)

(37)	6	BJ1	京都 ‘きょうと’ <u>です</u> 。	P
(38)	34	YJ	もう長くいる予定 <u>ですか</u> ？、＜それとも＞ {<} 【】。P	

- (39) 70 YJ はい、そのお金が日本、日本財団で（うん）
出してるんで（うん）。 P

3. ถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา หรือรูปอื่นที่มีพื้นฐานมาจาก
รูปธรรมดาอยู่ในถ้อยความ (N) ดังเช่นตัวอย่างที่ (40) ถึงตัวอย่างที่ (42)

- (40) 85 BJ1 私自身ローカルの会社なので（はい）。 N
- (41) 125 YJ 後、海もやっぱり綺麗だし。 N
- (42) 290 BJ1 =興味がある（はい）。 N

4. ถ้อยความที่ไม่ปรากฏสัญลักษณ์บ่งบอกความสุภาพ (NM) หรือก็คือถ้อยความที่ไม่
ถูก นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ใช้ภาษาสุภาพเป็นเกณฑ์ในการ
วิเคราะห์ความสุภาพ ดังนั้นถ้อยความที่ไม่ปรากฏว่ามีการใช้ภาษาสุภาพ จึงไม่เข้าข่ายที่จะนำมาใช้
วิเคราะห์ ดังเช่นตัวอย่างที่ (43) ถึงตัวอย่างที่ (45)

- (43) 9 YJ はい。 NM
- (44) 82 BJ1 【】 <仕事で> {>}、あの、あ、いや、
あのね、あのう、親会社は京都に（はい）。 NM
- (45) 163 YJ <笑い><サイアムの真ん中に> {<} 【】。 NM

รูปท้ายประโยค

1. ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปสุภาพ หรือรูปอื่นที่มีพื้นฐานมาจากรูปสุภาพ
(P) ดังเช่นตัวอย่างที่ (46) ถึงตัวอย่างที่ (48)

- (46) 4 BJ1 =はい、よろしくお願ひ<します> {<} 【】。 P

(47) 25 BJ1 【】 <そうです> {>} 、はい、はい。 P

(48) 54 YJ 【】 <ちょっとぐらい> {>} でしょうか？。 P

2. ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปสุภาพ หรือรูปอื่นที่มีพื้นฐานมากจากรูปสุภาพ และใช้ร่วมกับคำช่วยท้ายประโยคที่ทำให้ความสุภาพลดลง เช่น 「よ」「ね」 หรือ 「けど」 (P') ดังเช่น ตัวอย่างที่ (49) ถึงตัวอย่างที่ (51)

(49) 14 BJ1 あんまり<笑い>、
いいとこない<ですね> {<} 【】。 P'

(50) 36 BJ1 長くいたいな<と思っているんですけど> {<} 【】。 P'

(51) 112 YJ もう、もう、あまり<笑い>出歩かないですね。 = P'

3. ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปธรรมดา หรือรูปอื่นที่มีพื้นฐานมากจากรูปธรรมดา (N) ดังเช่นตัวอย่างที่ (52) ถึงตัวอย่างที่ (54)

(52) 46 BJ1 気候もいいし。 N

(53) 76 YJ 後はタイ人のスタッフもいるので（うん）。 N

(54) 83 BJ1 あ、京都じゃない。 N

4. ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปธรรมดาหรือรูปอื่นที่มีพื้นฐานมากจากรูปธรรมดา และใช้ร่วมกับคำช่วยท้ายประโยคที่ทำให้ความสุภาพลดลง เช่น 「よ」「ね」 หรือ 「けど」 (N') ดังเช่นตัวอย่างที่ (55) ถึงตัวอย่างที่ (57)

(55) 118 YJ 今、もう疲れたかな。 N'

- 1.2 การปรับจากระดับ P' เป็นระดับ N หรือ N'
- 1.3 การปรับจากระดับ N เป็นระดับ N'
2. การปรับระดับความสุภาพเพิ่มขึ้น (Upshifts) ได้แก่
 - 2.1 การปรับจากระดับ N' เป็นระดับ N, P' หรือ P
 - 2.2 การปรับจากระดับ N เป็นระดับ P' หรือ P
 - 2.3 การปรับจากระดับ P' เป็นระดับ P
3. ไม่เกิดการปรับระดับความสุภาพ (No-shift)

3.3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการศึกษารูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยแล้ว ยังเป็นการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและปัจจัยดังกล่าวระหว่างกรณีของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นด้วย โดยทำการพิจารณาระดับความสุภาพด้วยหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้ภาษาสุภาพและคำช่วยท้ายประโยคที่มีผลต่อระดับความสุภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงไม่พิจารณาถึงความถูกต้องทางไวยากรณ์ของถ้อยความ และความเปลี่ยนแปลงของความสุภาพอันเกิดจากทำนองเสียง

โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้เข้าร่วมบันทึกเทปสนทนา จากแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น (แบบสอบถามชุด A) และความเหมือนจริงของการสนทนา จากแบบสอบถามที่มีข้อความคำถามเกี่ยวกับความผ่อนคลายในขณะสนทนาของผู้พูด และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้พูด (แบบสอบถามชุด B)

นอกจากนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ ในการพิจารณาเกี่ยวกับความแตกต่างของการเลือกใช้ถ้อยความของผู้พูดที่มีต่อคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า เท่ากัน และมากกว่า เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมและรูปแบบในการสนทนา จากนั้นทำการพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท้ายประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ หรือความรู้สึกสนิทสนมที่มีผลต่อการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา และพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเนื้อหาในการสนทนากับรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามหลัง (แบบสัมภาษณ์ชุด C) ประกอบการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ลักษณะทั่วไปของผู้เข้าร่วมบันทึกเทปบทสนทนา

ผู้เข้าร่วมบันทึกเทปบทสนทนาประกอบด้วย ชาวญี่ปุ่นเพศหญิงจำนวน 4 คน ซึ่งมีอายุช่วง 20 ปี 1 คน (YJ) ช่วง 30 ปี 2 คน (BJ1/SJ1, BJ2/SJ2) และ ช่วงอายุ 40 ปี 1 คน (OJ) และชาวไทยเพศหญิงช่วงอายุ 30 ปี จำนวน 2 คน (BT1,BT2) ผู้เข้าร่วมทุกคนมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป โดยสามารถแจกแจงอายุ จำนวนปีของประสบการณ์ในการทำงาน และข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น (ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมเป็นชาวไทย) ได้ดังตารางที่ 6 และ 7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6

อายุและประสบการณ์ในการทำงานของผู้เข้าร่วมชาวญี่ปุ่น

	อายุ	ประสบการณ์ใน การทำงาน
YJ	27 ปี	2 ปี 6 เดือน
BJ1 หรือ SJ1	34 ปี	13 ปี
BJ2 หรือ SJ2	35 ปี	15 ปี
OJ	40 ปี	13 ปี

ตารางที่ 7

อายุ ประวัติการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น และประสบการณ์ในการทำงานของผู้เข้าร่วมชาวไทย

	อายุ	ประวัติการเรียนรู้ ภาษาญี่ปุ่น	ประสบการณ์ใน การทำงาน
BT1 (Base Thai1)	32 ปี	4 ปี 3 เดือน	12 ปี
BT2 (Base Thai2)	35 ปี	5 ปี	9 ปี

โดยกลุ่มตัวอย่างชาวไทยทั้งหมดเป็นผู้มีความสามารถสอบผ่านการวัดความรู้ภาษาญี่ปุ่นในระดับ 2 (Japanese Language Proficiency test Level 2)

4.2 ความเหมือนจริงของการสนทนา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการตรวจสอบว่า การจับคู่สนทนามีผลต่อความเหมือนจริงของการสนทนาหรือไม่ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความผ่อนคลายในขณะสนทนาของผู้เข้าร่วม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้เข้าร่วม (แบบสอบถามชุด B) โดยทำการเก็บข้อมูลหลังการสนทนาทุกครั้ง เพื่อนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยและสรุปผลเกี่ยวกับความเหมือนจริงของการสนทนาของผู้เข้าร่วมแต่ละคน

โดยในการวิเคราะห์ระดับความผ่อนคลายในขณะสนทนา กำหนดให้คะแนนต่างๆ มีความหมายดังต่อไปนี้

0-1.00 คะแนน หมายความว่า รู้สึกอึดอัดหรือไม่สามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติเป็นอย่างมาก

1.01-2.00 หมายความว่า รู้สึกอึดอัดหรือไม่สามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

2.01-3.00 หมายความว่า รู้สึกสบายใจหรือสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

3.01-4.00 หมายความว่า รู้สึกสบายใจหรือสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติเป็นอย่างมาก

และในการวิเคราะห์ระดับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้พูด กำหนดให้คะแนนต่างๆ มีความหมายดังต่อไปนี้

0-1.00 คะแนน หมายความว่า รู้ดีกว่ามีการอัดเทปหรือการอัดเทปมีผลต่อการสนทนาเป็นอย่างมาก

1.01-2.00 หมายความว่า ค่อนข้างรู้ดีกว่ามีการอัดเทปหรือการอัดเทปมีผลต่อการสนทนา

2.01-3.00 หมายความว่า ไม่รู้ดีกว่ามีการอัดเทปหรือการอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนา

3.01-4.00 หมายความว่า ไม่รู้ดีกว่ามีการอัดเทปหรือการอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนาแม้แต่น้อย

ดังนั้นสามารถแจกแจงข้อมูลแยกตามกรณีของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

กรณีชาวญี่ปุ่น

ตารางที่ 8

ระดับความผ่อนคลายในขณะสนทนาของผู้พูดชาวญี่ปุ่น

ข้อคำถาม	YJ	BJ1	BJ2	OJ
1. ท่านรู้ดีกว่าคุยได้อย่างสบายใจหรือไม่	$\bar{x} = 3.25$, Max=4 Min=3	$\bar{x} = 3.00$, Max=3 Min=3	$\bar{x} = 3.40$, Max=4 Min=3	$\bar{x} = 3.00$, Max=3 Min=3
2. ท่านรู้ดีกว่าสามารถพูดคุยในครั้งนี้ได้อย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่	$\bar{x} = 3.25$, Max=4 Min=3	$\bar{x} = 3.00$, Max=3 Min=3	$\bar{x} = 3.60$, Max=4 Min=3	$\bar{x} = 3.00$, Max=3 Min=3

1. ท่านรู้ดีกว่าคุยได้อย่างสบายใจหรือไม่

1.1 ชาวญี่ปุ่น YJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 คะแนน หมายความว่า รู้ดีกว่าสบายใจ

1.2 ชาวญี่ปุ่น BJ1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า รู้ดีกว่าสบายใจ

1.3 ชาวญี่ปุ่น BJ2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.40 คะแนน หมายความว่า รู้สึกสบายใจเป็นอย่างมาก

1.4 ชาวญี่ปุ่น OJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า รู้สึกสบายใจ

2. ท่านรู้สึกที่สามารถพูดคุยในครั้งนี้ได้อย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่

2.1 ชาวญี่ปุ่น YJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 คะแนน หมายความว่า รู้สึกว่าสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติเป็นอย่างมาก

2.2 ชาวญี่ปุ่น BJ1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า รู้สึกว่าสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

2.3 ชาวญี่ปุ่น BJ2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.60 คะแนน หมายความว่า รู้สึกว่าสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติเป็นอย่างมาก

2.4 ชาวญี่ปุ่น OJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า รู้สึกว่าสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ตารางที่ 9

ระดับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้พูดชาวญี่ปุ่น

ข้อคำถาม	YJ	BJ1	BJ2	OJ
3. ท่านรู้สึกว่าคุณอัดเทปอยู่หรือไม่	$\bar{x} = 3.00$, Max=3 Min=3	$\bar{x} = 3.00$, Max=4 Min=2	$\bar{x} = 4.00$, Max=4 Min=4	$\bar{x} = 3.75$, Max=4 Min=3
4. ท่านคิดว่าการอัดเทปมีผลต่อการสนทนาของท่านหรือไม่	$\bar{x} = 3.00$, Max=3 Min=3	$\bar{x} = 2.80$, Max=3 Min=2	$\bar{x} = 4.00$, Max=4 Min=4	$\bar{x} = 4.00$, Max=4 Min=4

3. ท่านรู้สึกว่าคุณอัดเทปอยู่หรือไม่

3.1 ชาวญี่ปุ่น YJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า ไม่รู้สึกว่ามีการอัดเทป

3.2 ชาวญี่ปุ่น BJ1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า ไม่รู้สึกว่าการอัดเทป

3.3 ชาวญี่ปุ่น BJ2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 คะแนน หมายความว่า ไม่รู้สึกว่าการอัดเทปแม้แต่น้อย

3.4 ชาวญี่ปุ่น OJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.75 คะแนน หมายความว่า ไม่รู้สึกว่ามีการอัดเทปแม้แต่น้อย

4 ท่านคิดว่าการอัดเทปมีผลต่อการสนทนาของท่านหรือไม่

4.1 ชาวญี่ปุ่น YJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า การอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนา

4.2 ชาวญี่ปุ่น BJ1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.80 คะแนน หมายความว่า การอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนา

4.3 ชาวญี่ปุ่น BJ2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 คะแนน หมายความว่า การอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนาแม้แต่น้อย

4.4 ชาวญี่ปุ่น OJ ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 คะแนน หมายความว่า การอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนาแม้แต่น้อย

กรณีชาวไทย

ตารางที่ 10

ระดับความผ่อนคลายในขณะสนทนาของผู้พูดชาวไทย

ข้อคำถาม	BT1	BT2
1. ท่านรู้สึกว่าคุณได้สบายใจหรือไม่	$\bar{x} = 3.00,$ Max=3 Min=3	$\bar{x} = 2.75,$ Max=3 Min=2
2. ท่านรู้สึกว่าสามารถพูดคุยในครั้งนี้ได้ อย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่	$\bar{x} = 2.75,$ Max=3 Min=2	$\bar{x} = 2.75,$ Max=3 Min=2

1. ท่านรู้สึกว่าคุณได้สบายใจหรือไม่

1.1 ชาวไทย BT1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 คะแนน หมายความว่า รู้สึกสบายใจ

1.2 ชาวไทย BT2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 คะแนน หมายความว่า รู้สึกสบายใจ

2. ท่านรู้สึกว่าสามารถพูดคุยในครั้งนี้ได้อย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่

2.1 ชาวไทย BT1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 คะแนน หมายความว่า รู้สึกว่าสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

2.2 ชาวไทย BT2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 คะแนน หมายความว่า รู้สึกว่าสามารถคุยได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ตารางที่ 11

ระดับอิทธิพลของการอัดเทปที่มีต่อผู้พูด ในกรณีชาวไทย

ข้อคำถาม	BT1	BT2
3. ท่านรู้สึกว่าถูกอัดเทปอยู่หรือไม่	$\bar{x} = 2.75$, Max=4 Min=3	$\bar{x} = 3.25$, Max=4 Min=3
4. ท่านคิดว่าการอัดเทปมีผลต่อการสนทนาของท่านหรือไม่	$\bar{x} = 3.25$, Max=4 Min=3	$\bar{x} = 3.50$, Max=4 Min=3

3. ท่านรู้สึกว่าถูกอัดเทปอยู่หรือไม่

3.1 ชาวไทย BT1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 คะแนน หมายความว่า ไม่รู้สึกว่ามีการอัดเทป

3.2 ชาวไทย BT2 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 คะแนน หมายความว่า ไม่รู้สึกว่ามีการอัดเทปแม้แต่น้อย

4. ท่านคิดว่าการอัดเทปมีผลต่อการสนทนาของท่านหรือไม่

4.1 ชาวไทย BT1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.25 คะแนน หมายความว่า การอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนาแม้แต่น้อย

4.2 ชาวไทย BJ1 ได้คะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.50 คะแนน หมายความว่า การอัดเทปไม่มีผลต่อการสนทนาแม้แต่น้อย

จากข้อมูลข้างต้นทั้งหมดสามารถกล่าวได้ว่า ผู้เข้าร่วมทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทยทั้งหมดสามารถสนทนาได้อย่างเสมือนสถานการณ์จริง โดยผู้เข้าร่วมรู้สึกว่าจะมีความผ่อนคลายในการสนทนาและการอัดเทปไม่มีอิทธิพลต่อการสนทนา โดยมีคะแนนอยู่ในเกณฑ์ช่วงตั้งแต่ 2.01 คะแนนขึ้นไป

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและปัจจัยในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา

4.3.1 ปัจจัยทางด้านสังคม

งานวิจัยครั้งนี้ใช้อายุของคู่สนทนาเป็นตัวแปรในการศึกษาปัจจัยทางด้านสังคม หนึ่งแม้ว่าจะไม่ได้มีการแจ้งอายุของคู่สนทนาให้แก่ผู้เข้าร่วมทราบก่อนทำการบันทึกเทปก็ตาม แต่ผลจากแบบสอบถามชุด B ที่ใช้เพื่อตรวจสอบการรับรู้ของผู้เข้าร่วม จากข้อคำถามที่ให้ผู้เข้าร่วมคาดเดาอายุของคู่สนทนา โดยให้กรอกเป็นตัวเลขโดยประมาณ พบว่าผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถคาดเดาอายุของคู่สนทนาได้อย่างถูกต้อง โดยตอบเป็นตัวเลขที่มากกว่า เท่ากับ หรือน้อยกว่าอายุของตนเอง

ตารางที่ 12 ด้านล่าง เป็นการนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลในระดับค่าแบ่งเป็นกรณีที่ผู้พูดเป็นชาวญี่ปุ่นและกรณีที่ผู้พูดเป็นชาวไทย โดยนำเสนอตามความแตกต่างของอายุคู่สนทนา กล่าวคือมี 3 กรณี ได้แก่ กรณีที่คู่สนทนามีอายุน้อยกว่าผู้พูด กรณีที่คู่สนทนากับผู้พูดมีอายุเท่ากัน และกรณีที่คู่สนทนามีอายุมากกว่าผู้พูด

โดยสามารถสรุปเกี่ยวกับร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) ซึ่งคำนวณได้จากจำนวนของถ้อยความที่มีการใช้คำสุภาพเชิงยกย่อง คำสุภาพเชิงถ่อมตัว คำสุภาพเชิงถ่อมตัว II คำสุภาพหรือรูปสุภาพ และคำที่ทำให้สยบหรุนอกจากนี้ยังสามารถสรุปเกี่ยวกับร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) ได้ดังตารางที่ 12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 12

ร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีระดับความสุภาพแบบต่างๆ

ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับคำ

	คู่สนทนาชาวญี่ปุ่น								
	อายุน้อยกว่า (YJ)			อายุเท่ากัน (SJ)			อายุมากกว่า (OJ)		
ถ้อยความ		S+P	N		S+P	N		S+P	N
ผู้พูดชาวญี่ปุ่น (BJ)	BJ1	86.76	13.24	BJ1 (SJ1)	76.58	23.42	BJ1	71.62	28.38
	YJ	85.96	14.04				OJ	27.59	72.41
	BJ2	60.94	39.06	BJ2 (SJ2)	77.78	22.22	BJ2	40.96	59.04
	YJ	72.73	27.27				OJ	16.03	83.97
ผู้พูดชาวไทย (BT)	BT1	86.12	13.79	BT1	74.39	25.61	BT1	86.75	13.25
				SJ1	80.67	19.33			
	YJ	62.13	37.87	BT1	65.96	34.04	OJ	57.85	42.15
				SJ2	54.37	45.63			
	BT2	82.76	17.24	BT2	84.62	15.38	BT2	79.41	20.59
				SJ1	72.83	27.17			
	YJ	50	50	BT2	77.42	22.58	OJ	55.56	44.44
				SJ2	72.38	27.62			

จากตารางที่ 12 พบว่า ทั้งในกรณีที่ผู้พูดเป็นชาวญี่ปุ่นและผู้พูดเป็นชาวไทย ร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) ของทั้งผู้พูดและคู่สนทนาอยู่ระหว่างช่วงร้อยละ 50 ถึงร้อยละ 86.76 ยกเว้นกรณีที่ผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ2 สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ เท่านั้น ที่ผู้พูดมีร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) อยู่ที่ระดับร้อยละ 40.96

จากการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) และถ้อยความที่มีการใช้รูปท่ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) ของผู้พูดกับอายุของคู่สนทนา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบร้อยละของการใช้ถ้อยความแต่ละแบบของผู้พูดที่เป็นชาวญี่ปุ่นทั้ง 2 คน (BJ1, BJ2) และผู้พูดที่เป็นชาวไทยทั้ง 2 คน (BT1, BT2) พบว่าการ

เปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้ดังกล่าวไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างสัมพันธ์กันในผู้พูดที่เป็นชาวญี่ปุ่นหรือผู้พูดที่เป็นชาวไทยด้วยกันเอง และไม่สัมพันธ์กับอายุของคู่สนทนาด้วย

ในทางกลับกันเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลของคู่สนทนาพบว่า ในกรณีที่ผู้พูดชาวญี่ปุ่นสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ คู่สนทนาจะให้ถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) อยู่ในระดับร้อยละ 70 และ 80 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) ซึ่งอยู่ในระดับร้อยละ 16 และ 27 อย่างเห็นได้ชัด และเมื่อเปรียบเทียบกับบทสนทนาอื่นที่มีผู้พูดและคู่สนทนาอายุมากน้อยต่างกัน ดังเช่นคู่ของผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ1 และ BJ2 ที่สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ พบว่า ร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) ของชาวญี่ปุ่น BJ1 หรือ BJ2 ที่ถือว่ามีความอายุน้อยกว่านั้น มีความแตกต่างจากคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ ไม่มากนัก ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่ากรณีที่ชาวญี่ปุ่นสนทนาด้วยกัน จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุมากกว่าจริงๆ ตามวัยของตนเองจึงจะให้ถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) มากกว่า

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ทั้งในกรณีของชาวญี่ปุ่นและชาวไทย อายุของคู่สนทนาในบางครั้งก็มีใช้ตัวกำหนดระดับความสุภาพของถ้อยความที่ผู้พูดเลือกใช้ และจากข้อมูลในกรณีของชาวญี่ปุ่น มีความเป็นไปได้ว่าอายุของผู้พูดเองที่เป็นตัวกำหนดระดับความสุภาพของถ้อยความที่เลือกใช้ ดังที่ได้มีการกล่าวเอาไว้ในงานวิจัยของ Usami (宇佐美, 2001; Usami, 2004) ส่วนในกรณีของชาวไทย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้ทำการศึกษาในผู้พูดชาวไทยที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 ปี ดังนั้นจึงไม่สามารถอธิบายได้ว่า การเลือกใช้ถ้อยความของชาวไทยนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอายุของผู้พูดดังเช่นในกรณีของชาวญี่ปุ่นหรือไม่

หนึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้พูดชาวไทยในการวิจัยครั้งนี้มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) มากที่สุด คืออยู่ในระดับร้อยละ 65 ถึงร้อยละ 86

4.3.2 ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา

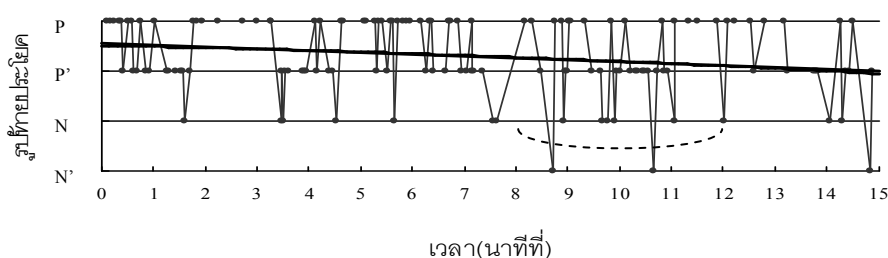
งานวิจัยในครั้งนี้พิจารณาปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ ด้วยการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท้ายประโยค หรือการปรับระดับความสุภาพที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในขณะสนทนา ซึ่งในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาและปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจนี้ จะทำการวิเคราะห์ปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาไปด้วย

โดยสามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกใช้รูปทำยประโยคได้ด้วยกราฟที่มีแกนตั้งแสดงข้อมูลรูปทำยประโยคที่ถูกเลือกใช้ และแกนนอนแสดงข้อมูลเวลา กราฟที่ 1 ถึงกราฟที่ 6 แสดงข้อมูลการเลือกใช้รูปทำยประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา หรือการปรับระดับความสุภาพโดยรวมในกรณีของชาวญี่ปุ่น และกราฟที่ 7 ถึงกราฟที่ 14 แสดงข้อมูลในกรณีของชาวไทย

กราฟที่ 1

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1

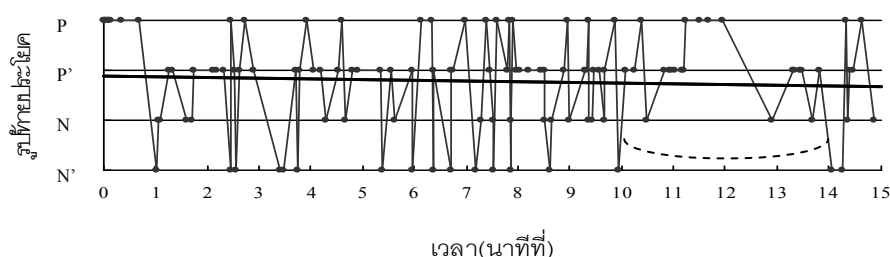
เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ

กราฟที่ 2

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ2

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ

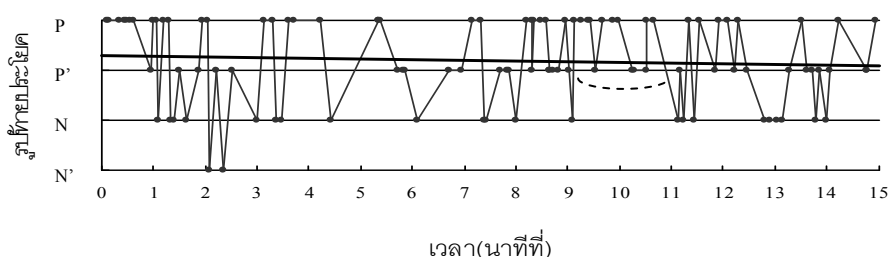

กราฟที่ 2 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท้ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ2 และคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า มีการสนทนาจากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัว กล่าวคือในการสนทนาเริ่มจากการแนะนำตัว สนทนาเกี่ยวกับเรื่องประสบการณ์ในการไปท่องเที่ยวต่างจังหวัด การใช้ชีวิตประจำวัน และครอบครัว อนึ่งเมื่อเข้าสู่หน้าที่ที่ 10 จะเห็นว่าความถี่ในการเลือกใช้รูปท้ายประโยคที่แสดงความสนิทสนมหรือรูปธรรมดามีปริมาณลดน้อยลง พบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องของครอบครัว

กราฟที่ 3

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2

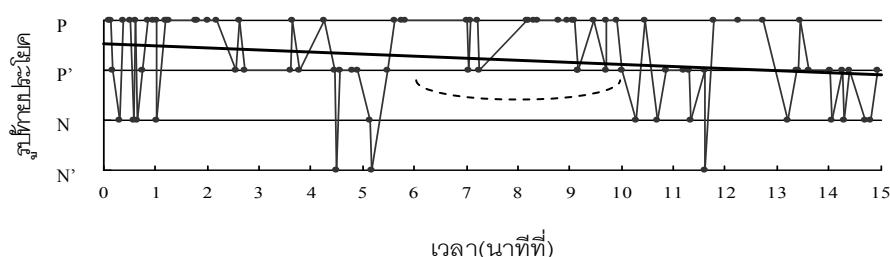

กราฟที่ 3 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ1 และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2 พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า มีการสนทนาจากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัว กล่าวคือในการสนทนาเริ่มจากการแนะนำตัว สนทนาเกี่ยวกับเรื่องการหาเพื่อนชาวไทย และการใช้ชีวิตประจำวัน หนึ่งระยะเวลาระหว่างนาทิตี่ 9 – 11 จะเห็นว่าการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่มีความสุภาพเพิ่มขึ้น หลังจากที่มีการใช้รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดามาเป็นระยะเวลาหนึ่ง พบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการสนทนากันเกี่ยวกับเรื่องของบริษัทที่ทำงาน

กราฟที่ 4

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้พูดชาย BJ2

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1

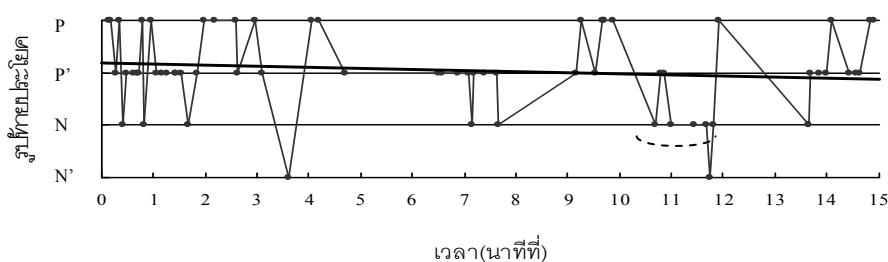

กราฟที่ 4 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาย BJ2 และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1 พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า มีการสนทนาจากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัว กล่าวคือในการสนทนาเริ่มจากการแนะนำตัว สนทนาเกี่ยวกับเรื่องบริษัทที่ทำงาน การหาเพื่อนชาวไทย และสนทนาเกี่ยวกับเรื่องบริษัทที่ทำงานอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะไปสนทนาด้วยเรื่องการใช้ชีวิตประจำวัน หนึ่งระยะเวลาระหว่างนาทิตี่ 6 – 10 จะเห็นว่าการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่มีความสุภาพเพิ่มขึ้น หลังจากที่มีการใช้ถ้อยคำที่เป็นรูปธรรมมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง พบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการสนทนาโดยผู้พูด BJ2 ได้มีการถามเกี่ยวกับข้อมูลในการหาเพื่อนชาวไทย และได้กล่าวปฏิเสธเกี่ยวกับความมีชื่อเสียงของบริษัทที่ตนเองสังกัดอยู่

กราฟที่ 5

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ1

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ

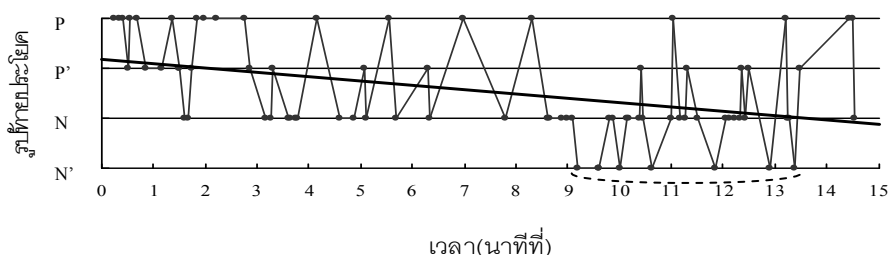
กราฟที่ 5 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท้ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ1 และคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า มีการสนทนาจากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัว กล่าวคือในการสนทนาเริ่มจากการแนะนำตัว สนทนาเกี่ยวกับเรื่องบริษัทที่ทำงาน ครอบครัวของคู่สนทนา และประสบการณ์ทำงานอันเลวร้าย

หนึ่งระยะเวลาระหว่างนาที่ที่ 10 – 12 จะเห็นว่าการเลือกใช้ถ้อยความที่รูปท้ายประโยคที่มีความสุภาพลดลง คือมีการเลือกใช้รูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาเพิ่มขึ้น ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ทำงานอันเลวร้าย

กราฟที่ 6

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น BJ2

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ

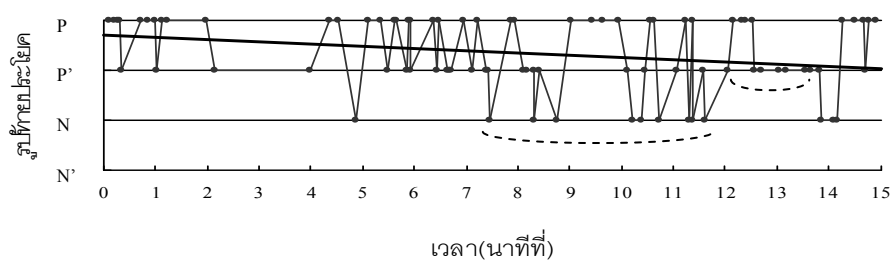

กราฟที่ 6 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท้ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ2 และคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา พบว่ามีการสนทนาจากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัว กล่าวคือในการสนทนาเริ่มจากการแนะนำตัว สนทนาเกี่ยวกับเรื่องบริษัทที่ทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน และการไปจับจ่ายซื้อของที่ตลาด โดยจะเห็นว่าช่วงหลังจากนาทีก่อนที่ 9 เป็นต้นไป ผู้พูด BJ2 มีการใช้รูปท้ายประโยคที่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น กล่าวคือมีการใช้ถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปธรรมดา และถ้อยความที่มีรูปท้ายประโยคเป็นรูปธรรมดาที่ใช้ร่วมกับคำช่วยท้ายประโยคที่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการสนทนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการซื้อสินค้าที่ตลาดและตลาดนัด

กราฟที่ 7

การปรับระดับคุณภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ

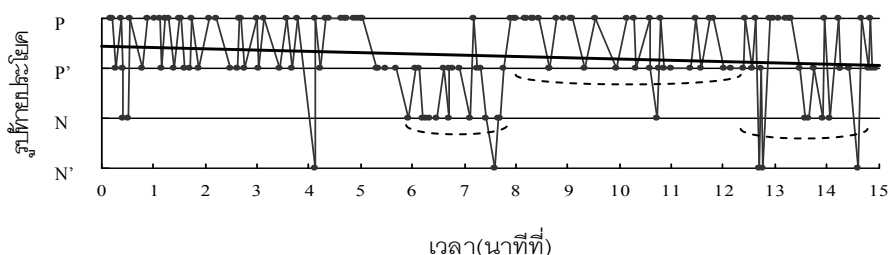

กราฟที่ 7 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT1 และคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ พบว่าระดับคุณภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา พบว่าเนื้อหาของสนทนามีความหลากหลายและมีได้เรียงจากเรื่องทั่วไปสู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัว โดยเริ่มการสนทนาด้วยการแนะนำตัว จากนั้นสนทนาเรื่องบริษัทที่เคยทำงาน ทักษะติดต่อเพศตรงข้าม ที่อยู่อาศัย และประวัติในการศึกษาภาษาญี่ปุ่น ดังจะเห็นได้ว่าการใช้ถ้อยคำที่แสดงความสนิทสนมมากขึ้นตั้งแต่นาทีที่ 7 - 12 ซึ่งจะเห็นว่ามีการใช้รูปธรรมดาในการสนทนามากขึ้น โดยในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการสนทนาเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อเพศตรงข้าม และสถานที่พักอาศัย และได้มีการกลับไปสนทนาด้วยรูปท่ายประโยคที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นในนาทีที่ 12 - 13 ซึ่งเป็นการสนทนาเกี่ยวกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของผู้พูด

กราฟที่ 8

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2

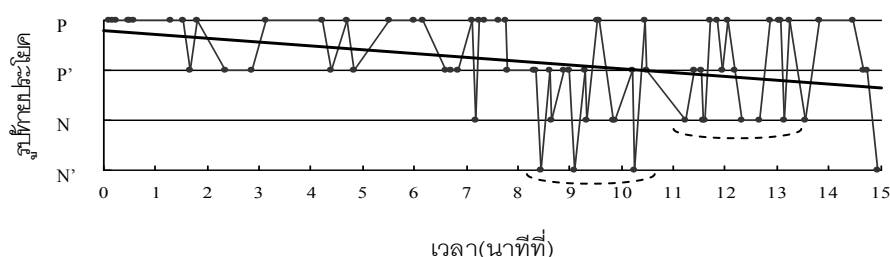
เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า YJ

กราฟที่ 9

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1

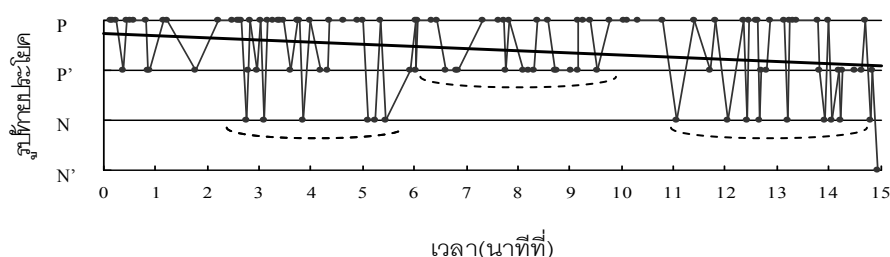

กราฟที่ 9 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT1 และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน BJ1 พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า เนื้อหาของการสนทนา มีความหลากหลาย โดยเริ่มการสนทนาด้วยการแนะนำตัว จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับประวัติของคู่สนทนา รายละเอียดงานของคู่สนทนา ครอบครัวของผู้พูด และครอบครัวของคู่สนทนา โดยจะเห็นว่าหลังจากนาทิตี่ 8 ผู้พูดชาวไทย BT1 มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่แสดงความสนิทสนม หรือสุภาพธรรมดามากขึ้น โดยเป็นการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวของผู้พูด ต่อจากนั้นในช่วงนาทิตี่ 11 - 13 มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่สุภาพมากขึ้น โดยเป็นการสนทนาถึงเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้พูด และครอบครัวของคู่สนทนา

กราฟที่ 10

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ1

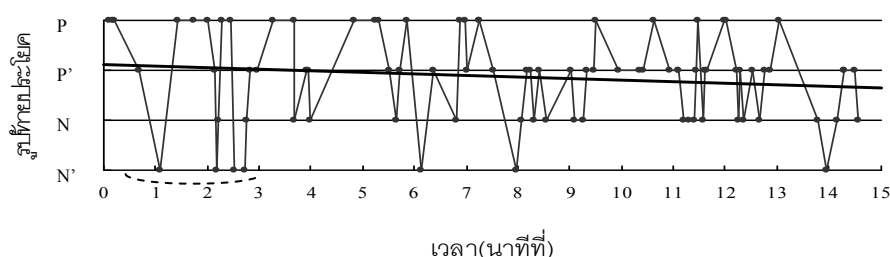

กราฟที่ 10 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT2 และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน BJ1 พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า เนื้อหาของการสนทนา มีความหลากหลาย โดยเริ่มการสนทนาด้วยการแนะนำตัว จากนั้นจึงสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของผู้พูด สนทนาเกี่ยวกับบริษัทที่ทำงานของผู้พูด การท่องเที่ยว และอาหาร โดยในช่วงนาทิตี่ 2 – 6 พบว่ามีการใช้รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดามากขึ้น ซึ่งในช่วงนั้นเป็นการสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นและงานที่ทำ และในช่วงนาทิตี่ 6 – 10 ที่มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่มีความสุภาพมากขึ้นนั้น เป็นการสนทนาเกี่ยวกับเพื่อนชาวญี่ปุ่นที่สนิทว่ามีความเป็นมาและรู้จักกันได้อย่างไร จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของชาวญี่ปุ่น และจากนาทิตี่ 11 เป็นต้นไป เป็นการสนทนาที่มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น กล่าวคือมีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดามากขึ้นในการสนทนา โดยเป็นการสนทนาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและอาหาร

กราฟที่ 11

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2

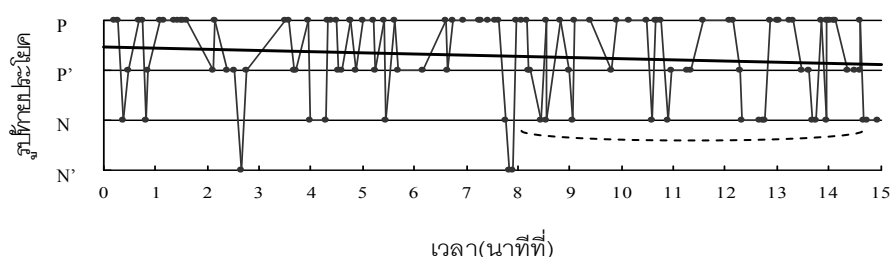

กราฟที่ 11 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT1 และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน BJ2 พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า เนื้อหาของการสนทนา มีความหลากหลาย โดยเริ่มการสนทนาด้วยการแนะนำตัว การสอบถามถึงงานของคู่สนทนา ที่อยู่อาศัย การท่องเที่ยว ครอบครัวของคู่สนทนา และการเปรียบเทียบระหว่างประเทศของผู้พูดกับประเทศของคู่สนทนา โดยในช่วงนาทิตี่ 0 – 3 เป็นการสนทนาที่มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่แสดงความสนิทสนม โดยเป็นการสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานของผู้พูด จากนั้นในช่วงหลังจากนาทิตี่ 3 เป็นต้นไป เป็นการสนทนาที่มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่แสดงความสุภาพมากกว่าในช่วง 3 นาทีแรกเล็กน้อย โดยเป็นการสนทนาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การท่องเที่ยว ครอบครัวของคู่สนทนา และการเปรียบเทียบระหว่างประเทศของผู้พูดกับประเทศของคู่สนทนา

กราฟที่ 12

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน SJ2

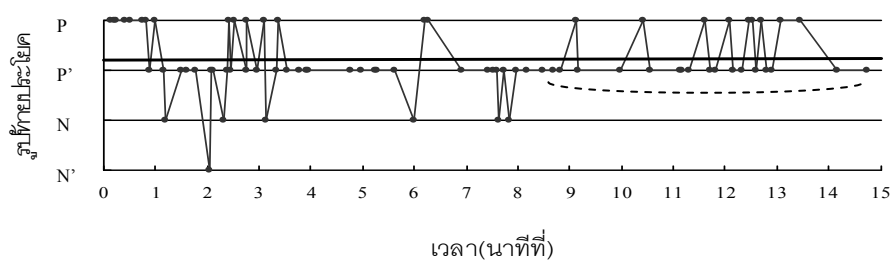

กราฟที่ 12 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT2 และคู่สนทนาที่มีอายุเท่ากัน BJ2 พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า เนื้อหาของการสนทนา มีความหลากหลาย โดยเริ่มการสนทนาด้วยการแนะนำตัว จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคู่สนทนา ประวัติในการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของผู้พูด การเมือง การฟังดนตรี การออกกำลังกาย อาหาร และสัตว์เลี้ยง โดยจะเห็นว่าในบทสนทนาตั้งแต่ช่วงนาทิตี่ 8 เป็นต้นไป ผู้พูดมีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่แสดงความสนิทสนมในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น กล่าวคือมีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยหลังจากช่วงนาทิตี่ 8 เป็นการสนทนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการฟังดนตรี การออกกำลังกาย อาหาร และสัตว์เลี้ยง

กราฟที่ 13

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT1

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ

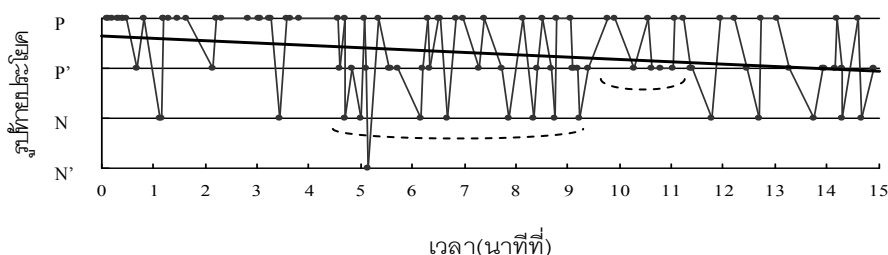

กราฟที่ 13 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT1 และคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอนมีความชันมากขึ้น โดยเมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา พบว่าเป็นการสนทนาที่มีเนื้อหาไม่หลากหลายมากนัก โดยเริ่มสนทนาด้วยการแนะนำตัว จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก และการศึกษาของลูก จะเห็นได้ว่าตั้งแต่นาทีที่ 8 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นการสนทนาที่เกี่ยวกับปัญหาการแก่งแย่งกันในโรงเรียนที่เกิดขึ้นในประเทศของคู่สนทนา และปัญหาการหาสถานศึกษาให้ลูก ซึ่งผู้พูดสนทนาด้วยรูปท่ายประโยคที่มีความสุภาพเป็นจำนวนมากถึงมากขึ้น

กราฟที่ 14

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย BT2

เมื่อสนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ

กราฟที่ 14 เป็นกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของการเลือกใช้รูปท่ายประโยค จากการสนทนาของผู้พูดชาวไทย BT2 และคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ พบว่าระดับความสุภาพขณะสนทนา มีแนวโน้มลดลงเมื่อเวลาที่ใช้ในการสนทนาเพิ่มขึ้น สังเกตได้จากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มที่ลากผ่านในแนวนอน นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา พบว่าเนื้อหาของสนทนามีความหลากหลาย โดยเริ่มการสนทนาด้วยการแนะนำตัว จากนั้นสนทนาเกี่ยวกับบ้านเกิดของคู่สนทนา อาหาร การใช้ชีวิตทั้งในและต่างประเทศ โดยพบว่าช่วงตั้งแต่วันที่ 4 – 9 นั้น เป็นช่วงที่ผู้พูดมีการสนทนาด้วยรูปท่ายประโยคที่แสดงความสนิทสนมมากที่สุด กล่าวคือ เป็นช่วงที่มีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยในช่วงดังกล่าวเป็นการสนทนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาหาร และการใช้ชีวิต โดยจะเห็นว่าในช่วงนาทิตี่ 10 – 11 ที่ผู้พูดมีการเลือกใช้รูปท่ายประโยคที่สุภาพมากขึ้นนั้น เป็นช่วงที่มีการสนทนาเกี่ยวกับปัญหาโรคติดต่อ และประสบการณ์ในการถูกไล่ลงจากรถแท็กซี่ของคู่สนทนา

โดยสรุปจากกราฟที่ 1 – 14 เมื่อพิจารณาจากเส้นกราฟแสดงแนวโน้มพบว่า เมื่อระยะเวลาในการสนทนาเพิ่มขึ้น ระดับความสุภาพในการสนทนาที่พิจารณาจากส่วนรูปท่ายประโยคที่ผู้พูดเลือกใช้ลดลง ซึ่งเหมือนกันทั้งในกรณีของชาวญี่ปุ่นและชาวไทย โดยมีเพียงกรณีที่ชาวไทย BT1 สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ เท่านั้น ที่ผู้พูดชาวไทยได้ปรับระดับความสุภาพให้สุภาพขึ้นเล็กน้อย โดยเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาพบว่า เป็นการสนทนากันเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการแก๊งค์กันในโรงเรียนและการศึกษาของลูก ซึ่งเป็นหัวข้อการสนทนาที่ค่อนข้างเครียด

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาโดยรวมจากทุกคู่พบว่า ในกรณีที่ชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่นจะมีการเลือกหัวข้อในการสนทนา โดยเริ่มจากเนื้อหาที่เป็นเรื่องทั่วไปก่อน แล้วจึงค่อยเปลี่ยนไปสนทนาด้วยเนื้อหาที่มีความเป็นส่วนตัว เช่น เริ่มสนทนาด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับบริษัทหน้าที่การงาน จากนั้นจึงสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมยามว่าง การใช้ชีวิต และเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว เป็นต้น ในขณะที่เนื้อหาที่ชาวไทยใช้ในการสนทนาไม่ได้เรียงลำดับตามความเป็นส่วนตัว ยกตัวอย่างเช่น เริ่มต้นด้วยเรื่องครอบครัวซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว และจบลงด้วยเรื่องการใช้ชีวิตประจำวันซึ่งเป็นเรื่องทั่วไป เป็นต้น และจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ขอบเขตของเรื่องที่ชาวญี่ปุ่นและชาวไทยคิดว่าเป็นเรื่องทั่วไป และเรื่องส่วนตัวนั้นมีความแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ชาวญี่ปุ่นเห็นว่าเรื่องที่เกี่ยวกับบริษัทนั้นเป็นเรื่องทั่วไป ในขณะที่ชาวไทยคิดว่าเป็นเรื่องส่วนตัว โดยให้เหตุผลว่าเป็นเรื่องที่บางคนอาจไม่ต้องการพูดถึงหรือเปิดเผย เป็นต้น นอกจากนี้ชาวไทยยังเห็นว่าการพูดเรื่องส่วนตัวเช่นเรื่องครอบครัวนั้นสามารถทำได้ ทั้งนี้ต้องดูปฏิกิริยาของคู่สนทนาด้วยว่าต้องการที่จะรับฟังข้อมูลดังกล่าวหรือไม่ อนึ่งแม้จากการสัมภาษณ์จะบ่งบอกว่าขอบเขตของเรื่องทั่วไป และเรื่องส่วนตัวในความคิดของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยแตกต่างกันก็ตาม แต่ก็ไม่พบว่าเนื้อหาที่ชาวไทยเลือกสนทนาจะมีการเรียงลำดับจากเรื่องทั่วไป สู่เรื่องที่มีความเป็นส่วนตัวตามมุมมองของชาวไทย

และเมื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ ซึ่งได้จากการพิจารณาการปรับระดับความสุภาพ จากรูปท้ายประโยคที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่เพิ่มขึ้นในการสนทนา ร่วมกับปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา ซึ่งได้จากการวิเคราะห์เนื้อเรื่องในการสนทนา จะเห็นได้ว่าแม้ว่าการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของผู้พูดในกรณีที่ชาวไทย BT1 สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ จะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกับการสนทนาของคู่อื่นๆ ก็ตาม แต่จากแนวโน้มที่เกิดขึ้นไปในทิศทางเดียวกันในการสนทนาของคู่อื่นๆ ก็แสดงให้เห็นว่าปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจมีอิทธิพลต่อการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาเหนือกว่าปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา ยกเว้นในกรณีของผู้พูดชาวไทย BT1 ที่สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วเท่านั้นที่เมื่อทำการพิจารณาแล้วพบว่า ปัจจัยเนื้อหาในการสนทนามีอิทธิพลมากกว่าปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ

นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (แบบสัมภาษณ์ชุด C) ซึ่งเป็นการสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกใช้ภาษาสุภาพหรือการเลือกใช้รูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดา พบว่าเหตุผลในการเลือกใช้ภาษาสุภาพและรูปท้ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยเป็นดังตารางที่ 13 และ 14 ต่อไปนี้

ตารางที่ 13

เหตุผลในการเลือกใช้ภาษาสุภาพและรูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาของชาวญี่ปุ่น

การเลือกใช้	เหตุผล
ภาษาสุภาพ	1. ใช้เมื่อพบกันเป็นครั้งแรก 2. ใช้เมื่อคุยกับคนที่ไม่สนิท 3. ใช้เมื่อคุยกับคนที่อายุมากกว่า 4. ใช้เมื่อคุยกับคนที่สถานะสูงกว่า 5. ใช้เมื่อต้องการขออภัย 6. ใช้เมื่อต้องการให้คู่สนทนาไม่รู้สึกรำคาญ
รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดา	1. ใช้เมื่อคุยอย่างออกรสออกชาติ 2. ใช้เมื่อคุยกันในครอบครัว 3. ใช้เมื่อพูดคนเดียวหรือพูดกับตนเอง

ตารางที่ 14

เหตุผลในการเลือกใช้ภาษาสุภาพและรูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาของชาวไทย

การเลือกใช้	เหตุผล
ภาษาสุภาพ	1. ใช้เมื่อพบกันเป็นครั้งแรก 2. ใช้เมื่อคุยกับคนที่อายุมากกว่า 3. ใช้เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามเป็นเนื้อความที่เสียมารยาทหรือไม่
รูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดา	1. ใช้เมื่อคุยกับเพื่อน 2. ใช้เมื่อคุยกับคนที่สนิทสนม 3. ใช้เมื่อคุยกับคนที่อายุน้อยกว่า 4. ใช้เมื่อคู่สนทนาแลดูเหมือนมีความเป็นกันเอง

ข้อมูลจากตารางที่ 13 และ 14 แสดงให้เห็นว่าทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทยคิดว่าปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนามีผลต่อการเลือกใช้

ภาษาสุขภาพและรูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาของตนเอง แต่จากการวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 4.3.1 เรื่องปัจจัยทางด้านสังคม ในกรณีของชาวญี่ปุ่นพบว่าสิ่งที่มีผลต่อการเลือกใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ เกิดจากปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของผู้พูดเอง ซึ่งก็คืออายุของผู้พูด โดยมีความแตกต่างจากผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ส่วนในกรณีของชาวไทย แม้จะไม่ได้ทำการศึกษาในกรณีที่ผู้พูดมีอยู่ในช่วง 40 ปี แต่จากคำร้อยละของการใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพและรูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดา ที่มีได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างสัมพันธ์กับอายุของคู่สนทนานั้นแสดงให้เห็นว่า อายุของคู่สนทนาไม่มีผลต่อการปรับระดับความสุภาพของผู้พูดชาวไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า การใช้ภาษาสุภาพจะเลือกใช้กับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า และรูปท่ายประโยคที่เป็นรูปธรรมดาจะเลือกใช้กับคู่สนทนาที่มีอายุน้อยกว่า นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องและช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 4.3.2 เรื่องปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาที่ว่า ชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาตามปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ เช่น ความสนิทสนม และมีการปรับระดับความสุภาพตามปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา เช่น การขอร้อง เป็นต้น

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนา ในหัวข้อที่ 4.3.2 ที่พบว่า การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาเป็นไปตามลักษณะของความเป็นส่วนตัวของหัวข้อที่ใช้ในการสนทนา จากการสัมภาษณ์ยังพบอีกว่า การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนานอกจากจะขึ้นกับความเป็นส่วนตัวของเนื้อหาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำเสนอข้อมูลด้วย ดังเช่นที่ได้มีการให้เหตุผลว่า “ใช้เมื่อพูดกับตนเอง” ในกรณีของชาวญี่ปุ่น หรือ “ใช้เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามเป็นเนื้อความที่เสียมารยาทหรือไม่” ในกรณีของชาวไทย เป็นต้น ดังที่ได้เสนอเอาไว้ในตารางที่ 13 และ 14 ข้างต้น

ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาในหัวข้อที่ 4.3.3 เรื่องการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนากับการนำเสนอข้อมูล โดยเป็นหัวข้อที่นำเสนอว่า การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนานั้นเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์แบบใดในการนำเสนอข้อมูล

4.3.3 การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนากับการนำเสนอข้อมูล

ในหัวข้อนี้เป็นการนำเสนอตัวอย่างของการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาแยกตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล โดยแยกเป็นกรณีชาวญี่ปุ่นและชาวไทย ได้ดังต่อไปนี้

กรณีชาวญี่ปุ่น - การปรับระดับความสุภาพลดลง (Downshift)

1. การให้ข้อมูลเพิ่มเติม

- (61) 145 YJ 働くのはチェンマイとかで
 <働きたいんですよ> {<} 【 【。
 146 BJ2 】 】 <そう、そうですね> {>} 、
 そうなんですよね、やっぱり。 P' ←
 147 BJ2 でも、バンコクは友達がいるから。 N DS ←
- (62) 261 YJ 】 】 <タイにいと> {>}
 何っていうんでしょう。
 262 YJ 季節感<がない> {<} 【 【。
 263 BJ2 】 】 <あ、季節感ないから> {>} 。 = N
 264 YJ =私今何月だろうと思いながら。 =
 265 BJ2 =そうない<ですよ> {<} 【 【 P'
 266 YJ 】 】 <もう8月> {>} とか
 思う感じです（そう）。
 267 YJ まったく季節感がないので。
 268 BJ2 そう、だから、なんか、昔もあそこに
 行ったのがだか分からないですよね。 = P' ←
 269 YJ =分かんないです、
 <うん、で> {<} 【 【。
 279 BJ2 】 】 <いつも暑いから> {>} 。 N DS ←
- (63) 227 BJ1 軽いスープとか何かトムヤムとかは、
 あの、つくったりとかしますけど。 P' ←
 228 BJ1 やっぱり買ったほうが安いし。 N DS ←
- (64) 220 YJ 】 】 <あ、フィットネス> {>} 。
 221 YJ あー、バンコクでも通って
 <います> {<} 【 【。
 222 BJ1 】 】 <そう、そう> {>} 、
 <そう、こっちでね> {<} 【 【。 NM
 223 YJ 】 】 <あ、そうですか？> {>} 。

- 224 BJ1 こっちで初めて（うん）です。 P ←
- 225 YJ <結構いっぱいありますよね> {<} 【 【。 DS ←
- 226 BJ1 】】 <前まで運動しなかつたので> {>} 。 N
- (65) 162 YJ パタヤー ‘場所の名前’ に あるラーン島
(あー) って知っていますか?。 =
- 163 BJ2 =知っていますます（うん）。 P ←
- 164 BJ2 <行ったことないけど> {<} 【 【。 N' DS ←
- (66) 151 BJ あの、2 3 のところに、あの、えーとー
郵便局があるんですけど。 P'
- 152 SJ2 <あ、あ、分かります、
分かります> {<} 【 【。
- 153 BJ1 】】 <1 階にクリーニング屋さん
なんです> {>} 。 P
- 154 BJ1 2 階に事務所が（あ）あるんですよ。 = P' ←
- 155 SJ2 =あ、そうなんですか?。 =
- 156 BJ1 =大きくない会社なので。 = N DS ←

2. การแสดงความรู้สึกของตนเอง

- (67) 17 BJ2 】】 <あ、なんか名前> {>} だけ
知っています。 P ←
- 18 YJ ノーンカーイ ‘県の名前’ の
近くなんですけど（へー）。
- 19 YJ ノーンカーイの下なんです、
下なんですけど（うん）。
- 20 YJ ラオス国境の近くの（あー）、
一応イサーン ‘地域の名前’（うん）の
地域に入るんですけど。
- 21 YJ そこの友達出身で（はい）お正月に
行ったんですね（あー）。
- 22 YJ 一週間ぐらい（はい）、

- 23 BJ2 すごい<よかったです> {<} 【】。
 【】 <えー、いいな> {>}。 = N' DS ←
- (68) 102 BJ2 え、じゃ、昔、昔っていうか、
 材料が手にはいら、入らない時は（うん）
 何を作っていたんですか？。 P ←
- 103 OJ ある物で<作る> {<} 【】。
 104 BJ2 【】 <あ、ある> {>}、すごい。 = N DS ←
3. การพูดกับตนเอง
- (69) 205 BJ2 すっごい綺麗でした。 P
- 206 YJ 本当に。
- 207 BJ2 うん、お勧めですね。 P' ←
- 208 YJ 何時間ぐらいかかります？。
- 209 BJ2 何だろう。 N DS ←
- 210 BJ2 でも、うーん、何時間ぐらいかかったかな。 N' DS ←
- (70) 216 YJ ロットテューっていうんですか？。
- 217 YJ その、そういうありますか？、行くの。
- 218 YJ <それともバス> {<} 【】。
 219 BJ2 【】 <あ、でも> {>}、
 私はバスで行ったんですけれども。 P'
- 220 BJ2 たぶんロットテューも出ている
 <と思います> {<} 【】。 P ←
- 221 YJ 【】 <あ、本当> {>} <ですか？> {<} 【】。
 222 BJ2 【】 <出ているかな> {>}。 N' DS ←
- 223 BJ2 たぶん出ている。
- (71) 232 SJ1 休みの日とか何をしてるんですか？。

233	BJ2	休みの日は <u>ですね</u> 。	P'		←
234	BJ2	何 <u>だろう</u> 。	N	DS	←

4. การถามคำถามที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับคำถามที่ได้ถามไปแล้ว

(72)	7	BJ2	あ、今タイに住んで <u>いますね</u> ？。	P'	←
	8	SJ1	はい、はい、あれ＜同時に笑い＞。		
	9	BJ2	えと、どのぐらい住んで <u>いる</u> ？。	N	DS ←
	10	SJ1	私はまだ6カ月です。＝		

กรณีชาวญี่ปุ่น - การปรับระดับความสุภาพเพิ่มขึ้น (Upshift)

1. การถามคำถาม

(73)	111	BJ1	あの＜笑い＞、YJさんは もう5年 <u>な</u> ので＜相手の笑い＞、もう。	N	←
	112	YJ	もう、もう、あまり＜笑い＞ 出歩かないですね。＝		
	113	BJ1	＝何 <u>です</u> ？。	P	US ←
	114	BJ1	もう飽きました？。＝	P	
(74)	286	BJ1	私はヨガよりポリウッドダンスのほうが。	NM	
	287	YJ	あ、そうですか？。＝		
	288	BJ1	＝あの、ちょっとなんか、		
	289	YJ	うん、興味が。＝		
	290	BJ1	＝興味が <u>ある</u> （はい）。	N	←
	291	BJ1	日本で、しら、あ、しら、タイで 知らない <u>ですか</u> ？、ポリウッドダンス。	P	US ←
(75)	152	YJ	私も働きたいなと（ねー）思うんですけど。	P'	
	153	YJ	でも、今抜けられない＜笑い＞。＝		

	154	BJ2	=そうですね。	P'	
	155	BJ2	今はなかなかね (はい)、 全然知り合いも <u>ない</u> しね (うん)。	N'	←
	156	YJ	そうですか？。		
	157	YJ	そうですね。		
	158	BJ2	海、海はどこが一番いい <u>です</u> か？。	P	US ←
(76)	75	BJ1	日本語の勉強をしている人とか、 日本の文化が好きだととか (あー)、 そういうような人が多いので (うん)。	N	
	76	BJ1	やりやすいといえば、やり <u>やすい</u> (へー)。	N	←
	77	BJ1	タイに来られて長い <u>ん</u> <u>です</u> か？。	P	US ←
(77)	217	BJ1	うん、うん、うん、思い <u>ます</u> よね、でも。	P'	←
	218	OJ	まー、今はね、仕事してないから。		
	219	OJ	そういう人がいないからいいけど。		
	220	OJ	仕事をしていたら、 ちょっと大変でしょう<笑い>。		
	221	BJ1	え、お友達タイ、日本人が多い <u>です</u> か？。	P	US ←
	222	BJ1	タイ人が多いですか？。	P	

2. การให้ข้อมูลเพิ่มเติม

(78)	88	BJ2	そうですね。	P'	
	89	BJ2	やっぱり大変なことも <u>ある</u> けど。	N'	←
	90	BJ2	まー、やっぱり住みやすいかなと 思って (うん) <笑い>、なかなか帰る きっかけもなく (あー)、なんとなくいる というもある <u>ん</u> <u>です</u> けど<笑い>。	P'	US ←

3. การเน้นย้ำสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้ว

- (79) 352 YJ タイ人の友達も結構できましたか？。
- 353 BJ1 うん、結構じゃないんです。 P
- 354 BJ1 結構（うん）、そんなに、でも、まだ少ない。 N
- 353 BJ1 <少ないですよね、まだ> {<} 【】。 P' US
- (80) 248 BJ2 なんか、結構ねごちゃごちゃごちゃで、
- 結構売ってて面白い<笑い>。 N
- 249 OJ そういってどこ行きたい。
- 250 BJ2 あと遠い。 N
- 251 BJ2 遠いですよね。 = P' US

กรณีชาวไทย - การปรับระดับความสุภาพลดลง (Downshif)

1. การให้ข้อมูลเพิ่มเติม

- (81) 7 YJ BT1さんはタイ人<ですか？> {<} 【】。
- 8 BT1 【】 <そうです> {>} (お)、はい、はい。 P
- 9 YJ すごく<上手ですね> {<} 【】。
- 10 BT1 【】 <いいえ、そんなことないです> {>}。 P
- 11 BT1 ま、うち、あのう、
- 華僑何ですけど (うん)、はい。 P' DS
- (82) 155 BT1 後、今そうですね。 P'
- 156 BT1 最近、肉、肉の、あの、
- ビジネスを始まっくていますけど> {<} 【】。 P'
- 157 SJ1 【】 <肉ですか？> {>}。 =
- 158 BT1 =はい、肉、はい、ま、
- いろいろ大変みたいだけ。 N' DS
- (83) 81 BT2 今お仕事です (はい) 。 P

	82	BT2	なんか石油会社で（おー）働いてい <u>ます</u> 。	P		
	83	BT2	えーとー、エクソンモービルと 言う会社 <u>なん</u> で（うん）。	N	DS	
(84)	233	BT1	あの、私も札幌のほうにちょっと 行ったんですよ（あー）。	P'		
	234	BT1	札幌ではちょっと 降って <u>まし</u> た（あー）、はい。	P		
	235	SJ2	札幌はでもまだ涼しいですよ。			
	236	BT1	涼しい日もあっ <u>た</u> し。	N	DS	
(85)	143	BT1	でも、まー、もちろん日本にも 連れていったん <u>です</u> けど。	P'		
	144	BT1	だって、あの、まー、日本語とか 日本の文化とかもちょっと 覚えてもらいた <u>い</u> し。	N	DS	

2. การแสดงความรู้สึกรักของตนเอง

(86)	162	BT2	】 <ぎょう> {>}, 行列は あまり（うんうん）並べない という（あー） <u>です</u> ね。	P'		
	163	BT2	<ちょっと、こ、 <u>困る</u> > {<} 】【。	N	DS	
(87)	161	BT2	】 <一番、あの、あの> {>}, 一番好きな歌は何 <u>で</u> しょうか？。	P		
	162	SJ2	歌って、シュッポテト、 <ポテトが好き> {<} 】【。 <同時に笑い>			
	163	BT2	】 <あ、 <u>すごい</u> な> {>}。	N'	DS	

3. การพูดกับตนเอง

- (88) 356 YJ え、じゃ、バンコクからダイレクトの
フライトがありますか？
357 BT2 <クラブですか> {<} 【
358 YJ 】 <飛行機> {>}、うん。
359 BT2 クラビは、えー、あるかな。 N' DS
- (89) 186 BT1 やっぱりなんか人、あの、
人がすごくしている姿を見たら、ちょっと。 NM
187 SJ1 <あ、やりたい> {<} 【
188 BT1 】 <ですよ> {>}、うん。 P'
189 BT1 そのほうが楽しいんじゃないかな。 N' DS
- (90) 47 BT1 そうですよ。 P'
48 BT1 あの、何だっけ。 N' DS

4. การถามคำถามที่มีความเกี่ยวเนื่องกับข้อความที่ได้ถามไปแล้ว

- (91) 242 BT2 ナム、ナム、ナムヤー
'カレーの種類' ですか。 P
243 SJ1 <ナムヤーかな> {<} 【
244 BT2 】 <あのう> {>}、ココナッツミルクない。 N DS

5. การกล่าวสรุปและเพิ่มข้อมูลให้แก่สิ่งที่คู่สนทนาพูด

- (92) 250 YJ チュラロンゴン大学 (はいはいはい)、
サムヤン駅のすぐ近くなんですよ。=
251 BT1 =あー、そうですよね。 P'
252 YJ サムヤン駅から1分、2分で着く (うーん)。

- 253 YJ それぐらい近いから。 =
- 254 BT1 = うん、BTS だと結構
歩かなきゃ<いけない> {<} 【【。 N DS
- (93) 290 BT1 じゃ、よく一緒に、あの、
- 291 YJ 遊びに行く？。
- 292 BT1 遊びに。 NM
- 293 YJ あまり、しご、仕事の友達だから。
- 294 YJ <オフィスで毎日会うから> {<}
<同時に笑い> 【【。
- 295 BT1 】】 <あ、そうですね> {>} <笑い>。 P'
- 296 BT1 <もう、飽きちゃう> {<} 【【。 N DS

กรณีชาวไทย - การปรับระดับความสุภาพเพิ่มขึ้น (Upshift)

1. การถามคำถาม

- (94) 186 YJ うー、可愛いだろうね。
- 187 BT1 まー<同時に笑い>、
<子供ですからね> {<} 【【。 P'
- 188 YJ 】】 <そっか、そっか> {>}、へー。
- 189 BT1 え、結婚なさってますか？。 P US
- (95) 43 OJ 店員さん、あのう、話すのは他の色はとか、
あのう、サイズ、ち、大きいサイズは
あるって聞く (あー)。
- 44 OJ 小さいサイズあるか聞いたことが
ない (相手の笑い)、大きいサイズあると
聞いて、うん。 =
- 45 BT2 = あ、<そっか？> {<} 【【。 NM
- 46 OJ 】】 <それ> {>} ぐらいしかね。
- 47 BT2 うーん (うん)、それはすごいですね。 P'

- 48 BT2 え、なんかタイは、えーと、えーと、
旅行は全部いっちゃいましたか？。 P US
- (96) 161 OJ 野菜が入っているから（はい）。
162 OJ すごくいいんじゃないかなって（あー）。
163 OJ <健康にいいんじゃないかなって> {<} 【 【。
164 BT2 】】 <健康にいいですね> {>}、はい。 P'
165 BT2 タイの印象はいかがですか？<笑い>。 P US
- (97) 196 BT1 ちょっと格好いいなと<思ったら、
あ、なんか、ね、これだし> {<} 【 【。 N
197 YJ 】】 <あ、いいなと、ゲイ？。
198 YJ ね、多い>。
199 YJ そうですね。
200 YJ 大変ですね。
201 YJ なかなかいないですね、男の人が<笑い>。
202 BT1 日本の男（うん）の子（うん）と
タイ人の（うん）<男> {<} 【 【,,
203 YJ 】】 <男？> {>}。
204 BT1 どちらのほうがいいと
<思いますか？> {<} 【 【。 P US
- (98) 229 BT1 日本はまだ来てからまだ帰られないん。 N
230 SJ1 そうですね。
231 SJ1 まだ、うん、帰る日は
決まっていないんですけど、はい。
232 BT1 じゃ、ご家族はもう今タイに
住んでいっちゃることは分かっています。 P US

- (99) 248 BT1 じゃ、今タイに来て、
 どうやって連絡取り合ってる？。 N
 249 SJ1 スカイプ ‘プログラムの名前’ とか。
 250 SJ1 あの、インターネットを通じて（はい）、
 連絡したりとかメールとかですね（うん）。
 251 BT1 寂しくないんですか？、旦那さんが。 P US

2. การให้ข้อมูลเพิ่มเติม

- (100) 263 BT2 どこかに売ってない。 N
 264 BT2 タイ、タイレ스트ランで
 さえはくないですね> {<} 【】。 P' US
- (101) 234 BT1 札幌ではちょっと
 降ってました（あー）、はい。 P
 235 SJ2 札幌はでもまだ涼しいですよ。
 236 BT1 涼しい日もあったし。 N
 237 BT1 あつ、暑い日もあったんですよ。 P' US
 238 BT1 なんか、気温暑いんですけど（うん）。 P'
- (102) 20 BT2 池袋の,, =
 21 SJ2 =あ、池袋？。
 22 BT2 の近いところ（あ）、茗荷谷という（あ）。 N
 23 BT2 あのう、次の駅ですね、丸の内線の。 P' US

3. การเน้นย้ำสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้ว

- (103) 396 BT2 1 2 月はもし運がよくないと、
 その日は<雨がまだ> {<} 【】。 NM
 397 YJ 【】 <雨降るかもしれ> {>} <ない> {<} 【】。

- 398 BT2 **】** <でも> {>}、雨季、雨季は少ない。 N
- 399 BT2 <そこは少ないですけど> {<} **【**。 P' US
- (104) 156 BT2 私、私なら (はい)、たぶん、
えーとー、日本に留学した後に (うん)、
なんかちょっと自分の国をべ、
なんかよく比べていますね。 = P'
- 157 YJ = あ、<そうですか?> {<} **【**。
- 158 BT2 **】** <一番タイの物> {>} は (うん) 私に
とって (うん) 困ったものは (うん)、
タイ人はなんとか、ディスイピリン、
ディスイピリンという (うん)。 N
- 159 BT2 ディスイピリンは (うん) あまりないですね。 P' US
- (105) 258 BT2 なんか、なんかな、あのう、日本の、
えーとー、道はなんかちょっと上がったり
下がったり、道は、なんか。 NM
- 259 BT2 ちょっとアルバイト先はちょっと怖い。 N
- 260 BT2 怖かったです。 P US

ตัวอย่างข้างต้นในกรณีของชาวญี่ปุ่น แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของผล
การศึกษาที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้กับงานวิจัยของ Mimaki (三牧, 1989, 2002) กล่าวคือ
ชาวญี่ปุ่นจะมีการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาลดลง เมื่อต้องการให้ข้อมูลเพิ่มเติม และจะ
ทำการปรับระดับความสุภาพเพิ่มขึ้น เมื่อต้องการเน้นย้ำสิ่งที่กล่าวไปแล้ว และใช้ในการถาม
คำถาม นอกจากนี้ในการวิจัยครั้งนี้ยังพบอีกว่า มีการปรับระดับความสุภาพลดลงเมื่อผู้พูดกล่าว
กับตนเองหรือแสดงความรู้สึกของตนเอง ส่วนในกรณีของชาวไทยเมื่อทำการเปรียบเทียบกับการ
ของชาวญี่ปุ่นแล้ว พบว่ามีรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพใกล้เคียงกับชาวญี่ปุ่น จะแตกต่าง
ในส่วนที่ชาวไทยมีการปรับระดับความสุภาพลดลง เพื่อการกล่าวสรุปและเพิ่มเติมข้อมูลให้แก่สิ่งที่
คู่สนทนาพูดด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุขภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยในสถานการณ์จริง และทำการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในกรณีของชาวไทยกับชาวญี่ปุ่น โดยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 รูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุขภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่น

1. จากการวิเคราะห์ถ้อยความของผู้พูดชาวญี่ปุ่น (BJ) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้ถ้อยความที่มีความสุขภาพ (S+P) กับอายุของคู่สนทนาซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสังคมที่ได้กำหนดเอาไว้ในงานวิจัยครั้งนี้ แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยความที่มีการใช้รูปท่ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) กับอายุของผู้พูดที่มากขึ้น โดยทำการวิเคราะห์จากข้อมูลของคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า (OJ)
2. เกี่ยวกับระดับความสุขภาพขณะสนทนา เมื่อพิจารณาจากรูปท่ายประโยคที่เลือกใช้กับเวลาที่เพิ่มขึ้นในการสนทนา พบว่าเส้นกราฟแสดงแนวโน้มระดับความสุขภาพมีความชันลดลง นั่นหมายความว่า ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจมีความสัมพันธ์กับการปรับระดับความสุขภาพขณะสนทนา
3. พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาของชาวญี่ปุ่นกับการปรับระดับความสุขภาพขณะสนทนา กล่าวคือมีการปรับระดับความสุขภาพขณะสนทนาลดลงตามหัวข้อในการสนทนา โดยเป็นการปรับลดลงตามลักษณะของเนื้อหาที่เป็นเรื่องทั่วไปสู่เนื้อหาที่มีความเป็นส่วนตัว

5.1.2 รูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา ภาษาญี่ปุ่นของชาวไทย

1. จากการวิเคราะห์ถ้อยความของผู้พูดชาวไทย (BT) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกใช้ถ้อยความที่มีความสุภาพ (S+P) และถ้อยความที่มีการใช้รูปท้ายประโยคซึ่งเป็นรูปธรรมดา (N) กับอายุของคู่สนทนา มีความเป็นไปได้ที่อายุจะไม่ใช่ปัจจัยทางด้านสังคมของชาวไทย หรือปัจจัยทางด้านระยะห่างระหว่างจิตใจมีอิทธิพลเหนือกว่า
2. เกี่ยวกับระดับความสุภาพขณะสนทนา เมื่อพิจารณาจากรูปท้ายประโยคที่เลือกใช้กับเวลาที่เพิ่มขึ้นในการสนทนา พบว่าเส้นกราฟแสดงแนวโน้มระดับความสุภาพมีความชันลดลงซึ่งหมายความว่า ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจมีความสัมพันธ์กับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา ยกเว้นกรณีที่ชาวไทย BT1 สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ เท่านั้น ที่ผู้พูดชาวไทยปรับระดับความสุภาพให้สุภาพขึ้นเล็กน้อย โดยเมื่อพิจารณาเนื้อหาที่ใช้ในการสนทนาประกอบด้วยแล้วพบว่า ในกรณีของชาวไทยบางครั้งปัจจัยเนื้อหาในการสนทนามีอิทธิพลเหนือปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ
3. ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาของชาวไทยกับการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา กล่าวคือ แม้ว่าระดับความสุภาพขณะสนทนาจะลดลงตามระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นของบทสนทนางก็ตาม แต่เนื้อหาที่ชาวไทยเลือกใช้ในการสนทนาไม่ได้เรียงลำดับจากเนื้อหาที่เป็นเรื่องทั่วไปสู่เนื้อหาที่มีความเป็นส่วนตัวดังเช่นกรณีของชาวญี่ปุ่น นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมยังพบอีกว่า ขอบเขตของเรื่องที่ชาวญี่ปุ่นและชาวไทยคิดว่าเป็นเรื่องทั่วไปและเรื่องส่วนตัวนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้หัวข้อและรูปแบบที่ใช้ในการสนทนามีความแตกต่างกัน

5.1.3 สรุปเกี่ยวกับสมมุติฐาน

1. ระดับความสุภาพโดยรวมของบทสนทนาทั้งในกรณีที่ชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น และกรณีที่ชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่นอยู่ในระดับสุภาพ มีความสอดคล้องกับระดับความสุภาพที่ควรปรากฏในสถานการณ์ที่ได้มีการกำหนดไว้ กล่าวคือเป็นสถานการณ์ที่บุคคลทั้งสองพบกันเป็นครั้งแรก ยกเว้นกรณีที่ ผู้พูดชาวญี่ปุ่น BJ2 สนทนากับคู่สนทนาที่มีอายุมากกว่า OJ เท่านั้น ที่มีระดับความสุภาพโดยรวมไม่สอดคล้องกับผู้เข้าร่วมบันทึกเทปคู่อื่น

2. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมอยู่ในลักษณะที่สัมพันธ์กับอายุของผู้พูด ไม่ใช่อายุของคู่สนทนา

3. การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ แต่ไม่สัมพันธ์กับอายุของคู่สนทนาซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสังคมที่ได้กำหนดเอาไว้ในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยมีความเป็นไปได้ที่อายุจะไม่ใช่ว่าปัจจัยทางด้านสังคมของชาวไทย หรือการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่นๆ มากกว่า จึงไม่สามารถสังเกตผลที่เกิดจากปัจจัยทางด้านสังคมได้ และการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยไม่สัมพันธ์กับปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา

4. ลักษณะของเนื้อหาในการสนทนา ตามมุมมองของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะมุมมองในเรื่องความเป็นส่วนตัวของเนื้อหา

5. รูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยและชาวญี่ปุ่นมีความแตกต่างกัน โดยการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวไทยเป็นไปตามอิทธิพลจากปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจมากที่สุด ในขณะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก ได้แก่ ปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา

จากข้อสรุปข้างต้นพบความแตกต่างระหว่างการสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นและชาวไทย โดยเฉพาะมุมมองเรื่องความเป็นส่วนตัวของเนื้อหา ซึ่งส่งผลให้การสื่อสารของชาวไทยเป็นไปอย่างไม่เหมาะสมกับโอกาสในบางครั้ง และส่งผลต่อความราบรื่นของการสื่อสารในที่สุด จึงสามารถกล่าวได้ว่าผลจากการศึกษาในครั้งนี้สนับสนุนแนวคิดที่ว่า การสื่อสารแบบข้ามภาษาและวัฒนธรรมให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากต้องมีความรู้ทางด้านไวยากรณ์แล้ว ยังต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิด และค่านิยมของเจ้าของภาษาที่ทำการศึกษาด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคมในงานวิจัยครั้งนี้ ในกรณีของชาวญี่ปุ่น เมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลของคู่สนทนาพบว่า อายุของผู้พูดมีอิทธิพลต่อรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของตนเอง แต่ในกรณีของชาวไทย เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะผู้พูดชาวไทยที่มีอายุช่วง 20 ปีเท่านั้น จึงไม่สามารถสรุปผลได้ว่า ในกรณีของชาวไทยอายุของ

ผู้พูดจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบในการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของตนเองหรือไม่ ดังนั้น การศึกษาในผู้พูดชาวไทยที่มีอายุอยู่ในช่วงอื่นๆ จึงเป็นกรณีที่น่าจะทำการศึกษาต่อไป

นอกจากนี้เพื่อให้สามารถศึกษาเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้เลือก เก็บข้อมูลเฉพาะชาวญี่ปุ่นและผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเพศหญิงเท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จึงมิได้ ครอบคลุมไปถึงการสนทนาภาษาญี่ปุ่นของผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นชาวไทยเพศชาย ซึ่งควรทำการศึกษา ต่อไป เพื่อที่ผลที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการสนทนาภาษาญี่ปุ่นของ ชาวไทยผู้รู้ภาษาญี่ปุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมบุคคลในทุกกลุ่ม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่างแบบสอบถาม

A

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล

.....

อายุ.....ปี

ประสบการณ์ทำงาน.....ปี

ประวัติการเรียนภาษาญี่ปุ่น.....ปี

สอบผ่านการวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นในระดับ.....เมื่อปี พ.ศ.

B

ชื่อ.....

1. ท่านคิดว่าคู่สนทนามีอายุประมาณเท่าไร ปี

2. ท่านรู้สึกที่สามารถคุยได้อย่างสบายใจหรือไม่

คุยได้อย่างสบายใจ มากๆ	คุยได้อย่างสบายใจ	อึดอัด	อึดอัดมาก
ก.	ข.	ค.	ง.

3. ท่านรู้สึกที่สามารถพูดคุยในครั้งนี้ได้อย่างเป็นธรรมชาติหรือไม่

คุยได้อย่างเป็น ธรรมชาติมากๆ	คุยได้อย่างเป็น ธรรมชาติ	คุยได้อย่างไม่เป็น ธรรมชาติ	คุยได้อย่างไม่เป็น ธรรมชาติเลย
ก.	ข.	ค.	ง.

4. ท่านรู้สึกว่าถูกอัดเทปอยู่หรือไม่

ไม่รู้สึกแม้แต่น้อย	รู้สึกนิดหน่อย	ค่อนข้างรู้สึก	รู้สึกอยู่ตลอดเวลา
ก.	ข.	ค.	ง.

5. ท่านคิดว่าการอัดเทปมีผลต่อการสนทนาของท่านหรือไม่

ไม่มีผลแม้แต่น้อย	มีผลเล็กน้อย	ค่อนข้างมีผล	มีผลเป็นอย่างมาก
ก.	ข.	ค.	ง.

C

ชื่อ.....

1. คุณทราบหรือไม่ว่ารูปประโยคในภาษาญี่ปุ่นแบ่งเป็นรูปธรรมดา เช่น 「だ」「ない」 และรูปสุภาพ เช่น 「です」「ます」「でございます」 ถ้าทราบคุณคิดว่ารูปประโยคทั้งสองใช้แตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

2. คุณจะพูดด้วยรูปที่สุภาพมากขึ้น เช่น 「～になります」「お～します」 เมื่อใดและเพราะเหตุใด

.....

.....

3. คุณจะพูดด้วยรูปที่สุภาพน้อยลง เช่น 「～だ」「～ない」 เมื่อใดและเพราะเหตุใด

.....

.....

A

氏名.....

年齢.....才

職歴.....年

出身.....県

タイ住居期間.....月.....年

B

氏名 _____

アンケート

1. 相手の年齢を予想してみてください。 _____ 才
2. 話しやすかったのですか。

とても話しやすかった	話しやすかった	話しにくかった	とても話しにくかった
(ア)	(イ)	(ウ)	(エ)

3. ただいまの会話の自分についてどう思いますか。

とても自然に話せた	自然に話せた	自然に話せなかった	とても不自然な話し方だった
(ア)	(イ)	(ウ)	(エ)

4. 録音されていることを意識しましたか。

全然意識しなかった	ちょっと意識した	かなり意識した	非常に意識した
(ア)	(イ)	(ウ)	(エ)

5. 録音されて、あなたの話し方に影響を与えたと思いますか。

全然影響しなかった	ちょっと影響した	かなり影響した	非常に影響した
(ア)	(イ)	(ウ)	(エ)

C

氏名 _____

アンケート

1. 敬語などの丁寧な言葉はどんな時に使っていますか？それは何故ですか。

2. 「～だ」などの常体はどんな時に使っていますか？それは何故ですか。

ภาคผนวก ข.

ตัวอย่างบทสนทนากรณีชาวญี่ปุ่นสนทนากับชาวญี่ปุ่น

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
1	1	*	0.04	YJ	どうも<はじめまして> {<} 【 【。	NM	NM	
2	2	*	0.05	BJ1	】】<はじめまして> {>} <笑い>、BJ1です。=	P	P	
3	3	*	0.07	YJ	=BJ1さん、YJです。=	P	P	
4	4	*	0.09	BJ1	=はい、よろしくお願ひ<します> {<} 【 【。	S	P	NS
5	5	*	0.11	YJ	】】<はい> {>}、BJ1さんは、あのう、どちらの出身ですか？。	P	P	
6	6	*	0.14	BJ1	京都 ‘きょうと’ です。	P	P	NS
7	7	*	0.15	YJ	あ、京都ですか？ (はい)。	P	P	
8	8	*	0.17	BJ1	YJさん、YJさん。	P	NM	
9	9	*	0.18	YJ	はい。	NM	NM	
10	10	*	0.19	BJ1	YJさん (はい) YJさんは<笑い>どちらです？。	P	P	
11	11	*	0.21	YJ	香川県 ‘かがわけん’ です<笑い>。	P	P	
12	12	*	0.22	BJ1	<笑い>そうですか？。	P	P	NS
13	13	*	0.23	YJ	はい。	NM	NM	
14	14	*	0.24	BJ1	あんまり<笑い>、いいとこない<ですね> {<} 【 【。	P	P'	DS
15	15	*	0.26	YJ	】】<そうです> {>} ね。	P	P'	
16	16	*	0.28	YJ	うん、四国 ‘しこく’ の一番小さいところなん<ですけれども> {<} 【 【。	P	P'	
17	17	*	0.30	BJ1	】】<あ、そうですか？> {>}。	P	P	US
18	18	*	0.32	YJ	はい、タイは長いですか？。=	P	P	
19	19	*	0.34	BJ1	=長くないです。	P	P	NS
20	20	*	0.35	YJ	いつ来られ<たんですか？> {<} 【 【。	S	P	
21	21	*	0.36	BJ1	】】<あのう> {>}、2月からですよ、今年の。	P	P'	DS
22	22	*	0.39	YJ	あ、じゃ (はい)、もう半年ぐらい。	NM	NM	
23	23	*	0.41	BJ1	はい、まだ半年しか経ってない<んですね> {<} 【 【。	P	P'	NS
24	24	*	0.44	YJ	】】<お仕事で> {>} 来られたん<ですか？> {<} 【 【。	S	P	
25	25	*	0.45	BJ1	】】<そうです> {>}、はい、はい。	P	P	US
26	26	*	0.48	YJ	どんなお仕事<笑い>。	S	NM	
27	27	*	0.50	BJ1	<笑い>えーとー、会社はコンサルタントの会社なんですけど。	P	P'	DS
28	28	*	0.53	YJ	<あ、そうですか？> {<} 【 【。	P	P	
29	29	*	0.54	BJ1	】】<で、そんなかでも> {>}、私は、あの、製造の担当をしているん<ですね> {<} 【 【。	P	P'	NS
30	30	*	1.00	YJ	】】<あ、そう> {>} <ですか？> {<} 【 【。	P	P	
31	31	*	1.01	BJ1	】】<金属を> {>} (はい)、あの、タイの工場で作ったりとか (うん)、それで日本に、あの、輸出するとか (はい)、そういうふうな感じ<の仕事をしています> {<} 【 【。	P	P	US

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
32	32	*	1.11	YJ	】】<あ、そうですか？> {>}。	P	P	
33	33	*	1.12	BJ1	はい。	NM	NM	
34	34	*	1.13	YJ	もう長くいる予定ですか？、<それとも> {<} 【【。	P	P	
35	35	*	1.16	BJ1	】】<そうですね> {>}。	P	P'	
36	36	*	1.17	BJ1	長くいたいなと思うているんですけど> {<} 【【。	P	P'	NS
37	37	*	1.20	YJ	】】<そうですか？> {>}。	P	P	
38	38	*	1.22	YJ	えー、タイはどうですか？<笑い>。	P	P	
39	39	*	1.25	BJ1	<笑い>タイは、タイは<楽しいんですね> {<} 【【。	P	P'	NS
40	40	*	1.27	YJ	】】<初めてですか？> {>}。＝	P	P	
41	41-1	/	1.29	BJ1	＝あのう、旅行ではね、			
42	42	*	1.30	YJ	<あ、そうですか？> {<} 【【。	P	P	
43	41-2	*	1.31	BJ1	】】<何回も> {>} 来ているんですけど。	P	P'	NS
44	43	*	1.32	YJ	うん。	NM	NM	
45	44	*	1.33	BJ1	うん、でも、楽しいんですね<相手の笑い>。	P	P'	NS
46	45	*	1.35	BJ1	気候もいいし。	N	N	DS
47	46	*	1.36	YJ	はい、そうですね（うん）。	P	P'	
48	47	*	1.38	YJ	なんでも、あり、そろってますし（うんうんうん）、<確かに> {<} 【【。	P	P	
49	48	*	1.41	BJ1	】】<ですよ> {>}。	P	P'	US
50	49	*	1.45	BJ1	<同時に笑い>YJさんはどれぐらいいらっしゃるんですか？。	S	P	US
51	50	*	1.47	YJ	そうですね。	P	P'	
52	51-1	/	1.48	YJ	もう5年、			
53	52	*	1.50	BJ1	あー、<そうですか？> {<} 【【。	P	P	NS
54	51-2	*	1.51	YJ	】】<ちょっとぐらい> {>} でしょうか？。	P	P	
55	53	*	1.53	YJ	はい、初めは、あの、学生で来たんですね> {<} 【【。	P	P'	
56	54	*	1.55	BJ1	】】<あ、そうなん> {>} ですか？。	P	P	NS
57	55	*	1.56	YJ	はい、交換留学生で（はい）来て（はい）、で、その後、日本に帰って（うん）、で、また次は、あの、マスター、修士課程で（うん）、来て（うん）、で、そのまま仕事。	NM	NM	
58	56	*	2.08	BJ1	あー、トータルで5年、<トータルで、あー> {<} 【【。	NM	NM	
59	57	*	2.11	YJ	】】<そうですね> {>}。	P	P'	
60	58	*	2.12	YJ	5年ちょっとぐらいでしょうか？。	P	P	
61	59	*	2.15	BJ1	じゃ、あの、学校関係とかの仕事されているんですか？。	S	P	
62	60	*	2.21	YJ	今は（はい）そうですね。	P	P'	
63	61	*	2.22	YJ	大学の中に、あのう、プログラムがあつて（うん）、その中のコーディネーター（えー）としてやっているんですけど。	P	P'	
64	62	*	2.30	BJ1	それ日本人用じゃなくて、タイ、タイの。＝	N	NM	
65	63	*	2.33	YJ	＝そうですね。	P	P'	
66	64	*	2.34	YJ	今5カ国でやっているプロジェクトですけど。	P	P'	
67	65	*	2.37	YJ	そうですね（あー）。	P	P'	
68	66	*	2.39	YJ	一応ボスは日本人なんですけど<笑い>。	P	P'	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
69	67	*	2.42	BJ1	<笑い> (はい) そうなんですか？。	P	P	
70	68	*	2.43	YJ	はい、そのお金が日本、日本財団で (うん) 出してるんで (うん)。	P	N	
71	69	*	2.48	YJ	一応そうなんですけど<笑い>。	P	P'	
72	70	*	2.53	BJ1	じゃ、えーと、日本語とタイ語と英語と、なんか中国語とかなんかいろいろ。＝	NM	NM	
73	71	*	2.59	YJ	＝主に英語ですけど。	P	P'	
74	72	*	3.00	BJ1	あ、英語くですか？> {<} 【 【。	P	P	
75	73	*	3.01	YJ	】】<まー> {>}、ボスと二人で話す時は日本語 (うん) を使うかな。	N	N'	
76	74	*	3.05	YJ	後はタイ人のスタッフもいるので (うん)。	N	N	
77	75	*	3.07	YJ	タイ語もちょっと使うんですけど (えー)、はい。	P	P'	
78	76	*	3.13	YJ	BJ1さんの会社は京都にあるんですか？、<それとも> {<} 【 【。	P	P	
79	77	*	3.15	BJ1	】】<いや、違います> {>}。	P	P	NS
80	78	*	3.16	BJ1	あのう、神奈川県‘かながわけん’です。	P	P	NS
81	79	*	3.18	YJ	あ、そうですか？> {<} 【 【。	P	P	
82	80	*	3.19	BJ1	】】<仕事で> {>}、あの、あ、いや、あのね、あのう、親会社は京都に (はい)。	NM	NM	
83	81	*	3.27	BJ1	あ、京都じゃない。	N	N	
84	82	*	3.28	BJ1	神奈川にあるんですけど (うん)。	P	P'	US
85	83	*	3.30	BJ1	私自身ローカルの会社なので (はい)。	N	N	DS
86	84	*	3.32	BJ1	あの、タイの会社なんですね。＝	P	P'	US
87	85	*	3.35	YJ	＝あ、そうなんですか？。	P	P	
88	86	*	3.36	BJ1	社長は日本人と、あの、タイ人なんですけど。	P	P'	NS
89	87	*	3.39	YJ	そうくですか？> {<} 【 【。	P	P	
90	88	*	3.40	BJ1	】】<はい、はい> {<} (へー) <同時に笑い>。	NM	NM	
91	89	*	3.49	YJ	京都に帰る予定とかはないんですか？。	P	P	
92	90	*	3.51	YJ	ずっと<神奈川> {<} 【 【。	NM	NM	
93	91	*	3.53	BJ1	】】<そうですね> {>}。	P	P'	
94	92	*	3.54	BJ1	前月、前月日本に帰りましたけど。	P	P'	NS
95	93	*	3.56	YJ	<あ、そうですか？> {<} 【 【。	P	P	
96	94	*	3.57	BJ1	】】<たぶん年末ぐらい> {>} に (うん) 帰る予定にはしてるんですけど。＝	P	P'	NS
97	95	*	4.02	YJ	＝そうですか？、京都のほうに。＝	P	P	
98	96	*	4.06	BJ1	＝京都はね、帰ってないんです、あのう。＝	P	P	US
99	97	*	4.08	YJ	＝神奈川。	NM	NM	
100	98	*	4.09	BJ1	主人が神奈川に<いるんですよ> {<} 【 【。	P	P'	DS
101	99	*	4.11	YJ	】】<あっ、そっかそっか> {>}。	NM	NM	
102	100	*	4.12	YJ	<そうですか？> {<} 【 【。	P	P	
103	101	*	4.12	BJ1	】】<ですので> {>}。	P	P	US

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						ตาม	จากรูป	ระดับ
						หน่วย ถ้อยความ	ท้าย ประโยค	ของกลุ่ม ตัวอย่าง
104	102	*	4.13	BJ1	神奈川県に帰って（うん）、京都に帰らず。	NM	NM	
105	103	*	4.16	YJ	あ、そうですか？（はい）。	P	P	
106	104	*	4.22	YJ	うん、はい、＜同時に笑い＞もうどこか行きましたか？、タイの国内。＝	P	P	
107	105	*	4.24	BJ1	＝いや、全然行けてない＜ですね＞（＜）【【。	P	P'	
108	106	*	4.26	YJ	】】＜お、そう＞（＞）＜ですか＞（＜）【【。	P	P	
109	107	*	4.27	BJ1	】】＜いろいろ＞（＞）行きたいんですけど。＝	P	P'	NS
110	108	*	4.28	YJ	＝はい、はい（うん）、いくとこいっぱいあるので。	N	N	
111	109	*	4.31	BJ1	あの＜笑い＞、YJさんはもう5年なので＜相手の笑い＞、もう。	P	N	DS
112	110	*	4.35	YJ	もう、もう、あまり＜笑い＞出歩かないですね。＝	P	P'	
113	111	*	4.38	BJ1	＝何です？。	P	P	US
114	112	*	4.39	BJ1	もう飽きました？。＝	P	P	NS
115	113	*	4.40	YJ	もういいかな（え）と思います。	P	P	
116	114	*	4.41	YJ	会社の1年2年はやっぱりいろいろ廻って（あー）たんですけど。	P	P'	
117	115	*	4.45	BJ1	なる＜ほど＞（＜）【【。	NM	NM	
118	116	*	4.46	YJ	今、もう疲れたかな。	N	N'	
119	117	*	4.47	BJ1	なるほどね、＜へー、じゃ＞（＜）【【。	NM	NM	
120	118	*	4.49	YJ	】】＜そうですね、北とか＞（＞）。	P	P'	
121	119	*	4.52	YJ	すごくいいですよ。	P	P'	
122	120	*	4.53	YJ	チェンマイ ‘県の名前’ とか（うん）、いいです。	P	P	
123	121	*	4.56	YJ	全然違います、バンコクと。	P	P	
124	122	*	4.57	BJ1	あ、なるほどね、えー。	NM	NM	
125	123	*	5.00	YJ	後、海もやっぱり綺麗だし。	N	N	
126	124	*	5.03	YJ	今朝は＜笑い＞ホアヒン ‘場所の名前’ から帰ってきた。＝	N	N	
127	125	*	5.04	BJ1	＝あ、そうなんですか？（はい）。	P	P	
128	126	*	5.06	BJ1	え、旅行行ってたんですか？。	P	P	NS
129	127	*	5.07	YJ	そうです。	P	P	
130	128	*	5.08	YJ	友達が、日本に留学している（はい）タイ人の友達が帰って来て（うん）。	NM	NM	
131	129	*	5.12	YJ	で、ホアヒン行こう＜同時に笑い＞。	NM	NM	
132	130	*	5.15	YJ	私も行ってたんです。	P	P	
133	131	*	5.16	BJ1	昨日からですか？。＝	P	P	NS
134	132	*	5.17	YJ	＝はい。	NM	NM	
135	133	*	5.19	BJ1	＜笑い＞＜大変ですね＞（＜）【【。	P	P'	DS
136	134	*	5.19	YJ	】】＜一泊だけですね＞（＞）。	P	P'	
137	135	*	5.20	BJ1	あ、そうですか？、（はい、うん）うん。	P	P	US
138	136	*	5.23	YJ	ま、よかったですけど。	P	P'	
139	137	*	5.25	BJ1	雨降りませんでした？。	P	P	NS
140	138	*	5.26	YJ	あ、ちょうど晴れてたんで（うん）。	N	N	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จาก รูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของ กลุ่ม ตัวอย่าง
141	139	*	5.29	YJ	ラッキーだったんですけど、うん。	P	P'	
142	140	*	5.31	BJ1	今日の朝方は降りまくしたよね> {<} 【 【。	P	P'	DS
143	141	*	5.32	YJ	】】<あ、降ってま> {>} したよね、はい (うん)。	P	P'	
144	142	*	5.33	YJ	今雨季なのでくあまりきれいじゃない> {<} 【 【。	N	N	
145	143	*	5.35	BJ1	】】<向こう、向こうは> {>} あれですか。	P	P	US
146	144	*	5.37	BJ1	降らなかったですか？。	P	P	NS
147	145	*	5.38	YJ	まだ、ふ、くまったく> {<} 【 【。	NM	NM	
148	146	*	5.39	BJ1	】】<降ってなかった> {>}。	N	N	DS
149	147	*	5.40	YJ	向こうも雨季だと思うんだけど (うん)。	N	N'	
150	148	*	5.41	YJ	行ったときは降ってなかったくので> {<} 【 【。	N	N	
151	149	*	5.42	BJ1	】】<そうですか？> {>}。	P	P	US
152	150	*	5.43	YJ	よかったですけど (うん)、はい。	P	P'	
153	151	*	5.48	BJ1	そうですか？<同時に笑い>。	P	P	NS
154	152	*	5.51	YJ	そうですね。	P	P'	
155	153	*	5.52	BJ1	普段 (うん)、普段、お休みの日とか何されているんですか？。	S	P	NS
156	154	*	5.56	YJ	お休みの日は歩かないく笑い><くんですね> {<} 【 【。	P	P'	
157	155	*	5.58	BJ1	】】<出歩かない> {>} ですか？。	P	P	NS
158	156	*	6.00	YJ	バンコクもあまりすることがないので (うん)。	N	N	
159	157	*	6.03	YJ	ショッピングか (うん) 映画を見に行くか (うん)、友達と てご飯に行ったりとか。＝	N	NM	
160	158	*	6.10	BJ1	＝え、近くの大学ですか？。	P	P	NS
161	159	*	6.12	YJ	サイアム‘場所の名前’にあるチュラロンゴン大学 (あー)、あ そこなんですけど。	P	P'	
162	160	*	6.16	BJ1	は一、すごいところですよ<笑い>。	P	P'	DS
163	161	*	6.19	YJ	<笑い><サイアムの真ん中に> {<} 【 【。	NM	NM	
164	162	*	6.20	BJ1	】】<もうびっくり> {>} しました (はい)。	P	P	US
165	163	*	6.22	BJ1	そうですか？。	P	P	NS
166	164	*	6.23	BJ1	頭いいところ大学ですよ<相手の笑い>。	P	P'	DS
167	165	*	6.24	YJ	そうですね。	P	P'	
168	166	*	6.26	YJ	学生皆さんレベル高い人 (うん) は多いと思います。	P	P	
169	167	*	6.29	YJ	先生もいい人多いんですよ、うん。	P	P'	
170	168	*	6.35	YJ	タイ料理は大丈夫ですか？、辛いものとか。	P	P	
171	169	*	6.37	BJ1	あ、うん、慣れましたね。	P	P'	NS
172	170	*	6.39	YJ	すごいですね。	P	P'	
173	171	*	6.41	YJ	私はまだまだ食べれない。＝	N	N	
174	172	*	6.42	BJ1	＝えー、本当ですか？。	P	P	US
175	173	*	6.43	YJ	辛いのはあまり食べれない。	N	N	
176	174	*	6.44	BJ1	え、<そうですか？> {<} 【 【。	P	P	NS
177	175	*	6.48	YJ	いつも、あのう、辛くないで下さいと注文して。	S	NM	
178	176	*	6.52	BJ1	】】<え、そうなんですか？> {>}、へー。	P	P	NS

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
179	177	*	6.56	BJ1	もうね、慣れ<ましたね> {<} 【 【。	P	P'	DS
180	178	*	6.57	YJ	】】<あ、そうですか?> {>} (うん)。	P	P	
181	179	*	7.01	YJ	タイ料理食べていますか?、それとも日本料理。=	P	P	
182	180	*	7.03	BJ1	=いや、タイ料理ですね。	P	P'	NS
183	181	*	7.04	YJ	<あ、そうですか?> {<} 【 【。	P	P	
184	182-1	/	7.05	BJ1	】】<タイ料理を> {>} 普通のローカルの人と同じように,,			
185	183	*	7.07	YJ	=<屋台で> {<} 【 【。	NM	NM	
186	182-2	*	7.08	BJ1	】】<やっています> {>} 。	P	P	US
187	184	*	7.09	BJ1	うん、そうですね。	P	P'	DS
188	185	*	7.11	BJ1	で、ま、お客さんとか (うん) が来る時とかは、ま、あの、ま、 日本料理とか、あの、居酒屋とかに行ったりとかするんですけ ど。	P	P'	NS
189	186	*	7.18	YJ	あ、そうですか? (うん) 。	P	P	
190	187	*	7.20	BJ1	でも、別にそんなに食べたいと思わない<んですね> {<} 【 【。	P	P'	NS
191	188	*	7.23	YJ	】】<そうですか?> {>} <相手の笑い>、へー。	P	P	
192	189	*	7.25	YJ	そっか、そっか<同時に笑い>、へー。	NM	NM	
193	190	*	7.34	BJ1	じゃ、でも、なんかすごい。	N	N	DS
194	191	*	7.37	BJ1	あの、その大学で働いている方っていうふうなのに、今まで会っ たことがなかったの。	N	N	NS
195	192	*	7.42	YJ	あ、そうですか?。	P	P	
196	193	*	7.44	YJ	ちょうど、あの、バイトしていたんですね (うん) 。	P	P'	
197	194	*	7.46	YJ	その修士課程の時に人手が足りない (うん) って言われて (う ん)、で、アルバイトをしてそのまま (あー) っていう感じなん ですけど (うん) 。	P	P'	
198	195	*	7.57	YJ	卒業した後にはずるずるという<笑い> (うん) 感じなんですけ ど。	P	P'	
199	196	*	8.09	BJ1	仕事は大変ですか?。	P	P	US
200	197	*	8.10	YJ	そうですね。	P	P'	
201	198	*	8.12	YJ	人が少ないので<笑い>。	N	N	
202	199	*	8.13	BJ1	あー、なるほどね。	NM	NM	
203	200	*	8.15	YJ	忙しいですけど。	P	P'	
204	201	*	8.18	BJ1	月曜日から金曜日までですか?。	P	P	
205	202	*	8.20	YJ	そうです。	P	P	
206	203-1	/	8.21	YJ	でも、土曜日もある時,,			
207	204	*	8.22	BJ1	<あ、なるほどね> {<} 【 【。	NM	NM	
208	203-2	*	8.22	YJ	】】<もあるんですけど> {>} 。	P	P'	
209	205	*	8.23	YJ	後、ワークショップとかもいろいろもやっているの。	N	N	
210	206	*	8.26	YJ	土日<も>ない時もあるので {<} 【 【。	N	N	
211	207	*	8.26	BJ1	】】<あー、なるほどね> {>} 。	NM	NM	
212	208	*	8.29	BJ1	じゃ、忙しいんですね。	P	P'	
213	209	*	8.30	BJ1	ずっとね。=	NM	NM	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
214	210	*	8.31	YJ	=そうですね。	P	P'	
215	211	*	8.32	YJ	もう仕事とく同時に笑い>、仕事ばかり、そうですね。	P	P'	
216	212	*	8.38	BJ1	うん。	NM	NM	
217	213	*	8.40	YJ	何か習い事とかしていますか？。	P	P	
218	214	*	8.43	BJ1	あのね、習い事とかいうかね（うん）。	N	N'	
219	215	*	8.45	BJ1	あのう、フィットネスに通ってくいます> {<} 【 【。	P	P	US
220	216	*	8.47	YJ	】】<あ、フィットネス> {>}。	NM	NM	
221	217	*	8.49	YJ	あー、バンコクでも通ってくいます> {<} 【 【。	P	P	
222	218	*	8.50	BJ1	】】<そう、そう> {>}、<そう、こっちでね> {<} 【 【。	NM	NM	
223	219	*	8.51	YJ	】】<あ、そうですか？> {>}。	P	P	
224	220	*	8.52	BJ1	こっちで初めて（うん）です。	P	P	
225	221	*	8.54	YJ	<結構いっぱいありますよね> {<} 【 【。	P	P'	
226	222	*	8.54	BJ1	】】<前まで運動しなかったの> {>}。	N	N	DS
227	223	*	8.56	YJ	はい。	NM	NM	
228	224	*	8.57	BJ1	そうですね。	P	P'	US
229	225	*	8.58	YJ	私もヨガ。	NM	NM	
230	226	*	8.59	BJ1	あ、ヨガ、あたしも（あ）ヨガですよ。＝	P	P'	NS
231	227	*	9.01	YJ	＝どこ行ってくますか？> {<} 【 【。	P	P	
232	228	*	9.01	BJ1	】】<カリフォルニア> {>} ‘フィットネス専門店’です。	P	P	US
233	229	*	9.02	YJ	あ、カリフォルニア、<カリフォルニア> {<} 【 【。	NM	NM	
234	230	*	9.03	BJ1	】】<行ってるんですか？> {>}。	P	P	NS
235	231	*	9.04	YJ	私は、えーとー、ヨガ・エレメント・スタジオってくご存知ですか？> {<} 【 【。	S	P	
236	232	*	9.08	BJ1	】】<へー、あ、本格的に> {>} ヨガ。	NM	NM	
237	233	*	9.10	YJ	そうですね（へー）。	P	P'	
238	234	*	9.12	YJ	すごくいいですよ。	P	P'	
239	235	*	9.13	YJ	インストラクターのレベルがすごく高いので（へー）。	N	N	
240	236	*	9.18	BJ1	なるほど。＝	NM	NM	
241	237	*	9.19	YJ	＝もうヨガと仕事しかやってない（ね）<同時に笑い>。	N	N'	
242	238	*	9.20	BJ1	（はい）本当ですか？（はい）、<へー> {<} 【 【。	P	P	
243	239	*	9.25	YJ	】】<カリフォルニア> {>} いいですか？。	P	P	
244	240	*	9.27	BJ1	そう、まあ、いい、うん、いいかなと思うんですけど。＝	P	P'	DS
245	241	*	9.31	YJ	＝どこに行っていますか？。	P	P	
246	242-1	/	9.33	BJ1	えーとー、ねー、あの、私家がエカマイ ‘場所の名前’ に近いので、			
247	243	*	9.36	YJ	<あ、エカマイありますよね。	P	P'	
248	242-2	*	9.37	YJ	はい、はい、はい、はい> {<} 【 【。	NM	NM	
249	244	*	9.38	BJ1	】】<エカマイですね> {>}。	P	P'	NS
250	245	*	9.39	BJ1	もしくは、あの、まー、会社が近いので（うん）。	N	N	DS

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	ฉบับ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						ตาม	จากรูป	ระดับ
						หน่วย ถ้อยความ	ท้าย ประโยค	ของกลุ่ม ตัวอย่าง
251	246-1	/	9.43	BJ1	あの、えと、アソーク ‘道路の名前’ の23の<ところに> {<} 【 【。			
252	247	*	9.46	YJ	】】<あ、そう> {>} <ですか?> {<} 【 【。	P	P	
253	246-2	*	9.46	BJ1	】】<あるので> {>} (うんうん)。	N	N	NS
254	248	*	9.50	BJ1	まー、どちらかなんですけど<笑い>。	P	P'	US
255	249	*	9.51	YJ	なんかいいんですよ、私も<笑い>。	P	P'	
256	250	*	9.54	BJ1	<笑い>でも、でも、やっぱりその生徒というか。	N	N	DS
257	251	*	9.57	BJ1	すごい多いんですよ。＝	P	P'	US
258	252	*	9.59	YJ	＝<あ、そうですか?> {<} 【 【。	P	P	
259	253	*	10.00	BJ1	】】<もう、30人以上> {>} いたりとかして(うん)、あの、ま、広い、広い、あのスペース(はい)なんですけど(はい)。	P	P'	NS
260	254	*	10.06	BJ1	そこでもう皆、こう、すごい、ここで、ここで、<やっていますから> {<} 【 【。	P	P	US
261	255	*	10.11	YJ	】】<笑い><近いんですか?> {>}。＝	P	P	
262	256	*	10.12	BJ1	＝すごい近くでやってるんですけど> {<} 【 【。	P	P'	DS
263	257	*	10.13	YJ	】】<あ、そうですか?> {>} (うん)。	P	P	
264	258	*	10.15	YJ	えーと、教え先生は英語を使うんですか?。	P	P	
265	259	*	10.18	BJ1	そうですね。＝	P	P'	NS
266	260	*	10.19	YJ	＝あ、そうですか?。	P	P	
267	261	*	10.20	BJ1	え、インド人なんですよ、先生が。＝	P	P'	NS
268	262	*	10.22	YJ	＝あ、あの、すごいのがたいのいい人ですか?。	P	P	
269	263	*	10.25	YJ	<違います?> {<} 【 【。	P	P	
270	264	*	10.26	BJ1	】】<なんか> {>} いろいろいてね、<あの、マスターがいるんですよ> {<} 【 【。	P	P'	NS
271	265	*	10.26	YJ	】】<そうですか?>。	P	P	
272	266	*	10.27	YJ	1人すごい有名な先生がいっぱいしゃる> {>}。＝	S	N	
273	267	*	10.29	BJ1	＝そう、その時は私ちょっとまだ行ったことないんですけど> {<}。	P	P'	NS
274	268	*	10.32	YJ	<あ、そう> {>} <ですか?> {<} 【 【。	P	P	
275	269	*	10.33	BJ1	】】<もうその時> {>} は予約でいっぱいなんですよ。	P	P'	NS
276	270	*	10.35	YJ	へー、そんなに。	NM	NM	
277	271	*	10.39	BJ1	私は、だから、もう見よう見まねでやっているだけ<相手の笑い>。	N	N'	DS
278	272	*	10.42	BJ1	廻りの人のやつを見てやって (はいはい)。	NM	NM	
279	273	*	10.44	BJ1	だから、たぶん、本当のヨガになってないと思うんですけど。	P	P'	
280	274	*	10.46	YJ	いや、いや、日本でもやりましたか?、<ヨガは> {<} 【 【。	P	P	
281	275	*	10.49	BJ1	】】<やってないです> {>}、全然。	P	P	US
282	276	*	10.51	YJ	来てから。＝	NM	NM	
283	277	*	10.52	BJ1	＝うん、そうですね。	P	P'	DS

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						ตาม หน่วย ถ้อยความ	จากรูป ท้าย ประโยค	ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
284	278	*	10.53	YJ	日本でもすごい今ブームだって<聞いたんですけど> {<} 【 】【 。	P	P'	
285	279	*	10.55	BJ1	】】<そうですね> {>}。	P	P'	NS
286	280	*	10.56	BJ1	私はヨガよりボリウッドダンスのほうが。	NM	NM	
287	281	*	10.59	YJ	あ、そうですか?。=	P	P	
288	282-1	/	11.00	BJ1	=あの、ちょっとなんか、			
289	283	*	11.02	YJ	うん、興味が。=	NM	NM	
290	282-2	*	11.03	BJ1	=興味がある (はい)。	N	N	
291	284	*	11.04	BJ1	日本で、しら、あ、しら、タイで知らないですか?、ボリウッド ダンス。	P	P	US
292	285	*	11.08	YJ	うーん、でも、たぶんダンススクールが結構あると思いますよ (うん)。	P	P'	
293	286	*	11.15	YJ	いいですね<同時に笑い>。	P	P'	
294	287	*	11.19	BJ1	じゃ、ヨガも長いですか?。	P	P	NS
295	288	*	11.20	BJ1	やられて。	S	NM	
296	289	*	11.21	YJ	そうですね。	P	P'	
297	290	*	11.22	YJ	1年ぐらい (あー) でしょうか?。	P	P	
298	291	*	11.25	YJ	本当にいいですよ。	P	P'	
299	292	*	11.27	YJ	仕事のストレスも全部 (あー) なくなって。	N	NM	
300	293	*	11.30	BJ1	せい、講師は何人ですか?。	P	P	
301	294	*	11.33	YJ	あ、外国人が半分 (うん)、後、タイ人の先生もいらっしゃる んですけど (うん)。	S	P'	
302	295	*	11.40	YJ	みんな女の先生がすごいセクシーで (へー)、ものすごいスタイル いい。	N	N	
303	296	*	11.49	YJ	続けようと思っているんですけど<笑い>、はい。	P	P'	
304	297	*	11.52	BJ1	へー、そうですか?。	P	P	NS
305	298	*	11.54	YJ	はい、そうですね。	P	P'	
306	299	*	12.00	BJ1	私もそういうのがよかったな<笑い>と思う。	N	N	DS
307	300	*	12.02	YJ	是非々紹介しますよ、うん。	P	P'	
308	301	*	12.04	BJ1	そうですか?<笑い>。	P	P	US
309	302	*	12.05	YJ	はい。	NM	NM	
310	303	*	12.13	BJ1	ど、どこにあるんですか?、そのクラスは。	P	P	NS
311	304	*	12.15	YJ	は、チットロム ‘場所の名前’ のあのセントラル ‘デパート’ ご 存じですか? (うんうんうんはいはい)、の近くなんですけど。	S	P'	
312	305	*	12.21	YJ	セントラルから入って、連結してる (うん)。	N	N	
313	306	*	12.29	YJ	近いですよ (うん)。	P	P'	
314	307	*	12.32	BJ1	週一回ぐらいでっ、何回ぐらい通っています。	P	P	NS
315	308	*	12.34	YJ	もうできれば、4回。	NM	NM	
316	309	*	12.36	BJ1	おー、すごいですね。	P	P'	DS
317	310	*	12.37	YJ	そうですね (うん)。	P	P'	
318	311	*	12.41	YJ	すごいんです。	P	P	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท้าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
319	312	*	12.42	YJ	先生も、あの、インドで、インドにヨガ大学ってあるのご存知ですか？<笑い>。	S	P	
320	313	*	12.47	BJ1	あ、なんか、なんかね、その大学まで（うんうん）は知らなかったですけど。	P	P'	NS
321	314	*	12.51	BJ1	ヨガの何かを極めるための学科があるっていうのは（はいはい）<なんか、なんとなく> {<} 【 【。	NM	NM	
322	315	*	12.56	YJ	【 【<あるんですよ> {>}。	P	P'	
323	316	*	12.57	YJ	先生もそこで（へー）勉強しているんです。	P	P	
324	317	*	13.01	YJ	もう信じられない。	N	N	
325	318	*	13.03	YJ	あの、なんというでしょう。	P	P	
326	319	*	13.04	YJ	ポーズ（うん）、こんなふうに出来ないいうようなく同時に笑い>。	NM	NM	
327	320	*	13.10	YJ	本当にすごいです。＝	P	P	
328	321	*	13.11	BJ1	＝まー、あの、呼吸から違うじゃない<ですか？> {<} 【 【。	P	P	
329	322	*	13.12	YJ	【 【<そうですね> {>}。	P	P'	
330	323	*	13.15	BJ1	だから、すごいですよね、<本当に> {<} 【 【。	P	P'	DS
331	324	*	13.17	YJ	【 【<本当に> {>} すごいですよね<笑い>。	P	P'	
332	325	*	13.21	YJ	はい、面白いですよ。	P	P'	
333	326	*	13.24	YJ	そうですね。	P	P'	
334	327	*	13.29	YJ	週末は何なさってますか？。	S	P	
335	328	*	13.31	BJ1	週末は、うん、ま、あの掃除とかく相手の笑い>、洗濯したりとか。	NM	NM	
336	329	*	13.36	YJ	分かります、<分かります> {<} 【 【。	P	P	
337	330	*	13.37	BJ1	【 【<後> {>}、お買い物したりとか、後、友達と、あの、えーとー、出かけたりとか。＝	P	NM	
338	331	*	13.42	YJ	＝あ、そうですか？。	P	P	
339	332	*	13.44	BJ1	＝ですね。	P	P'	
340	333	*	13.45	YJ	大体もうバンコクの中で。	NM	NM	
341	334	*	13.46	BJ1	そうですね、うん。	P	P'	NS
342	335	*	13.49	YJ	そうですか？。	P	P	
343	336	*	13.50	BJ1	あまり、で、出歩く、あまり、行けないですね（うん）。	P	P'	NS
344	337-1	/	13.56	BJ1	なんかやっぱりバンコク<内で> {<} 【 【。			
345	338	*	13.58	YJ	【 【<そうですね> {>}。	P	P'	
346	337-2	*	14.00	BJ1	ちょっと遊ぶみたいな感じで。	NM	NM	
347	339	*	14.02	YJ	そうですか？。	P	P	
348	340	*	14.04	BJ1	あまり、だから、その、遠くに旅行に行く友達がまだいないので。	N	N	
349	341	*	14.07	YJ	あ、そうですか？。＝	P	P	
350	342	*	14.08	BJ1	＝だから、あんまりね、うん。	NM	NM	
351	343	*	14.12	YJ	そっか、そっか。	NM	NM	
352	344	*	14.13	YJ	タイ人の友達も結構できましたか？。	P	P	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบ ประโยค	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา ตาม หน่วย ถ้อยความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับ ของกลุ่ม ตัวอย่าง
353	345	*	14.16	BJ1	うん、結構じゃないんです。	P	P	
354	346	*	14.18	BJ1	結構（うん）、そんなに、でも、まだ少ない。	N	N	DS
355	347	*	14.22	BJ1	<少ないですよ、まだ> {<} 【 【。	P	P'	US
356	348	*	14.23	YJ	】】<あ、そうですか？> {>}。	P	P	
357	349	*	14.24	YJ	まあ、半年ですからね。＝	P	P'	
358	350	*	14.25	BJ1	＝うん、そうですね。	P	P'	NS
359	351-1	/	14.27	YJ	やっぱり旅行するなら、タイ人と旅行したほうが、			
360	352	*	14.29	BJ1	＝面白いですか？。	P	P	US
361	351-2	*	14.30	YJ	面白いですね（ふーん）。	P	P'	
362	353	*	14.34	YJ	そうですね。	P	P'	
363	354	*	14.35	YJ	ルームメイトも、タイ人のルームメイトがいたんですけど（うん）。	P	P'	
364	355	*	14.39	YJ	やっぱり面白いです。	P	P	
365	356	*	14.41	YJ	全然違うから<笑い>（は一、へー）、はい。	N	N	
366	357	*	14.44	BJ1	あ、ルームメイトね。	NM	NM	
367	358	*	14.45	YJ	そうですね。	P	P'	
368	359	*	14.51	BJ1	ちょっと考え方がね、違うけど。	N	N'	
369	360	*	14.53	BJ1	面白いですよね。	P	P'	US
370	361	*	14.55	YJ	<笑い>はい、本当に。	NM	NM	

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างบทสนทนากรณีชาวไทยสนทนากับชาวญี่ปุ่น

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน หนึ่งถ้อย ความ	จากรูป ทำย ประโยค	ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
1	1	*	0.02	BT1	は<じめまして> {<} 【 【。	NM	NM	
2	2	*	0.02	YJ	】<はじめまして> {>}。	NM	NM	
3	3	*	0.05	BT1	あの、BT1と申します、BT1。	S	P	
4	4	*	0.07	YJ	BT1さん (はい) 、あ、YJと申します。	S	P	
5	5	*	0.10	YJ	よろしく<お願いします> {<} 【 【。	S	P	
6	6	*	0.11	BT1	】<よろしくお願いします> {>}。	S	P	NS
7	7	*	0.14	YJ	BT1さんはタイ人<ですか?> {<} 【 【。	P	P	
8	8	*	0.15	BT1	】<そうです> {>} (お) 、はい、はい。	P	P	NS
9	9	*	0.17	YJ	すごく<上手ですね> {<} 【 【。	P	P'	
10	10	*	0.18	BT1	】<いいえ、そんなことないです> {>}。	P	P	NS
11	11	*	0.20	BT1	ま、うち、あのう、華僑何ですけど (うん) 、はい。	P	P'	DS
12	12	*	0.25	YJ	そうですか?。	P	P	
13	13	*	0.26	BT1	はい。	NM	NM	
14	14	*	0.27	YJ	日本語はどこで勉強したんですか?。	P	P	
15	15	*	0.29	BT1	日本語は、あの、タイの大学 (あ) 、アサンブション大学で。 =	NM	NM	
16	16	*	0.34	YJ	=あ、アサンブション大学。	NM	NM	
17	17	*	0.35	BT1	はい。	NM	NM	
18	18	*	0.36	YJ	あ、そっか。	NM	NM	
19	19	*	0.37	BT1	うん。	NM	NM	
20	20	*	0.39	YJ	すごく上手ですね。 =	P	P'	
21	21	*	0.40	BT1	=いいえ。	NM	NM	
22	22	*	0.41	YJ	もう全部なんでも分かりますか?。	P	P	
23	23	*	0.42	BT1	そんなことないです<笑い>。	P	P	
24	24	*	0.44	YJ	あ、そうですか?。	P	P	
25	25	*	0.45	YJ	うそばかり、へー。	NM	NM	
26	26	*	0.49	YJ	今はバンコクで働いているんですか?。	P	P	
27	27	*	0.51	BT1	働いているっていうより、あのう、今専業主婦です。	P	P	NS
28	28	*	0.55	YJ	あ、専業主婦ですか? (はい) 。	P	P	
29	29	*	0.57	YJ	いいですね<笑い>。	P	P'	
30	30	*	0.58	BT1	そうですか?<笑い>。	P	P	NS
31	31	*	1.01	BT1	ま、疲れますけどね。	P	P'	DS
32	32	*	1.02	YJ	疲れますか?。	P	P	
33	33	*	1.04	YJ	どこに住んでいますか?、バンコク。	P	P	
34	34	*	1.06	BT1	バンコクです、はい。	P	P	US

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา คำใน หนึ่งถ้อย ความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
35	35	*	1.07	YJ	あ、そうですか？。	P	P	
36	36	*	1.08	YJ	バンコクのどこですか？。	P	P	
37	37	*	1.09	BT1	ブラカノン ‘場所の名前’。	NM	NM	
38	38	*	1.10	YJ	ブラカノン。	NM	NM	
39	39	*	1.11	BT1	はい。	NM	NM	
40	40	*	1.12	YJ	あ、そうですか？。	P	P	
41	41	*	1.14	BT1	今タイに（はい）、あの、住んでらっしゃるんですか？。	S	P	
42	42	*	1.18	YJ	はい。	NM	NM	
43	43	*	1.19	BT1	お仕事なさって> {<} 【 【。	S	NM	
44	44	*	1.21	YJ	】】<今もう> {>} 仕事をしています（あー）。	P	P	
45	45	*	1.23	YJ	はじめは、あー、交換留学生で（うんうん）、タイに来て、 タマサート大学一年間（おー）いたんですね。	P	P'	
46	46	*	1.33	YJ	その後、日本に帰って、で、またタイに（はい）、その時は、 えーとー、修士、マスター（はい）で2年間（えー）、で、その 後働いています。	P	P	
47	47	*	1.46	BT1	じゃ、タマサート大学でマスターを。	NM	NM	
48	48	*	1.49	YJ	そう、違いますね。	P	P'	
49	49	*	1.50	YJ	タマサート大学で交換<留学生で> {<} 【 【。	NM	NM	
50	50	*	1.51	BT1	】】<はい、はい、はい> {>}。	NM	NM	
51	51	*	1.52	BT1	で、修士は？。=	NM	NM	
52	52	*	1.53	YJ	=修士はチュラロンゴン大学（おー）のタイスタディーというところ にいました。	P	P	
53	53	*	1.58	BT1	天才じゃないですか？> {<} 【 【。	P	P	
54	54	*	2.00	YJ	】】<天才> {>} じゃないです、全然。	P	P	
55	55	*	2.02	BT1	じゃ、タイ語もべらべら。	NM	NM	
56	56	*	2.03	YJ	全然です。	P	P	
57	57	*	2.04	BT1	いいえ。	NM	NM	
58	58	*	2.05	YJ	ちょっとだけ。	NM	NM	
59	59	*	2.06	BT1	いいえ。	NM	NM	
60	60	*	2.07	YJ	ちょっとだけ<笑い>。	NM	NM	
61	61	*	2.08	BT1	だって、一年プラス2年半ぐらい<ですよ> {<} 【 【。	P	P'	
62	62	*	2.11	YJ	】】<そうです> {>}。	P	P	
63	63	*	2.12	YJ	2年間。=	NM	NM	
64	64	*	2.13	BT1	=だから、<全部で3年> 【 【。	NM	NM	
65	65	*	2.14	YJ	】】<全部で> {>} 5年<ぐらいですよ> {<} 【 【。	P	P'	
66	66	*	2.14	BT1	】】<あ、5年> {>}。	NM	NM	
67	67	*	2.16	YJ	働いて2年半ぐらいかな。	NM	NM	
68	68	*	2.18	BT1	はい、はい、はい（うん）。	NM	NM	
69	69	*	2.19	YJ	なので。	N	N	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา คำใน หนึ่งถ้อย ความ	พิจารณา จากรูป ท้าย ประโยค	การปรับ ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
70	70	*	2.21	BT1	あ、じゃ、あの、修士卒業してから、すぐ、あの、仕事<して> {<}	NM	NM	
71	71	*	2.24	YJ	=そうです、そうです。	P	P	
72	72	*	2.27	YJ	<修士> {>} の時にバイトをしてて (はいはい)、そこで、 働いているのもチュラロンゴン大学の働いてるん (えー) ですけど (あー)。	P	P'	
73	73	*	2.36	YJ	そのまま。	NM	NM	
74	74	*	2.37	BT1	で、今は何のお仕事。	S	NM	
75	75	*	2.39	YJ	今はチュラロンゴン大学のアジア研究所って (うん) いうところ に (うん)、Apiフェローシップ・プログラムていうのがあって (はい)。	NM	NM	
76	76	*	2.47	YJ	それは日本財団っていう東京にあるファンデーションっていうん ですかね (はい)。	P	P'	
77	77	*	2.52	YJ	日本財団があって、そこからお金がきてるんですけど (うー ん)。	P	P'	
78	78	*	2.56	YJ	で、何って言うのかな。	N	N'	
79	79	*	2.59	YJ	アジアの中の (はい) いわゆるそのパブリックインテクチュア ルっていった (はいはい)。	NM	NM	
80	80	*	3.04	YJ	そういう人たちにお金、研究助成金っていうんですけど (うー ん)。	P	P'	
81	81	*	3.10	YJ	お金を出してリサーチしてっていう (はいはい、あー)。	P	N	
82	82	*	3.13	YJ	で、最終的にはアジアの中のコミュニティ (えー)、そうい う人のつながりをつくってコミュニティをつくろうという。	N	N	
83	83	*	3.24	BT1	はい、ふーん。	NM	NM	
84	84	*	3.25	YJ	あの、うまく説明できなくてごめんなさい。	S	NM	
85	85	*	3.26	BT1	いいえ、いいえ、いいえ、ま、リサーチ<関係の> {<} 【【。	NM	NM	
86	86	*	3.29	YJ	】】<主にそうですね> {>} (うんうんうん)。	P	P'	
87	87	*	3.32	YJ	で、他にもいろんなプロジェクトをやってて (はい)、そのコー ディネーター (うんうん)、コーディネーターの仕事をやっている んですけど。	P	P'	
88	88	*	3.39	BT1	はい、はい、で、仕事はずっとタイ語で。	NM	NM	
89	89	*	3.45	YJ	仕事はほとんど英語です。	P	P	
90	90	*	3.47	YJ	でも、タイ語も使いますよ (はいはい)。	P	P'	
91	91	*	3.49	YJ	タイ人のスタッフとはタイ語で話します (はいはいはい)。	P	P	
92	92	*	3.53	YJ	で、ボスは日本人なので (えー)。	N	N	
93	93	*	3.55	YJ	一人だけなんですけど (はい)。	P	P'	
94	94	*	3.57	YJ	ボスと話す時には<日本語> {<} 【【。	NM	NM	
95	95	*	3.59	BT1	】】<日本語> {>}、<じゃ、3カ国ですね> {<} 【【。	P	P'	
96	96	*	4.00	YJ	】】<でも、でも> {>}、だいたい英語全部 (うん)、今5カ 国でやっているから (はい)。	N	N	
97	97	*	4.05	YJ	他の国の人もいますでしょう。	P	P	
98	98	*	4.07	YJ	うん、だから。	N	N	
99	99	*	4.08	BT1	5カ国語。	NM	NM	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน หนึ่งถ้อย	จากรูป ทำย	ระดับของ กลุ่ม
						ความ	ประโยค	ตัวอย่าง
100	100	*	4.09	YJ	ま、5カ、5カ国語、ごめん<相手の笑い>、は無理ですけど。	P	P'	
101	101	*	4.12	YJ	今5カ国でやってて（あー、はいはいはいはい）、共通語は英語。	NM	NM	
102	102	*	4.16	YJ	だから、主に（あー）英語を使っています。	P	P	
103	103	*	4.21	BT1	今の仕事楽しいですか？。	P	P	
104	104	*	4.23	YJ	うん、楽しいんですよ。	P	P'	
105	105	*	4.25	YJ	いろんな人に会えるから（はいはいはいはい）。	N	N	
106	106	*	4.28	YJ	楽しいんですけど（あー）。	P	P'	
107	107	*	4.31	BT1	仕事は、あの、平日だけですか？。	P	P	NS
108	108	*	4.33	YJ	仕事は平日だけです。	P	P	
109	109	*	4.35	YJ	でも、たまに土曜日でも<笑い>働かないと（うーん）。	N	N	
110	110	*	4.38	YJ	日曜日でも働く時もあるし（はいはいはいはいはい）。	N	N	
111	111	*	4.43	YJ	そうですね。	P	P'	
112	112	*	4.44	BT1	その仕事はもう何年。	NM	NM	
113	113	*	4.46	YJ	もう2年半ぐらい、2年。	NM	NM	
114	114	*	4.49	YJ	そう、そうですね（うん）。	P	P'	
115	115	*	4.50	YJ	2年半ぐらいですね。	P	P'	
116	116	*	4.52	BT1	じゃ、このまま、また（まだ）、まだやりたい、<やっ> {<} 【【。	N	N	
117	117	*	4.55	YJ	】】<うん> {>}、そうですね。	P	P'	
118	118	*	4.57	YJ	人が少ないので（はいはいはい）。	N	N	
119	119	*	5.00	YJ	抜けられない<笑い>。	N	N	
120	120	*	5.02	BT1	<笑い>いや、いや、あー、そう。	NM	NM	
121	121	*	5.05	BT1	で、日本は帰ったり<しますか？> {<} 【【。	P	P	
122	122	*	5.08	YJ	】】<うん、1年に> {>} 一回ぐらい帰ります。	P	P	
123	123	*	5.11	BT1	この間、お盆。	NM	NM	
124	124	*	5.13	YJ	あ、お盆は帰ってないんですね（うん）。	P	P'	
125	125	*	5.16	YJ	そう、お正月に（はい） 帰りました。	P	P	
126	126	*	5.20	BT1	あ、あの、日本はどちら<からですか？> {<} 【【。	P	P	
127	127	*	5.21	YJ	】】<あ、日本は> {>} 香川県‘かがわけん’って知ってますか？。	P	P	
128	128	*	5.24	YJ	四国‘しこく’（あ、はいはいはいはい）、四国の一番小さい県です<笑い>。	P	P	
129	129	*	5.29	BT1	香川って、あの、香りの川、川<ですよ、香川県> {<} 【【。	P	P'	DS
130	130	*	5.32	YJ	】】<そうです、そうです。	P	P	
131	131	*	5.33	YJ	あの> {>}、うどんって知っていますか？。	P	P	
132	132	*	5.34	BT1	はいはい。	NM	NM	
133	133	*	5.35	YJ	うどん、うどんが一番美味しいところ。＝	NM	NM	
134	134	*	5.36	BT1	＝本当ですか？。＝	P	P	
135	135	*	5.37	YJ	＝本当、本当。	NM	NM	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน หนึ่งถ้อย	จากรูป ท่าย	ระดับของ กลุ่ม
						ความ	ประโยค	ตัวอย่าง
136	136	*	5.38	BT1	何うどんですか？。	P	P	NS
137	137	*	5.39	YJ	お、何でもありますよ。	P	P'	
138	138	*	5.41	YJ	いっぱい、いっぱい種類が（うん）いっぱい、安くて美味しい。	N	N	
139	139	*	5.45	YJ	遊びに来てください<笑い>。	S	NM	
140	140-1	/	5.46	BT1	はい、じゃ、うどんて言えば、香川県の、			
141	141	*	5.49	YJ	そうです、そうです。	P	P	
142	140-2	*	5.50	BT1	思い出せるんですね（うん）。	P	P'	DS
143	142	*	5.53	BT1	分かりました。	P	P	US
144	143	*	5.54	BT1	なるほどです<相手の笑い>。	P	P	NS
145	144	*	5.55	BT1	なるほどですね。	P	P'	DS
146	145	*	5.58	YJ	はい、仕事はしましたか？、昔。	P	P	
147	146	*	5.59	BT1	はい、はい。	NM	NM	
148	147	*	6.00	YJ	何しましたか？。	P	P	
149	148	*	6.01	BT1	えーとー、一番最終の仕事はトヨタ（うん）、はい。	NM	NM	
150	149	*	6.10	YJ	お、バンコクですか？。＝	P	P	
151	150	*	6.11	BT1	＝バンコク、あの、サムットプラカーン ‘県の名前’。	NM	NM	
152	151	*	6.13	YJ	あ、サムットプラカーン、あー（はいはい）。	NM	NM	
153	152	*	6.15	YJ	知っています、知っています（ええ）。	P	P	
154	153	*	6.16	YJ	そこに。	NM	NM	
155	154	*	6.18	BT1	ええ、<そこの> {<} 【 【。	NM	NM	
156	155	*	6.19	YJ	】】<楽しかった> {>} ですか？。＝	P	P	
157	156	*	6.20	BT1	＝はい、はい。	NM	NM	
158	157	*	6.21	BT1	楽しかった<です> {<} 【 【。	P	P	
159	158	*	6.21	YJ	】】<本当> {>}、すごい（えー）。	N	N	
160	159	*	6.24	YJ	じゃ、日本語使ってたんですか？。＝	P	P	
161	160	*	6.26	BT1	＝そうですね。	P	P'	DS
162	161	*	6.27	BT1	上司は日本人ですから。＝	P	P	US
163	162	*	6.28	YJ	＝<おー、すごい、すごい> {<} 【 【。	N	N	
164	163	*	6.29	BT1	】】<あの、一応> {>}、ま、秘書。＝	NM	NM	
165	164	*	6.30	YJ	＝あ、秘書ですか？。	P	P	
166	165	*	6.30	BT1	はい<笑い>。	NM	NM	
167	166	*	6.32	YJ	格好いい。＝	N	N	
168	167	*	6.33	BT1	＝いえ、いえ、いえ。	NM	NM	
169	168	*	6.36	YJ	へー（はい）、そうなんだ。	N	N	
170	169	*	6.38	BT1	そうですね。	P	P'	
171	170	*	6.39	BT1	ま、もう復帰、復帰したいんですけどね。	P	P'	NS
172	171	*	6.41	YJ	本当ですか？。＝	P	P	
173	172	*	6.42	BT1	＝実はもうこの間、子供を産んだくばかりですよ> {<} <笑い> 【 【。	P	P'	NS

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน หนึ่งถ้อย ความ	จากรูป ถ่าย ประโยค	ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
174	173	*	6.44	YJ	】 <は! そうなんだ> {>}。	N	N	
175	174	*	6.46	YJ	細いから。	N	N	
176	175	*	6.48	YJ	えー、可愛いんだろうね、へー。	N	N'	
177	176	*	6.50	BT1	でも、子供もう4ヵ月。	NM	NM	
178	177	*	6.53	YJ	そっつか、そっつか> {<} 【 【。	NM	NM	
179	178	*	6.54	BT1	】 <ええ、はい> {>}。	NM	NM	
180	179	*	6.55	YJ	男の子ですか?、<女の子ですか?> {<} 【 【。	P	P	
181	180	*	6.57	BT1	】 <男の子です> {>}。 =	P	P	
182	181	*	6.59	YJ	=うー、名前は。	NM	NM	
183	182	*	7.00	BT1	ミライ。	NM	NM	
184	183	*	7.02	YJ	ミライ、ミライくん。	NM	NM	
185	184	*	7.03	BT1	はい、ミライくん。	NM	NM	
186	185	*	7.04	YJ	うー、可愛いだろうね。	N	N'	
187	186	*	7.07	BT1	まー<同時に笑い>、<子供ですからね> {<} 【 【。	P	P'	
188	187	*	7.10	YJ	】 <そっつか、そっつか> {>}、へー。	NM	NM	
189	188	*	7.13	BT1	え、結婚なさってますか?。	S	P	US
190	189	*	7.14	YJ	してないです (うん)。	P	P	
191	190	*	7.17	YJ	今一生懸命探しています<同時に笑い>。	P	P	
192	191	*	7.20	YJ	タイも、ゲイ、ゲイがいっぱいなので。 =	N	N	
193	192	*	7.23	BT1	=あ、そうですよね> {<} 【 【。	P	P'	DS
194	193	*	7.24	YJ	】 <男の人> {>} いないよね。 =	N	N'	
195	194	*	7.25	BT1	=そうですよね<相手の笑い>。	P	P'	NS
196	195	*	7.27	BT1	ちょっと格好いいな<と思ったら、あ、なんか、ね、これだし> {<} 【 【。	N	N	DS
197	196	*	7.29	YJ	】 <あ、いいなと、ゲイ?。	N	NM	
198	197	*	7.32	YJ	ね、多い>。	N	N	
199	198	*	7.35	YJ	そうですね。	P	P'	
200	199	*	7.36	YJ	大変ですね。	P	P'	
201	200	*	7.39	YJ	なかなかいいですね、男の人が<笑い>。	P	P'	
202	201-1	/	7.43	BT1	日本の男 (うん) の子 (うん) とタイ人の (うん) <男> {<} 【 【。			
203	202	*	7.50	YJ	】 <男?> {>}。	NM	NM	
204	201-2	*	7.51	BT1	どっちのほうがいい<と思いますか?> {<} 【 【。	P	P	US
205	203	*	7.52	YJ	】 <あー> {>}、難しいね。	N	N'	
206	204	*	7.54	YJ	どっちでもいいけど。	N	N'	
207	205	*	7.56	BT1	でも、性格とか全然違うじゃないですか?。	P	P	NS
208	206	*	7.59	YJ	たぶん違うとは思います。	P	P	
209	207	*	8.01	YJ	でも、タイ人の男の人は結構ジェントルマンじゃないですか?。	P	P	
210	208	*	8.06	BT1	最初だけ<ですよ> {<} 【 【。	P	P'	DS
211	209	*	8.07	YJ	】 <最初> {>} だけか?。 =	NM	NM	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา คำใน หนึ่งถ้อย ความ	พิจารณา จากรูป ทำย ประโยค	การปรับ ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
212	210	*	8.09	BT1	=だと思うんですけどね、うん（うん）。	P	P'	NS
213	211	*	8.12	YJ	そっか、そっか。	NM	NM	
214	212	*	8.14	BT1	はい、はい。	NM	NM	
215	213	*	8.15	YJ	日本人のほうがいい？。	N	N	
216	214	*	8.18	BT1	何ですかね。	P	P'	
217	215	*	8.19	BT1	ま、うん、どっちかというとなぶん日本人のほうがいいんじゃないかと（うん）。	N	N	DS
218	216	*	8.25	BT1	でも、日本、な、あの、ま、弱点とかもあるんじゃないですかね。	P	P'	US
219	217	*	8.29	YJ	うん、もちろんそうくですね <> 【 【。	P	P'	
220	218-1	/	8.32	BT1	【 】 <あのう> <>、日本人だってもうワークアルコホール、<ワーカアルコホリックとか> <> 【 【。			
221	219	*	8.34	YJ	【 】 <あ、ワーカホリック> <>。	NM	NM	
222	218-2	*	8.37	YJ	うん、<そっか、そっか> <> 【 【。	NM	NM	
223	220	*	8.38	BT1	【 】 <仕事ばっかりとか> <>。	NM	NM	
224	221	*	8.39	YJ	ねー（うん）、皆すごい働いているからね（うん）。	N	N'	
225	222	*	8.44	BT1	後はゴルフだとか。	N	N	
226	223	*	8.45	YJ	ねー（うん）、ど、土曜日でも日曜日でもゴルフ<笑い>。	NM	NM	
227	224	*	8.49	BT1	ゴルフ、ゴルフ、ゴルフ。	NM	NM	
228	225	*	8.51	YJ	よくないね。=	N	N'	
229	226	*	8.52	BT1	=うん。	NM	NM	
230	227	*	8.54	YJ	そっか、そっか<笑い>。	NM	NM	
231	228	*	9.00	BT1	で、タイ人の、男の友達とかはいませんか？。	P	P	
232	229	*	9.06	YJ	いるよ、うん。	N	N'	
233	230	*	9.07	BT1	結構いい感じの友達。	NM	NM	
234	231	*	9.09	YJ	普通の友達だから。	N	N	
235	232	*	9.11	YJ	うん、違う感じ。	NM	NM	
236	233	*	9.14	YJ	うん、どうか（うん）。	NM	NM	
237	234	*	9.17	YJ	あまり（はい）恋人の感じじゃない。	N	N	
238	235	*	9.22	YJ	うん、そうだね。	N	N'	
239	236	*	9.26	BT1	今どこで住んでいますか？。	P	P	
240	237	*	9.28	YJ	今は、えーとー、ラチャダー ‘場所の名前’（はいはいはい）のほうに住んで、昔はトンロー ‘場所の名前’（えー）に住んでいましたけど。	P	P'	
241	238	*	9.36	YJ	引っ越しました。	P	P	
242	239	*	9.37	BT1	どうして引っ越しますか？。	P	P	NS
243	240	*	9.39	YJ	うん、でも、あまり外に出歩かないから（あー）。	N	N	
244	241	*	9.44	YJ	トンローに住んでも関係ない<笑い>（あー）。	N	N	
245	242	*	9.47	YJ	それに、あの、オフィスが（はい）、MRT？（はい）地下鉄の近くだから（はいはいはいはい）。	N	N	
246	243	*	9.53	YJ	地下鉄の近くに住みたかったのね <> 【 【。	N	N'	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน หนึ่งถ้อย	จากรูป ถ่าย	ระดับของ กลุ่ม
						ความ	ประโยค	ตัวอย่าง
247	244	*	9.57	BT1	】】 <あ> {>}、トンローはBTS ‘モノレール’ ですから。＝	P	P	NS
248	245	*	9.59	YJ	＝そうです、そうです。	P	P	
249	246	*	10.01	YJ	サイアム ‘サイヤム駅’ から遠いから。	N	N	
250	247	*	10.02	YJ	チュラロンゴン大学（はいはいはい）、サムヤン駅のすぐ近く なんです。＝	P	P'	
251	248	*	10.07	BT1	＝あー、そうですね。	P	P'	DS
252	249	*	10.09	YJ	サムヤン駅から1分、2分で着く（うーん）。	N	N	
253	250	*	10.12	YJ	それぐらい近いから。＝	N	N	
254	251	*	10.13	BT1	＝うん、BTSだと結構歩かなきゃいけない> {<} 【【。	N	N	DS
255	252	*	10.15	YJ	】】 <遠い、遠い> {>}。	N	N	
256	253	*	10.17	YJ	20分かかる、<歩いたら> {<} 【【。	N	N	
257	254	*	10.19	BT1	】】 <だったら> {>}、バイクのタク、バイクタクシー。	NM	NM	
258	255	*	10.21	YJ	バイクも。	NM	NM	
259	256	*	10.22	BT1	高い。	N	N	
260	257	*	10.23	YJ	イーシップバーツ ‘20バーツ’ <相手の笑い>、20バーツで しょう。＝	P	P	
261	258	*	10.26	BT1	＝そうですね。	P	P'	US
262	259	*	10.27	BT1	毎日使うと結構。	NM	NM	
263	260	*	10.28	YJ	面倒くさいから。	N	N	
264	261	*	10.30	YJ	うん、地下鉄で。	NM	NM	
265	262	*	10.33	BT1	一人暮らしですか？。＝	P	P	
266	263	*	10.34	YJ	＝今一人暮らしです、うん。	P	P	
267	264	*	10.37	BT1	家賃高いですか？、ラチャダー。＝	P	P	NS
268	265	*	10.38	YJ	＝安いですよ、きっと<笑い>。	P	P'	
269	266	*	10.40	BT1	5000バーツ。	NM	NM	
270	267	*	10.41	YJ	そうですね。	P	P'	
271	268	*	10.42	YJ	5000ちょっとぐらいなんですけど。	P	P'	
272	269	*	10.44	BT1	じゃ、トンローはもうちょっと高かった。	N	N	
273	270	*	10.46	YJ	高かった。	N	N	
274	271	*	10.48	YJ	本当もうすごいところに住もうと思ったんだけど（はい）。	N	N'	
275	272	*	10.52	YJ	全然なくて探すのが大変で、友達がそのアパートに住んでて（は い）、紹介してもらって（えー）、バスタブがほしかったのね。	N	N'	
276	273	*	11.01	BT1	<あ、なるほど> {<} 【【。	NM	NM	
277	274	*	11.02	YJ	】】 <お風呂が> {>} <大好きだから> {<} 【【。	P	N	
278	275	*	11.03	BT1	】】 <そうですね> {>}。	P	P'	
279	276	*	11.04	BT1	やっぱり（うん）日本人は。	NM	NM	
280	277	*	11.05	YJ	そう、そう（うん）。	NM	NM	
281	278	*	11.06	YJ	バスタブがあればどこでもいって（はいはいはい）ゆったら、 見つけてくれて（うん）、え、駅から近いし（はい）。	N	N	
282	279	*	11.14	BT1	危なくないですか？、<その辺> {<} 【【。	P	P	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา คำใน หนึ่งถ้อย ความ	พิจารณา จากรูป ท่าย ประโยค	การปรับ ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
283	280	*	11.15	YJ	】】<大丈夫です>{>}。	P	P	
284	281	*	11.17	BT1	うん、そっよかった(うん)。	N	N	DS
285	282	*	11.19	YJ	友達もいるし、上の階に。=	N	N	
286	283	*	11.21	BT1	=あ、そうですか?(うん)。	P	P	US
287	284	*	11.22	BT1	あ、それ一番いいかも。=	N	N	DS
288	285	*	11.23	YJ	=うん、そうそう。	NM	NM	
289	286	*	11.24	YJ	安心(うん)、うん、ですね。	P	P'	
290	287-1	/	11.27	BT1	じゃ、よく一緒に、あの、			
291	288	*	11.29	YJ	遊びに行く?。	N	N	
292	287-2	*	11.30	BT1	遊びに。	NM	NM	
293	289	*	11.31	YJ	あまり、しご、仕事の友達だから。	N	N	
294	290	*	11.33	YJ	<オフィスで毎日会うから>{<}<同時に笑い>【【。	N	N	
295	291	*	11.34	BT1	】】<あ、そうですね>{>}<笑い>。	P	P'	
296	292	*	11.36	BT1	<もう、飽きちゃう>{<}【【。	N	N	DS
297	293	*	11.37	YJ	】】<遊びに行かなくてもいい>{>}。	N	N	
298	294	*	11.38	YJ	<そう、そう、そう、そう>{<}【【。	NM	NM	
299	295	*	11.39	BT1	】】<あー、はい、はい、はい、はい>{>}。	NM	NM	
300	296	*	11.42	BT1	だったら、毎日一緒に仕事。=	NM	NM	
301	297	*	11.44	YJ	=そう、そう、そう、うん。	NM	NM	
302	298	*	11.46	BT1	あ、帰りも。	NM	NM	
303	299	*	11.47	YJ	帰りは別々かな。	NM	NM	
304	300	*	11.48	YJ	私もいろいろ、あの、ショッピングに行ったりとか(あー、はいはいはい)、友達が遊びに来たりとか。	NM	NM	
305	301	*	11.54	BT1	あー、でも、毎朝一緒に<行って>{<}【【。	NM	NM	
306	302	*	11.56	YJ	】】<そうそう。	NM	NM	
307	303	*	11.57	YJ	朝はよく>{>}会うかな(うん)。	N	N'	
308	304	*	11.59	YJ	うん、うん。	NM	NM	
309	305	*	12.00	BT1	通勤する人<一緒に>{<}【【。	NM	NM	
310	306	*	12.01	YJ	】】<そう、そう、そう>{>}。	NM	NM	
311	307	*	12.02	YJ	ご飯も一緒だし、<お昼ごはん>{<}【【。	P	N	
312	308	*	12.03	BT1	】】<ですよ>{>}、はい。	P	P'	
313	309	*	12.08	YJ	バンコクの出身ですか?。	P	P	
314	310	*	12.09	BT1	はい、<そうです>{<}【【。	P	P	US
315	311	*	12.10	YJ	】】<あ、そうなんだ>{>}<相手の笑い>。	N	N	
316	312	*	12.15	YJ	うん、じゃ、お父さんとお母さん、ごじ、ご家族もバンコクに住んでるんですか?。=	S	P	
317	313	*	12.19	BT1	=そうです。	P	P	NS
318	314	*	12.20	YJ	そっか、そっか(はい)。	NM	NM	
319	315	*	12.21	YJ	近くていいですね。=	P	P'	
320	316	*	12.22	BT1	=ええ(うん)。	NM	NM	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน	จากรูป	ระดับของ
						หนึ่งถ้อย	ท้าย	กลุ่ม
						ความ	ประโยค	ตัวอย่าง
321	317	*	12.24	BT1	ま、実家は、あの、マーブנקロン‘ビル’の（うん） 周辺にあります。＝	P	P	
322	318	*	12.27	YJ	＝お、そっか、そっか。	NM	NM	
323	319	*	12.29	YJ	じゃ、チュラロンゴン大学の近く。	NM	NM	
324	320	*	12.30	BT1	はい、はい。	NM	NM	
325	321	*	12.31	BT1	そうです（あー）。	P	P	
326	322	*	12.32	YJ	そっか、そっか（あー）。	NM	NM	
327	323	*	12.33	YJ	<近いですね> {<} 【 【。	P	P'	
328	324	*	12.34	BT1	】】<行きたかったんですけどね> {>}、大学。	P	P'	DS
329	325	*	12.35	YJ	あー、どこに行ったんですか？。	P	P	
330	326-1	/	12.36	BT1	いや、あの、大学、			
331	327	*	12.37	YJ	<あ、大学> {<} 【 【。	NM	NM	
332	326-2	/	12.38	BT1	】】<あの、チュラに> {>} あの、（うん） ちょっと<入りた かったん> {<} 【 【。			
333	328	*	12.40	YJ	】】<入りたかった？> {>}、<おー> {<} 【 【。	N	N	
334	326-3	*	12.41	BT1	】】<ですけど> {>}。	P	P'	NS
335	329-1	/	12.42	BT1	でも、あの、あの時、一応、あの（うん）、希望は4つぐらい選 べて、			
336	330	*	12.49	YJ	あー、そうなんだ。	N	N	
337	329-2	*	12.50	BT1	で、チュラが第一希望に（うんうん）して、それからタマサート 2番目と3番目、それから（うん）、4番目はこのシーナカリン <ウィロート> {<} 【 【。	NM	NM	
338	331	*	12.59	YJ	】】<あ、シーナカリン>、うーん。	NM	NM	
339	332	*	13.02	BT1	はい、で、シーナカリンウィロート受かったんですよ（うー ん）。	P	P'	
340	333	*	13.04	BT1	で、その時もう、あ、もう、あの、え、アサンプション大学のほ うも<ちょっと> {<} 【 【。	NM	NM	
341	334	*	13.08	YJ	】】<受かってて> {>}。	NM	NM	
342	335-1	/	13.09	BT1	はい、受かってて、			
343	336	*	13.10	YJ	<あー、そっか、そっか> {<} 【 【。	NM	NM	
344	335-2	*	13.11	BT1	】】<どっちにしようかと> {>} ちょっと悩んでたんですけ ど。	P	P'	
345	337	*	13.13	YJ	あ、そっか、そっか。	NM	NM	
346	338	*	13.14	YJ	アサンプションはどこにあるんですか？。	P	P	
347	339	*	13.17	BT1	あの、ホアマーク‘場所の名前’のほう、<ラームカムヘン‘場 所の名前’のほう> {<} 【 【。	NM	NM	
348	340	*	13.18	YJ	】】<あ、ホアマーク、ラームカムヘン> {>}。	NM	NM	
349	341	*	13.20	YJ	あ、遠いね。	N	N'	
350	342	*	13.22	YJ	あ、そっか、そっか（うん）。	NM	NM	
351	343	*	13.23	YJ	一回行ったことあるかもしれない、うん（はい）。	N	N	
352	344	*	13.26	YJ	あ、そっか、そっか。	NM	NM	
353	345	*	13.29	YJ	何で日本語を<専攻したんですか？> {<} 【 【。	P	P	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน หนึ่งถ้อย ความ	จากรูป ถ่าย ประโยค	ระดับของ กลุ่ม ตัวอย่าง
354	346	*	13.32	BT1	】】<そうですね>{>}。	P	P'	
355	347-1	/	13.33	BT1	あの、高校の時に(うん)、交流会で(おー)、<日本に> {<}【【。			
356	348	*	13.37	YJ	】】<日本人と??>{>}。	NM	NM	
357	347-2	*	13.39	BT1	ええ、日本に行ったんですよ。＝	P	P'	NS
358	349	*	13.40	YJ	＝あ、そうなんだ>{<}【【。	N	N	
359	350	*	13.42	BT1	】】<ホームステイ>{>}に。	NM	NM	
360	351	*	13.43	YJ	日本のどこですか？。	P	P	
361	352	*	13.44	BT1	大阪堺市‘おおさかさかいし’。＝	NM	NM	
362	353	*	13.45	YJ	＝あ、大阪(はい)、えー。	NM	NM	
363	354	*	13.48	YJ	たこ焼きが美味しかった？。	N	N	
364	355	*	13.49	YJ	<食べた?>{<}【【。	N	N	
365	356	*	13.50	BT1	】】<そうですね>。	P	P'	
366	357	*	13.51	BT1	あの時食べたかどうか覚えて<ないし>{<}【【。	N	N	DS
367	358	*	13.52	YJ	】】<あー、そっか>{>}、そっか、へー。	NM	NM	
368	359	*	13.54	YJ	<そうですね>{<}【【。	P	P'	
369	360	*	13.55	BT1	】】<はい>{>}。	NM	NM	
370	361-1	/	13.56	BT1	でも、あの時全然日本語出来なくて(うん)もう英語と、こ う、あの、			
371	362	*	14.02	YJ	うん、うん、ボディ<ランゲージ>{<}【【。	NM	NM	
372	361-2	*	14.03	BT1	】】<はい、はい>{>}。	NM	NM	
373	363	*	14.04	BT1	ボディランゲージばかり<相手の笑い><使って>{<} 【【。	NM	NM	
374	364	*	14.05	YJ	】】<あ、そっか>{>}、そっか。＝	NM	NM	
375	365	*	14.06	BT1	＝はい、でも、すごいお世話になったし(うん)。	S	N	
376	366	*	14.09	BT1	で、優しくしてくれたから(うん)。	N	N	NS
377	367	*	14.11	BT1	帰ってきたら、あ、日本語勉強<しよう>{<}【【。	NM	NM	
378	368	*	14.14	YJ	】】<おー、すごい>{>}。	N	N	
379	369	*	14.15	YJ	あ、そっか。	NM	NM	
380	370	*	14.16	BT1	ま、もともと、あの、語学とかもう好きですから。	P	P	
381	371	*	14.20	YJ	うん、うん、そっか、<そっか>{<}【【。	NM	NM	
382	372	*	14.21	BT1	】】<で、ちょうどかな>{>}<どって>{<}。	NM	NM	
383	373	*	14.22	YJ	】】<へー、すごく上手>{>}ですよ。	P	P'	
384	374	*	14.24	BT1	いえ、いえ、いえ。	NM	NM	
385	375	*	14.26	YJ	旦那さんはどこの出身ですか？。	P	P	
386	376	*	14.29	YJ	<ご主人は>{<}。	S	NM	
387	377	*	14.30	BT1	】】<えーと>{>}、<日本の東京です>{<}【【。	P	P	
388	378	*	14.33	YJ	】】<おおさ、あ>{>}、<東京ですか?>{<}【【。	P	P	
389	379	*	14.34	BT1	】】<はい>{>}。	NM	NM	
390	380	*	14.35	YJ	じゃ、東京には行ったこと<ありますか?>{<}【【。	P	P	

บรรทัดที่	ลำดับ ถ้อย ความ	จบถ้อย ความ	เวลา	ผู้พูด	บทสนทนา	พิจารณา	พิจารณา	การปรับ
						คำใน	จากรูป	ระดับของ
						หนึ่งถ้อย	ท้าย	กลุ่ม
						ความ	ประโยค	ตัวอย่าง
391	381	*	14.37	BT1	】 <はい、はい、はい> {>}。	NM	NM	
392	382-1	/	14.38	BT1	実はもうこの間お盆、			
393	383	*	14.39	YJ	お盆行ってきた> {<} 【【。	N	N	
394	382-2	*	14.40	BT1	】 <はい> {>}、行ってきました。＝	P	P	
395	384	*	14.41	YJ	＝あ、そっか、そっか、へー。	NM	NM	
396	385	*	14.42	BT1	はい、火曜日帰ってきたばかりなんですよ。	P	P'	DS
397	386	*	14.43	YJ	え、本当に（はい）、花火見ましたか？。	P	P	
398	387	*	14.47	BT1	花火は、あの、東京じゃなくて伊豆で（え）見ました。	P	P	US
399	388	*	14.50	YJ	そっか、そっか。	NM	NM	
400	389	*	14.52	YJ	いいね（はい）。	N	N'	
401	390	*	14.54	YJ	東京は好きですか？。	P	P	
402	391	*	14.55	BT1	好きです。	P	P	NS

รายการอ้างอิง

Book

Usami, M. (2004) *Discourse Politeness in Japanese Conversation: Some Implications for a Universal Theory of Politeness*. 2nd. Tokyo: Hituzi Syobo.

参考文献

文部科学省（2007）『敬語の指針』文化審議会答申

生田少子・井出祥子（1983）「社会言語学における談話研究」『月刊言語』12月号
第12巻大修館書店、pp.77-84

石崎晶子（2002）「ある自然習得者の1日の発話におけるスピーチレベル
シフト—韓国語を母語とする上級学習者の発話資料を基に—」『第二言語
としての日本語の自然習得の可能性と限界』、pp. 134-147

猪俣公克（2001）「タイ留学生のスピーチレベル選択の習得過程について
—大学生間の会話分析より—」東京外国語大学大学院文化研究科修士論文

上仲淳（1997）「中上級日本語学習者の選択するスピーチレベルおよび
スピーチレベルシフト—日本語母語話者との比較考察—」『日本語教育
論文集—小出詩子先生退職記念—』凡人社、pp.149-165

上仲淳（2005）「中国語を母語とする上級日本語学習者のスピーチレベルの選択基準」
『大阪大学言語文化学』第16号 pp.141-154

宇佐美まゆみ（2001）「「ディスコース・ポライトネス」という観点から見た
敬語使用の機能—敬語使用の新しい捉え方がポライトネスの談話理論に
示唆すること—」『語学研究所論集』第6号 pp.1-29

宇佐美まゆみ（2007）「改訂版：基本的な文字化の原則（Basic Transcription System for
Japanese: BTSJ）2007年3月31日改訂版」『談話研究と日本語教育の有機的統合の
ための基礎的研究とマルチメディア教材の試作』平成15-18年度 科学研究費補助金
基盤研究B(2)（研究代表者 宇佐美まゆみ）研究成果報告書

遠藤織枝（1999）「第4章 職場の敬語のいま」『女性のことば・職場編』
ひつじ書房、pp.83-111

菊池康人（1999）『敬語再入門』丸善ライブラリー

松村明編（2006）『大辞林』第3版、三省堂

三牧陽子（1989）「待遇レベル・シフトの談話分析」『AKP 紀要』第 3 号 pp.34-50

三牧陽子（2002）「待遇レベル管理からみた日本語母語話者間のポライトネス表示—初対面会話における「社会的規範」と「個人のストラテジー」を中心に—」『社会言語科学』第 5 巻第 1 号 pp.56-74

森勇樹（2005）「談話におけるスピーチレベルシフト—中国人日本語学習者と日本語母語話者の談話資料の比較から—」『語文と教育』第 19 号 pp.142-129

山口和代（2002）「ポライトネスに応じた言語形式と人間関係の認知—中国人ならびに台湾人留学生と日本人母語話者との比較の視点から—」『社会言語科学』第 5 巻第 1 号 pp.75-84

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นางสาวจันทร์เพ็ญ ศักดิ์ชัยเจริญกุล
วันเดือนปีเกิด	29 พฤศจิกายน พ.ศ.2523
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (จิตวิทยา) ม.ธรรมศาสตร์ พ.ศ.2544 Kokusai Gakuyu Kai Nihongo Gakko, Japan พ.ศ.2547
ทุนการศึกษา	ทุนอุดหนุนค่าหนังสือ โดยสโมสรโรตารี ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ โดยสโมสรโรตารี ทุนอุดหนุนการเดินทางไปเก็บข้อมูลยังประเทศญี่ปุ่น โดยเจแปนฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ
ผลงานทางวิชาการ	คณะแปลประโยคตัวอย่างในหนังสือ “รวมคำศัพท์พร้อม ตัวอย่างประโยคญี่ปุ่น-ไทย ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา” สำนักพิมพ์ Say-zan-sha ประเทศญี่ปุ่น พ.ศ.2551 การประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษาใน ประเทศไทย ครั้งที่ 3 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2552
ประสบการณ์ทำงาน	พนักงานชั่วคราว Toyota Technical Center Asia Pacific (Thailand) Co., Ltd. พ.ศ.2549 นักแปลอิสระ ผลงานบทความสารคดี ช่องUBC พ.ศ.2550 กรรมการผู้จัดการ บจก. สยาม รี्यूส พ.ศ.2551 – ปัจจุบัน